

Kölcsönös megfeleltetés – egységes szakmai követelményrendszer

Gazdálkodói kézikönyv

2011

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Hogyan feleljünk meg a jogszabályi követelményeknek?

Előszó	3
Általános rész	4–9
A kölcsönös megfeleltetés szabályozási rendszere	4
Hogyan használjuk a kézikönyvet?	5
Szankciósámítás a kölcsönös megfeleltetésben	6
Kit érint a kölcsönös megfeleltetés rendszere?	8
A kölcsönös megfeleltetés 2009. évi ellenőrzési tapasztalatainak összegzése	9
HMKÁ: Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot	10–13
Természetvédelem	14–17
JFGK 1: A vadon élő madarak védelme	14
JFGK 5: A természetes élőhelyek, valamint vadon élő állatok és növények védelme	14
Környezetvédelem – talajvédelem	18–25
JFGK 2: A felszín alatti vizek szennyezés elleni védelme	18
JFGK 3: A szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása	20
JFGK 4: A mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés elleni védelem	22
Állatjelölés	26–45
JFGK 6: A sertések azonosítása és nyilvántartása	26
JFGK 7: A szarvasmarhák azonosítása és nyilvántartása	32
JFGK 8: A juh- és kecskefélék azonosítása és nyilvántartása	38
Élelmiszer-biztonság, állat- és növény-egészségügy	46–61
JFGK 9: A növényvédő szerek kezelése	46
JFGK 10: Egyes hormon- vagy tiroosztatikus hatású anyagokra és β -agonistákra vonatkozó felhasználási tilalom az állattenyésztésben	50
JFGK 11: Élelmiszer-biztonság	54
Állatbetegségek bejelentése	62–66
JFGK 12: Szivacsos agyvelőbántalmak (TSE) elleni védekezés	62
JFGK 13: A ragadós száj- és körömfájás bejelentése	64
JFGK 14: Egyes fertőző állatbetegségek bejelentése: keleti marhavész, kiskérődző pestise, sertések hólyagos betegsége, kéknyelv betegség, szarvasok epizootiás haemorrhagiás betegsége, juh- és kecskehimlő (Capripox), hólyagos szájgyulladás, afrikai sertéspestis, bőrcsómosodás-kór, Rift-völgyi láz	65
JFGK 15: Kéknyelv betegség bejelentése	66
A kölcsönös megfeleltetés rendszere 2013-ban válik teljessé	67

TISZTELT GAZDÁLKODÓ!

Az uniós csatlakozással számos közösségi támogatási forrás vált elérhetővé a mezőgazdasági termelők számára. Az uniós pénzek eléréséhez a gazdáknak különféle előírásokat, illetve kötelezettségeket kell teljesíteniük. Ezek közé tartozik a kölcsönös megfeleltetés (KM) szabályozórendszere is.

A Közös Agrárpolitika (KAP) stratégiai célkitűzéseinek a gyakorlati megvalósításához, a mezőgazdaság versenyképességének erősítéséhez, a biztonságos élelmiszer-előállításához, a környezet védelméhez, a vidéki térségek jövedelemtermelő képességének javításához hozzájárul a kölcsönös megfeleltetés feltételrendszere. A termelő a „rendes” gazdálkodásával olyan közösségi javakat állít elő, melyeket az európai lakosság egészé élvez. A „közösségi munkát” az Unió évente több mint 300 milliárd Ft-tal honorálja. A KM alátámasztja a támogatások igénybevitelének jogosságát, elosztva az uniós agrártámogatásokkal szemben tapasztalható közösségen belüli és nemzetközi aggályokat.

A vidéki élet megbecsülésének helyreállítása, a magyar vidék megerősödése mindannyiunk közös érdeke. Ennek eléréséhez elengedhetetlen, hogy a magyar gazdálkodók maximálisan igénybe tudják venni a számukra elérhető közösségi támogatási formákat, amelyek a mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségét jelentősen érintik. A támogatások lehívásához nélkülözhetetlen a feltételrendszer pontos és alapos ismerete, hiszen a kötelezettségek be nem tartása a támogatási összegek csökkentését jelentheti, illetve súlyosabb esetekben akár a kizárást is maga után vonhatja. Ez azonban olyan veszteség, amely a szabályos működéssel kiküszöbölhető.

Szeretném megnyugtatni a gazdálkodókat, hogy a KM rendszerének kialakításával és alkalmazásával az uniós és hazai jogalkotó szervek célja nem a termelők büntetése, a támogatás mértékének csökkentése. Sokkal inkább a helyes gazdálkodási eljárások, módszerek elterjesztése, a környezetkímélő és környezettudatos agrártermelés gyakorlatának ösztönzése, a szabályokat betartó termelők körének évről évre történő növelése.

„Alszik a gazda, alszik a birtok”, vagyis, ha a gazdálkodó nem jár utána kötelezettségeinek, feladatainak, akkor azok nem is fognak időben teljesülni. Jelen kiadványunkkal a „jó gazda gondosságához”, kötelezettségeinek teljesítéséhez, és az ebből fakadó eredményességhez szeretnénk segítséget nyújtani. A tájékoztató folyamatosságot biztosít a 2009-től bevezetett szabályozórendszer precíz megismeréséhez és alkalmazásához. Az érdeklődők a www.kolcsonosmegfeleltetes.hu portálon is nyomon követhetik a KM-et érintő jogszabályi változásokat, választ kaphatnak a felmerülő kérdéseikre.

Amennyiben további információt szeretne kapni a kölcsönös megfeleltetés egyes területeinek szabályairól, illetve az ellenőrzésekkel kapcsolatban, kérem, keresse fel a szaktanácsadókat, az ügyfélszolgálati tanácsadókat, falugazdászokat, hiszen ők részletes információval, segítséggel szolgálhatnak az előírások, követelmények teljesítéséhez.

Sikeres felkészülést és eredményes gazdálkodást kívánok!

Dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

Az Európai Unió közös agrárpolitikájának reformja keretében került átalakításra az agrár- és vidékfejlesztési támogatások rendszere. A legfontosabb célkitűzés, amit a változásokkal el akarnak érni, hogy a mezőgazdasági termelők minél gyorsabban tudjanak alkalmazkodni a változó piaci körülményekhez, a lakosság egészséges környezetben éljen, a fogyasztók pedig megfelelő minőségű élelmiszerekhez jussanak hozzá.

Ezen elképzelések megvalósítása érdekében a támogatások igénybevételi feltételeit olyan szakmai előírások betartásához kötik, amelyek kiterjednek az állategészségügyre, a növényvédelemre, valamint a környezetvédelemre. Ezen szabályok összességét foglalja magában a kölcsönös megfeleltetés rendszere.

Aki földet művel, állatot tart, illetve a földműveléssel, állattartással összefüggő tevékenységet folytat, azok számára általános kötelezettség a különböző szakhatósági előírások betartása, függetlenül attól, hogy támogatást vesznek-e igénybe. Amennyiben valaki például földtulajdonnal rendelkezik, akkor is védekeznie kell a parlagfű ellen, ha egyébként nem részesül semmilyen közösségi támogatásban.

Amennyiben a földművelők, állattartók közösségi forrásokból tevékenységükhöz támogatást vesznek igénybe számukra szintén kötelező az úgynevezett szakhatósági előírások betartása. A különbség csak az, hogy az utóbbi esetben az Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) az érintettnél üzemi szinten vizsgálja a rendelkezések betartását és a jogkövetkezményeket is üzemi szinten állapítják meg.

A kölcsönös megfeleltetés hatálya alá tartozó ellenőrzések jelentős részét ugyanaz a hatóság végzi, amely egyébként az adott területen szakhatóságként eljár. Az ellenőrzések eredményéről jegyzőkönyvet vesznek fel, és az abban foglaltak alapján az MVH állapítja meg az üzemi szintű jogkövetkezményt, amely a támogatás meghatározott mértékű csökkentésétől a támogatási rendszerből való kizárásig terjedhet. Az érintett természetesen nincs teljesen kiszolgáltatva a hatóság döntésének, mivel a közigazgatási eljárásra vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával élhet a jogorvoslat lehetőségével, mind az ellenőrzés során tett ténymegállapításokkal, mind pedig az MVH által meghatározott jogkövetkezményekkel kapcsolatban.

Jelen kézikönyvet azzal a szándékkal állítottuk össze, hogy gyakorlatias megközelítésben egy csoportba gyűjtsük a jogszabályi kötelezettségeket, s ezekhez magyarázatokat és segítő tippeket fűzzünk. Az alábbiakban a fejezetek egységes szerkezetét mutatjuk be a könnyű eligazodás érdekében.

A könyvet úgy építettük fel, hogy Ön egyszerűen megtalálja azokat a követelményeket és előírásokat, amelyek az Ön gazdaságára vonatkoznak.

Miután beazonosította, hogy Önnek mely követelménycsoportokat kell gazdaságában betartania, a megfelelő fejezethez lapozva szemléletes leírást talál azokról. Külön kiemeltük azt, hogy Önnek mit kell kötelezően megtennie, és mi az, amit tilos.

Több követelmény önmagában túl általánosnak tűnhet, ezért hasznos, ha a kék színnel kiemelt követelmények és a piros színnel kiemelt tiltások után elolvassa az összefüggő szöveges részt, ahol a napi élet és a napi tevékenység nyelvére fordítva megtalálja a tennivalókat.

Az összefüggő szöveges részhez több helyen számozott képeket és sárga keretbe foglalt háttérmagyarázatokat fűztünk, hogy még szemléletesebbé, még érthetőbbé tegyük a jogszabály által előírtakat.

Amennyiben Ön szeretné fellapozni a vonatkozó jogszabály paragrafusait, nem kell mást tennie, mint a szürke színnel kiemelt jogszabályi hivatkozásokat előkeresni az interneten vagy más nyilvános jogtárban. Felhívjuk a figyelmét, hogy hatósági ellenőrzés vagy jogvita esetén mindig a hatályos jogszabályi rendelkezésnek megfelelően kell eljárni.

Ha esetleg olyan kérdések merülnek fel Önben a követelmények kapcsán, amelyre a kézikönyv lapjain nem talál választ, további szakkiadványok állnak rendelkezésre, illetve bizalommal fordulhat az egyes szakterületeken működő ügyfélszolgálatokhoz. Ezeket a lehetőségeket a fejezetek végén külön kigyűjtve találja egy zöld színnel kiemelt írásban.

Bízunk abban, hogy a sárga színnel kiemelt tippek és a vörös keretben felsorolt tipikus hibák segítenek a napi munka szervezésében és az ellenőrzésekre való sikeres felkészülésben.

Az alábbiakban áttekintheti, hogy a fejezetekben egységesen használt kiemelések és alakzatok mit tartalmaznak, mire irányítják rá a figyelmet.

Reméljük, hogy a kézikönyv felépítése megkönnyíti az eligazodást a kölcsönös megfeleltetés kötelezettségei terén. Ne feledje azonban, hogy jelen kézikönyv csupán a kölcsönös megfeleltetés keretében ellenőrzött jogszabályi kötelezettségeket tartalmazza. Ennél fogva nem terjed ki a szakhatósági ellenőrzések alapját képező valamennyi jogszabályi előírásra, és azok be nem tartásából eredő intézkedésre.

Jogszabályi hivatkozások

A követelmények alapját képező jogszabályok nem teljes egészükben épülnek be a kölcsönös megfeleltetés rendszerébe. Ezért a fejezetek elején ezzel a kiemeléssel feltüntetjük azokat a konkrét közösségi és hazai jogszabályhelyeket, amelyekből az Ön által teljesítendő követelmények következnek. Így Ön célzottan tud keresni az adott jogszabályban, ha ezt szükségesnek érzi.

Magyarázat

Előfordul, hogy a követelményt ugyan értjük, de azt már kevésbé, hogy miért van erre szükség. Vagy egyszerűen tisztázni kell, hogy mit értünk egy-egy fogalom, definíció alatt (pl. ki az instruktor?). Ilyen esetekben nyújtanak segítséget a lap szélén található magyarázatok, amelyek tehát háttérismereteket tartalmaznak.

Tipikus hibák

Ugyanaz a célja, mint a TIPPEK-nek. Itt viszont arra törekedtünk, hogy kifejezetten rossz példákat hozunk, hátha tudunk „tanulni a más kárán”.

KÖVETELMÉNYEK

A kék keretű szövegrészek dióhéjban megfogalmazzák azokat a konkrét jogszabályi követelményeket, amelyeket a kölcsönös megfeleltetés keretében ellenőriznek. Ezek jelentik az adott követelménycsoport magját. Az összes többi szövegrész az itt felsoroltak értelmezését segíti, illetve ezekhez igyekszik háttérismereteket biztosítani.

TILOS

Követelményekben vagy azok alapján megfogalmazott nem megengedett tevékenységek, amelyek az ellenőrzés részét képezik.

TIPPEK

Hasznos tanácsokat találunk itt, amelyeket követve nagy biztonsággal meg tudnak felelni a követelményeknek. Bizonyos esetekben pedig egy-egy apróságra hívja fel a figyelmüket, ami nagyban megkönnyítheti az életüket.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Minden fejezet végén külön keretes írást szenteltünk annak, hogy Ön azonnal tájékozódhasson, ha bármilyen kérdése felmerül. Nem csupán hivatali és tanácsadói elérhetőségeket, hanem korábban megjelent információs füzeteket, tájékoztató anyagokat is felsoroltunk itt.

A kölcsönös megfeleltetésből eredő szankciót az MVH állapítja meg a helyszíni ellenőrzések eredménye alapján. A helyszíni ellenőrzési jelentés a meg nem felelésre vonatkozóan tartalmazza mindazon szempontok értékelését (szándékosság, súlyosság, mérték, tartósság, ismétlődés, vis maior bírálati eredmény, nem gazdasági célúnak minősített tevékenység), amelynek alapján a szankció mértéke egyértelműen meghatározható. A kölcsönös megfeleltetési szankciók a kedvezményezett adott évi közvetlen támogatásának teljes összegére vonatkoznak: azon összeget csökkentik, amelyet a mezőgazdasági termelő számára a ténymegállapítás naptári éve során az általa benyújtott vagy benyújtandó támogatási kérelmek alapján odaítéltek vagy odaítéltek volna.

Az elháríthatatlan külső okot (a továbbiakban: vis maior) csak abban az esetben vehető figyelembe, amennyiben azt a gazdálkodó bejelenti. A helyszíni ellenőrzésen jelen lévő gazdálkodó legkésőbb helyszíni ellenőrzés során jelentheti be, ha a gazdasága vis maiorral érintett, valamint kérheti a bejelentett vis maior eset figyelembevételét. Amennyiben a helyszíni ellenőrzésen sem a gazdálkodó, sem a képviselője nem volt jelen, legkésőbb a megküldött ellenőrzési jegyzőkönyv észrevételezése során jelentheti be, hogy gazdasága vis maiorral érintett, valamint kérheti az ellenőrzést megelőzően a gazdaságával összefüggésben bejelentett vis maior eset figyelembevételét.

A szankciók megítélését alapvetően befolyásolja, hogy a meg nem felelés gondatlanságból vagy szándékosan jött-e létre.

Gondatlanság

Ha a meghatározott meg nem felelés a mezőgazdasági termelő gondatlanságából fakad, akkor a teljes közvetlen támogatási összeg 1, 3 vagy 5%-kal csökken. A szankció pontos mértékét az MVH állapítja meg a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvben foglaltak alapján. Az értékelést az alábbi szempontok alapján végzik:

- **Súlyosság:** a meg nem felelés következményeinek jelentőségétől függ, tekintetbe véve a szóban forgó követelmény vagy előírás célját.
- **Mérték:** annak figyelembevételével kell megállapítani, hogy a meg nem felelés kiterjedt hatással rendelkezik-e, vagy hatása magára a mezőgazdasági üzemre korlátozódik (gazdaságon belüli/gazdaságon kívüli).
- **Tartósság:** függ attól az időtartamtól, ameddig a kiváltott hatás érezhető, vagy a szóban forgó hatás ésszerű eszközökkel történő megszüntetésének lehetőségétől.

A tényezők kiértékelése alapján a MVH megállapítja, hogy az egyes HMKÁ előírások vagy JFGK követelmények tekintetében 1, 3 vagy 5%-os szankcióval sújtja a gondatlan gazdálkodót.

A különböző előírások és követelmények vonatkozásában megállapított szankciók összegzésekor a kölcsönös megfeleltetés előírásait négy csoportra osztják fel:

- JFGK 1–5
- JFGK 6–15
- JFGK 16–18 (2013)
- Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ)

Amennyiben a kedvezményezett **ugyanazon előírás csoportból** több előírást sért meg, akkor az azokra megállapított szankciók nem összegződnek, hanem azok közül csak a leg súlyosabbat veszik figyelembe.

Amennyiben a kedvezményezett több előírást sért meg **más-más előírás csoportokból**, akkor a megállapított szankciók összeadódnak.

Az összegzésnél azonban figyelembe kell venni, hogy a szankció összegzett mértéke – gondatlanság esetén – nem haladhatja meg az 5%-ot.

Az előírások **ismételt** megszegését a rendszer kiemelten szankcionálja. Amennyiben három naptári éven belül a gazdálkodó ismételtlen megszegi valamelyik kölcsönös megfeleltetési előírást vagy követelményt, akkor az eredetileg kiszabott szankció **háromszorosát** kell számára megállapítani. A támogatáscsökkentés maximális értéke azonban ilyen esetben sem haladhatja meg a teljes összeg 15%-át.

A maximális 15%-os érték elérését követően a hatóság tájékoztatja az érintett mezőgazdasági termelőt, hogy ha még egyszer megállapításra kerül ugyanaz a meg nem felelés, akkor azt szándékos cselekménynek fogják tekinteni (szándékosság esetén pedig megszünik a 15%-os maximális szankcionálási korlát). Amennyiben ezt követően – a figyel-

Jogszabályi hivatkozások

Hazai jogszabály

A kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokról szóló 81/2009. (VII. 10.) FVM rendelet

EU jogszabály

A Bizottság 2009. november 30-i 1122/2009/EK rendelete a 73/2009/EK tanácsi rendeletnek a kölcsönös megfeleltetés, a moduláció és az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer tekintetében, az említett rendeletben létrehozott, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek keretében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról, valamint az 1234/2007/EK tanácsi rendeletnek a kölcsönös megfeleltetés tekintetében, a borágazatban meghatározott támogatási rendszer keretében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról
A Bizottság 2006. december 7-i 1975/2006/EK rendelete a vidékfejlesztési támogatási intézkedésekre vonatkozó ellenőrzési eljárások, valamint a kölcsönös megfeleltetés végrehajtása tekintetében az 1698/2005/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

meztetés ellenére – további meg nem felelést állapítanak meg, az alkalmazandó támogatáscsökkentést az előző (hárommal egyszer már felszorozott összeg) háromszorosában állapítják meg.

Az ismétlődő meg nem felelések szankcionálására nem érvényesül az a szabály, hogy az ugyanazon előírás csoportból származó meg nem felelésekért járó csökkentést nem kell összegezni. Ez azt jelenti, hogy abban az esetben, ahol egy ismétlődő meg nem felelés kerül megállapításra egy másik meg nem feleléssel vagy egy másik ismételt meg nem feleléssel, az eredményként kapott csökkentési százalékok mindenképpen összeadódnak. A maximális csökkentés – gondatlanság esetén – azonban nem haladhatja meg a 15%-ot.

Szándékosság

A szándékos meg nem felelés a gondatlansághoz képest jóval szigorúbb megítélést kap a kölcsönös megfeleltetés szankcionálási rendszerében. Ha a meghatározott meg nem felelés a mezőgazdasági termelő szándékosságából vezethető le, akkor a teljes közvetlen támogatási összeg 15-100%-kal csökken. A szankció pontos mértékét a MVH állapítja meg a meg nem felelés helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvbe foglalt értékelése alapján. Az értékelést ugyanazon szempontok alapján végzik, mint a gondatlanság esetében (súlyosság, mérték, tartósság).

A 100%-os szankcionálás azt jelenti, hogy a termelőt kizárják a közvetlen támogatási rendszerből az adott évre. Különösen súlyos szabálytalanság esetén a MVH dönthet úgy, hogy az érintett termelőt a következő támogatási évre is kizárja.

A szándékos meg nem felelések szankciói mindenképpen összeadódnak (az ismételt meg nem felelésekhez hasonlóan).

Összegzés

Összefoglalva, a különböző meg nem felelések a következő sorrendben összegződnek:

- Gondatlan, nem ismétlődő szankciók összegzése
 - Összegzés módszere: azonos előírás csoportokból származó szankciók közül a legmagasabbal számolnak, különböző előírás csoportból származó szankciók összeadódnak
 - Szankciók maximális értéke: 5%
- Gondatlan, ismétlődő szankciók összegzése
 - Összegzés módszere: összeadás
 - Szankciók maximális értéke: 15%
- Szándékos szankciók összegzése
 - Összegzés módszere: összeadás
 - Szankciók maximális értéke: 100%

A kölcsönös megfeleltetés követelményeinek és előírásainak ellenőrzése az alábbi támogatásokat kérelmezőkre vonatkoznak:

- Mezőgazdasági terület, illetve állatszám alapján megállapított közvetlen kifizetések, illetve egyéb közvetlen kifizetések.
- Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban (ÚMVP II. tengely):
 - a hegyvidéki mezőgazdasági területeken kívüli hátrányos helyzetű területek mezőgazdasági termelőinek nyújtott kifizetések;
 - a Natura 2000 kifizetések és a 2000/60/EK irányelvhez kapcsolódó kifizetések;
 - az agrár-környezetvédelmi kifizetések;
 - az állatjóléti kifizetések;
 - a mezőgazdasági földterület első erdősítés kifizetések;
 - erdészeti földterületek fenntartható használatát célzó Natura 2000 kifizetések;
 - az erdő-környezetvédelmi kifizetések;
 - védett őshonos állatfajták tenyésztésének támogatása;
 - a növényi genetikai erőforrások megőrzéséhez nyújtandó támogatás.

• Borpiaci intézkedés (szőlőszerkezet-átalakítás és átállítás, szőlőkivágási, illetve zöldsüret) támogatottjai.

Az ellenőrzés a kérelmező mezőgazdasági tevékenységét és mezőgazdasági területeit érinti.

A kölcsönös megfeleltetés kötelezettségeinek biztosításáért a kérelem benyújtója a felelős.

Ezen belül:

	JFGK 1. a vadon élő madarak védelméről	JFGK 2. a felszín alatti vizek védelméről	JFGK 3. a szennyvíziszap felhasználásáról	JFGK 4. a nitrátrétegen történő gazdálkodásról	JFGK 5. a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről	JFGK 6. a sertések azonosításáról és nyilvántartásáról	JFGK 7. a szarvasmarhák azonosításáról és nyilvántartásáról	JFGK 8. a juh- és kecskefélék azonosításáról és nyilvántartásáról	JFGK 9. a növényvédők szerek kezelése	JFGK 10. egyes hormon- vagy tiroosztatikus hatástú anyagokra és β-agonistákra vonatkozó felhasználási tilalom az állattenyésztésben	JFGK 11. az élelmiszerbiztonságról	JFGK 12. szivacsos agyvelőbántalmak (TSE) elleni védekezés	JFGK 13. a ragadós száj- és körömfájás bejelentéséről	JFGK 14. egyes fertőző állatbetegségek bejelentése	JFGK 15. a kényelv betegség bejelentéséről	HMKÁ
Földterülettel rendelkezem		X							X							X
Nitrátrétegen területen folytatott gazdálkodást				X												
Felhasználók szennyvíziszapot			X													
Natura 2000-es területen folytatott gazdálkodást	X				X											
Tartok sertést		X		X*		X			X	X	X	X	X	X		
Tartok szarvasmarhaféléket		X		X*		X			X	X	X	X	X	X	X	
Tartok juhot/kecskét		X		X*			X		X	X	X	X	X	X		
Tartok lovat, nyulat, baromfit, mézelő méhet				X*					X	X	X					
Növénytermesztéssel foglalkozom								X		X**						

* Állattartó telep méretétől függően érintett lehet.

** Élelmiszernek számtal növény természetével és/vagy takarmánytermesztéssel.

Az MVH, illetve a Mezőgazdasági és Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) ellenőrei a KM körébe vont követelmények és előírások tekintetében elvégezték az ellenőrzésre kijelölt 2009. évi támogatási kérelmekkel kapcsolatos feladataikat. Az MVH munkatársai a természetvédelmi kötelezettségek és a HMKÁ, míg az MgSzH a környezetvédelmi kötelezettségek, illetve az állatjóléti- és nyilvántartás vonatkozásában hajtott végre helyszíni ellenőrzéseket. A két hivatal közel 7500 gazdálkodónál több mint 11 000 ellenőrzést hajtott végre. Az összesített tapasztalatok alapján a legnagyobb arányú meg nem felelés a HMKÁ, az állatjóléti és -nyilvántartás, továbbá a nitrátrétegen területekre vonatkozó kötelezettség területén mutatkozott.

Az **MVH** helyszíni, valamint távérzékeléssel végzett ellenőrzései mind a nyolc **HMKÁ** előírás betartásának vizsgálatára kiterjedtek, melynek eredményeként a következő megállapítások születtek.

A 2009. évi helyszíni ellenőrzések jegyzőkönyvei szerint egy előírás – a szőlőültetvényekben kialakított teraszok kötelező megőrzése – kivételével sajnálatos módon mindegyik megszegésére volt példa, bizonyos esetekben pedig egyszerre több előírás megsértése is megállapításra került.

A jelentésben a legnagyobb számban előforduló meg nem felelési esetek két HMKÁ előírásához kapcsolódtak. Az egyik a mezőgazdasági területek gyommentesen tartása, a másik a mezőgazdasági területeken a hasznosítás szempontjából nemkívánatos fás szárú növények megtelepedésének és terjedésének megakadályozása.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a fenti két követelmény betartása sem csupán a szankció elkerülése érdekében fontos. A jó kultúrallapot fenntartása a gazdálkodó érdeke is, hiszen a terület gyommentessége és a fás szárú növények elterjedésének megakadályozása a talajállapot minőségének javulását, ezáltal a termésmennyiség növekedését eredményezi. A gyomok pusztája jelenlétükön túl azzal okozzák a kárt, hogy gazdanövényei lehetnek különböző kórokozónak, kártevőknek, vírusoknak, így nem lehet eredményesen védekezni ellenük, mert a gyomokon tovább élnek. A közvetett kártétel általában a kultúrnövény életfeltételeinek korlátozásában nyilvánul meg azáltal, hogy kevesebb víz, tápanyag, illetve fény jut el a haszonnövényekhez, amely üzemi szempontból kedvezőtlen, hiszen csökken a hozam, és ez által romlik a természetes jövedelmezősége. Mindemellett a gyomnövények jelenléte az aratógépek műszaki meghibásodásához vezethet, valamint a termés minőségi jellemzőire (tisztaság) is kedvezőtlen hatást gyakorol.

Mint az előzőekben említettük, az MVH a HMKÁ előírásokon kívül két, a vadonélő madarak és a természetes élőhelyek védelmére területén alkalmazott **JFGK (1; 5.)** követelménynek való megfelelést is vizsgálta. A Hivatal elsősorban a földhasználati szabályok (pl. kaszálás bejelentésének elmulasztása) megsértése kapcsán tárt fel szabálytalanságokat.

A fennmaradó, környezetvédelmi, valamint állatjóléti és -nyilvántartásra vonatkozó **JFGK (2;3;4;6;7;8)** követelmények tekintetében az **MgSzH** folytatta le a helyszíni ellenőrzéseket.

Pozitív eredményként értékelhető, hogy a felszín alatti vizek szennyezés elleni védelme (**JFGK 2.**), valamint a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásának (**JFGK 3.**) ellenőrzése során meg nem felelést egy esetben sem állapítottak meg.

A mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés elleni védelem terén (**JFGK 4.**) jellegzetes problémaként merült fel, hogy a gazdálkodó a műtrágyázott mezőgazdasági területeire vonatkozóan nem rendelkezett 5 éven belüli talajvizsgálati eredménnyel.

A talajvizsgálati eredmények meglepte a racionális, felelős gazdálkodási tevékenység egyik eleme. A talajvizsgálat elvégzése nélkülözhetetlen a hatékony tápanyag-gazdálkodáshoz. A termelési és környezetvédelmi szempontok összhangjának alapfeltétele a talaj tápanyag-szolgáltató képességének, valamint a tervezett termés tápanyagigényének megfelelő tápanyag-gazdálkodás. A talaj nitrogénnel való ellátottságát kizárólag a talaj vizsgálata alapján lehet megállapítani, segítségével meghatározható az a műtrágya mennyiség, amely minimálisan szükséges és elégséges a kívánt termésátlag eléréséhez. A feleslegesen felhasznált műtrágya környezetterhelő, továbbá jelentős többletkiadást jelent a gazdálkodó számára.

A haszonállatok azonosítása és nyilvántartása területén fajokénti bontásban az alábbi ellenőrzési megállapítások születtek.

A sertések azonosítása és nyilvántartása (**JFGK 6.**) kapcsán felmerülő meg nem felelések több hiányosságra vezethetők vissza. Számos esetben megállapításra került, hogy az állattartó egyáltalán nem, illetve nem a jogszabályokban előírt módon és adattartalommal vezeti az állatmozgás-nyilvántartást. Hibaként tekintendő az is, ha a regisztrált kiszállított állatok száma nem áll arányban a létszámváltozással, kocalétszámmal és a regisztrált beérkezett állatok számával. A gazdálkodó szankcionálható, amennyiben a tenyésztésre vonatkozóan a szállítóleveleket az elmúlt 3 évre, illetve később indított tartás esetén a tartás kezdetéig visszamenőleg nem tudja bemutatni.

A szarvasmarhák azonosítása és nyilvántartása (**JFGK 7.**) esetében feltárt főbb hiányosságok a következők: a tényleges és az állomány-nyilvántartás szerinti állomány nem egyezik meg, a határidőn túl regisztrálatlan és a határidőn túl kijelentett állatok aránya magas, a nyilvántartás nem áll rendelkezésre 3 évre, illetve a tartás beindításáig visszamenőleg.

A juh- és kecskefélék azonosítása és nyilvántartása (**JFGK 8.**) követelmény helyszíni ellenőrzése folyamán a főbb meg nem felelések: a kiesett vagy károsodott füljelzővel rendelkező állatok aránya a jelölésre kötelezett állatokhoz viszonyítva eltérést mutat, valamint az állomány-nyilvántartásban regisztrált kiszállított állatok száma nincs arányban a létszám változásával, az anyalétszámmal, a regisztrált kiesések és a regisztrált beszállított állatok számával. Továbbá fontos kiemelni, hogy a szükséges dokumentáció beszerzése és megőrzése, valamint az előírt nyilvántartások naprakész vezetése a gazdálkodó munkáját is nagymértékben megkönnyíti, segítségével az ügyfél az üzemében történő eseményeket, folyamatokat könnyebben nyomon követheti, illetve a helyszíni ellenőrzés során kielégítően tudja igazolni, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően gazdálkodik. Az előbbieket betartása nem csak a termelő érdekeit szolgálja, hanem a piaci versenyképesség és fogyasztói biztonság egyik alapfeltétele, hiszen az azonosíthatósággal, nyomon követhetőséggel biztosítható az állat-egészségügyi, élelmiszer-biztonsági szabályok betartása.

Az elmúlt két év tapasztalatait összegezve elmondható, hogy a gazdálkodók a HMKÁ előírásokat és JFGK követelményeket jelentős mértékben teljesítették. Reméljük, hogy a gazdák merítenek az elmúlt időszak tapasztalataiból és az ellenőrzésre kijelölt Hivatalok még nagyobb arányú megfelelést tapasztalnak az idei vizsgálatok során.

Az előírások célja:

A minimális gazdálkodási és környezetvédelmi előírások meghatározásával a mezőgazdasági földterületek jó mezőgazdasági és ökológiai állapotban tartása.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az ellenőrző hatóság azt vizsgálja, hogy az érintett gazdálkodók betartják-e gazdaságuk teljes területén a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapotra vonatkozó előírásokat.

k

ELŐÍRÁSOK

A szőlőültetvényekben kialakított teraszok megőrzése kötelező.

Bizonyos kivételektől eltekintve egy adott növény ugyanazon a területen önmaga után nem termesztendő.

A mezőgazdasági területeket gyommentesen kell tartani.

A mezőgazdasági területeken a hasznosítás szempontjából nemkívánatos fás szárú növények megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni.

A tájképi elemek (gémeskutak, kunhalmok) megőrzése kötelező.

Öntözési célú vízhasználat csak érvényes vízjogi üzemeltetési engedély esetén lehetséges.

Teraszos művelés

Azokon a szőlőültetvényeken, ahol teraszos művelést alkalmaznak, a gazdálkodónak a kialakított teraszok megőrzésére kell törekednie annak érdekében, hogy azok megfeleljenek a talajerózió elleni védelemnek (1. kép). Szakszerű karbantartással (Magyarázat 1.) meg kell akadályozni a vízmosás által vájt árkok kialakulását és a teraszok egyéb megrongálódását.

Vetésváltás

A vetésváltásra vonatkozó előírásokat illetően a gazdálkodónak tisztában kell lenni azzal, hogy mely kultúrnövények maximum hány egymást követő évben termesztendők ugyanazon a területen. Általában kultúrnövényeink zöme önmaga után nem vethető még egyszer. Vannak azonban olyan növények, melyek egymás után két, három vagy akár több évig is termesztendők önmaguk után.

A kalászosok (rozs, búza, tritikálé, árpa) önmaguk után két éven keresztül, a kukorica és a dohány pedig három éven keresztül maradhat ugyanazon a parcellán. Az évelő kertészeti kultúrák, évelő takarmánynövények, fűmagtermesztés céljából vetett fűfélék, méhlegelő céljából vetett növények, illetve energetikai hasznosítás céljából vetett többéves növények, valamint a rizs több éven keresztül is termesztendő önmaga után.

Fontos kiemelni, hogy ezen előírások kapcsán legkorábban a 2008. évi egységes területalapú támogatás iránti kérelem beadásának időpontjában a területen szereplő kultúra számát kiindulási alappal. Ez azt jelenti, hogy ha egy földhasználó 2008 tavaszán kukoricát

S

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 2009. január 19-i 73/2009/EK rendelete a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a 378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről III. melléklet.

Hazai jogszabály

Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet.

Magyarázat 1.

A rézsűs teraszoknál összefüggő növényi borítottságot kell elérni, a támfal teraszoknál pedig a támfal karbantartása elengedhetetlen. Ezen kívül gondoskodni kell a vízelvezetők karbantartásáról, valamint az eróziós talajlepusztás helyreállításáról.

Magyarázat 2.

Veszélyes gyomnövénynek minősülnek az arankafajok (*Cuscuta* spp.), a parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), valamint a selyemkóró (*Asclepias syriaca*).

A parlagfű-mentesítésre további előírások is vonatkoznak, amelyek alapján a parlagfű virágbimbó kialakulását az adott év június 30. napjáig minden földhasználónak meg kell akadályoznia, továbbá a vegetációs időszakban ezt az állapotot folyamatosan fenn kell tartania.

vetett az egyik parcelláján, akkor ugyanarra a parcellára 2009-ben és 2010-ben is vethető kukoricát, de 2011-ben már nem. Amennyiben 2011-ben más kultúra szerepel a területen, akkor 2012-től újra három éven keresztül vethető kukorica.

A vetésváltási szabályok teljesítése során a másodvetést is figyelembe kell venni, ha az a főnövényt megegyező területen valósult meg, és a földhasználó a másodvetést az egységes kérelemről szóló rendeletben foglaltak szerint bejelentette.

A vetésváltásnál a korlátozás a fentebb felsorolt kultúrák önmaguk után történő termesztésére értendő.

!

TILOS

A 12%-nál nagyobb lejtésű területen a dohány, a cukorrépa, a takarmányrépa, a burgonya és a csicsóka termesztése nem megengedett.

Tarló, nád, növényi maradvány, valamint gyepek égetése nem megengedett.

Mezőgazdasági területeken vízzel telített talajon semmilyen gépi munkavégzés nem megengedett.

A gyepterületek túlleltetése, valamint a gyepterületeken maradó kár okozása nem megengedett.

Gyommentesség

A mezőgazdasági területek gyommentes állapotban tartására (2. kép), valamint a fás szárú növények megtelepedésének és terjedésének megakadályozására a legkülönbözőbb kémiai, fizikai és biológiai gyomszabályozási módszerek alkalmazhatók. Gyomosodásnál a gazdálkodónak arra kell ügyelnie, hogy a parcelláin a gyomnövényekkel való borítottság ne haladja meg az adott parcella összterületének 30%-át. Ezenkívül különös figyelmet kell fordítani a veszélyes gyomnövények megjelenésére. (Magyarázat 2.)

Talajerózió-védelem

Ha egy gazdálkodó valamely parcellája 12%-nál meredekebb lejtésű területnek minősül (Magyarázat 3.), arra bizonyos termesztési korlátok vonatkoznak. Az érintett parcellán dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya és csicsóka egyáltalán nem termesztendő. Az egyéb nyári és őszi betakarítású kultúrák termesztése is csak meghatározott feltételek mellett valósulhat meg. A vonatkozó jogszabály három lehetőséget biztosít a gazdálkodó számára. Ezek közül a gazdálkodó választja ki, hogy mely feltétel betartása mellett természeti a kultúrnövényeket a 12%-nál meredekebb lejtésű parcellán.

A gazdálkodó dönthet úgy, hogy a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után őszi kultúra vetésével valósítja meg az előírt kötelezettség teljesítését. Másik lehetőség, hogy a nyári betakarítású elővetemény tarlóját a betakarítást követően október 30-ig nem törli fel, de azt gyommentes állapotban tartja. Ennek érdekében a sekély tarlótartás és -ápolás megengedett. Harmadik eshetőségként másodvetésű takarónövényt kell vetni, amely a nyári betakarítású elővetemény lekerülését követően a talaj takarását biztosítja.

Égetési tilalom

A tarló, nád, növényi maradvány, valamint a gyepek égetésére (3. kép) vonatkozó tilalom minden kölcsönös megfeleltetésben érintett földhasználó gazdaságának teljes területére érvényes. Kivételes esetben a tilalmat feloldhatja az illetékes növény-egészségügyi hatóság zárlati károsítókkal való fertőzés miatt, vagy az illetékes természetvédelmi hatóság egyedi természetvédelmi okok miatt. Ennek értelmében, ha egy gazdálkodó rendelkezik a két hatósági határozat valamelyikével, akkor az adott területen az égetés megengedett.

Magyarázat 3.

Amennyiben az adott parcella összterülete 2 hektárnál kisebb, akkor csak abban az esetben számít 12%-nál meredekebb lejtésűnek, ha több mint a fele 12%-nál nagyobb lejtésű területen helyezkedik el.

Amennyiben az adott parcella összterülete 2 hektár vagy annál nagyobb, akkor abban az esetben számít 12%-nál meredekebb lejtésűnek, ha a parcellán belül a 12%-nál nagyobb lejtésű terület nagysága meghaladja az 1 hektárt.

Talaj szerkezetének megóvása

A mezőgazdasági területek talajszerkezetének megóvása érdekében a vízzel telített talajon mindennemű gépi munkavégzést (4. kép) kerülni kell. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy amennyiben a talaj nedvességtartalma olyan magas, hogy az már további csapadék befogadására nem képes, ott a gépi munkavégzés nem megengedett. Kivételt képez ez alól az olyan gépi munkavégzés, ami belvíz- vagy árvízlevezető árok létesítésekor, illetve egyéb értékmentéskor elengedhetetlen.

Túllegeltetés

Gyepterületek védelmét szolgáló előírás a gyepek túllegeltetését és az ebből adódó marandó károkozást hivatott elkerülni. Ennek érdekében a gazdálkodók számára megtiltják az olyan legeltetési módot, melyben a magas állománysűrűségből adódóan a gyepet alkotó fűfélék a taposás és a rövidre rágás következtében kiritkulnak, szélsőséges esetben eltűnnek.

Tájképi elemek megőrzése

Az uniós követelményeknek megfelelően kiemelten fontos feladat a táj jellegzetes elemeinek megőrzése, védelme. Így a közösségi kötelezettségeknek megfelelően Magyarországon a védendő tájképi elemek körébe 2010-ben a kunhalmok (Magyarázat 5.) (5. kép) és a gémeskutak (Magyarázat 4.) (6. kép) kerültek.

Fontos kiemelni, hogy a gémeskútra vonatkozó előírás nem tartalmazza a kút műszaki állapotának javítását, kizárólag a kút kiindulási állapotának megőrzését írja elő. A gémeskutak állapotának terepi felmérése során a kiindulási állapot rögzítésre került. Tekintettel arra, hogy az előírás lényege a gémeskút – mint tájképi elem – megőrzése, ezért az nem feltétel, hogy a kút üzemeltesse a gazdálkodó.

A Kölcsönös Megfeleltetés keretében végzett ellenőrzések a MePAR-ban meghatározott és feltüntetett területi kiterjedéssel rendelkező kunhalmokra terjednek ki. A rendelet értelmében a kunhalmok területén tilos a fahasználat (tuskózás), továbbá 2010. november 1-jétől – a gyeptelepítés előkészítéséhez szükséges talajmunkák kivételével – bárminemű mezőgazdasági talajmunka végzése tilos. Az előírás célja a halomtest fennmaradásának biztosítása, a HMKÁ további követelményeinek (pl.: gyommentesség biztosítása) való megfelelés mellett. A szabályozás gyeptelepítés elvégzésére nem kötelezi a gazdálkodókat.

Magyarázat 4.

Gémeskút: a MePAR-ban rögzített, a föld felszíne felett található vízkivétel szerkezet, amely a kétkarú emelő elvén működik.

Tipikus hibák

- A 12%-nál meredekebb lejtőn való természetközeli kapcsolódóan fontos a pontos gazdaráj készítése. Az ellenőrzés nem tudja elfogadni a feltételeket nem teljesítő olyan eseteket, amikor a gazdaráj ugyan a jelölés szerinti 12%-nál meredekebb területen kívülre esik, de a valóságban azon belül helyezkedik el.
- Ha több gazda ténylegesen (vagy részben) együtt műveli szomszédos parcelláit, akkor az előírások be nem tartásából származó szankciók valamennyi gazdát érintik, bár mely részén is legyen a „meg nem felelés” az egybeművelt táblának. Célszerű tehát az azonos kultúrát termesztek esetében a parcellahatárok látható jelölése a területen.
- Öntözési célú vízhasználat esetében a gazdálkodó nem rendelkezik érvényes vízjogi engedéllyel.
- A gazdálkodó a másodvetést nem jelenti be az e-kérelmen. A másodvetés egységes kérelemben történő bejelentése kötelező.

Öntözési célú vízhasználat

A vonatkozó EK rendelet értelmében 2010. január 1-jétől a víz megőrzésének érdekében az öntözési célú vízhasználat csak az adott területre érvényes öntözési vízjogi üzemeltetési engedély esetén lehetséges. A vízjogi üzemeltetési engedély – az engedélyben meghatározott feltételekkel és az üzemeltetéshez kapcsolódó jogszabályokban hatósági előírásokban meghatározott kötelezettségek mellett – feljogosítja a vízállásigény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére. Az ellenőrzés során az illetékes hatóság (MVH) az engedély meglétét és annak érvényességét vizsgálja. Amennyiben a gazdálkodó az öntözést szolgáltatásként veszi igénybe, és a cég rendelkezik érvényes engedéllyel, valamint a gazdálkodó megfelelő dokumentumokkal igazolni tudja, hogy a szolgáltatásukat igénybe vette, úgy az öntözési tevékenység megfelel az előírásoknak. Továbbá felhívjuk a figyelmet, hogy az ügyfélnek az egységes kérelemben meg kell jelölnie azokat a táblákat, amelyeken öntözési tevékenységet kíván végezni. Abban az esetben, ha az ügyfél a kérelembenyújtási időszak után olyan táblán kezd mezőgazdasági célú öntözésbe (pl. aszály következtében), amelynél az egységes kérelemben ezt még nem tudta jelezni, akkor ennek tényét az egységes kérelem adatváltozás felületen pontosításként a későbbiek folyamán be kell jelenteni.

Az 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet jelenleg módosítás alatt áll. Felhívjuk a figyelmét a változások követésére.

t

TIPPEK

Az egyedi blokkterképeken jelölve vannak a 12%-nál meredekebb lejtésű területrészek. A KM keretében megőrzendő, MePAR-ban feltüntetett kunhalmok között a korábbi évek során szántott halmok is szerepelnek, erre a talajmunkák megkezdésekor különösen érdemes figyelemmel lenni.

Gyommentes állapot biztosításának egyik leghatékonyabb és leginkább környezetbarát módja a gyomnövények virágzás előtti lekaszálása. (Az agrotechnikai célú gyomkezelés meghagyása tarlón nem számít hibának.)

Azokon a – támogatható területen lévő – parcellákon is be kell tartani a HMKÁ előírásokat, amelyekre a kérelmező nem kért támogatást, mert az előírások a gazdaság teljes területére vonatkoznak.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

- www.mvh.gov.hu • www.kormany.hu
- www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

Magyarázat 5.

Kunhalm: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerinti definíciónak megfelelő, kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme a tájnak. A kunhalmok nem természetes eredetű felszínformák, hanem emberi kéz alkotásai. Tájképi értékük mellett természetvédelmi jelentőségüket növeli, hogy a szántóterületek gyűrűjében gyakorta utolsó „szigetként” őrzik a táj természetes állapotára jellemző élővilág elemeit. Táj- és természetvédelmi, kulturális örökségi jelentőségüknek köszönhetően „ex lege” – azaz törvény erejénél fogva – természetvédelmi oltalom alatt áll valamennyi kunhalm.

Fotó: MTI

A követelmények célja:

A természeti környezet minőségének megőrzése érdekében a vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelme.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A Natura 2000 területen, engedélyköteles tevékenységek kapcsán az ellenőrző hatóság az engedély meglétét, valamint érvényességét vizsgálja.

A Natura 2000 területek földhasználati szabályai vonatkozásában a legeltetéshez, kaszáláshoz kapcsolódó előírásokra; a trágyázási, öntözési és vegyszerhasználati tilalmakra; valamint a gépi munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását ellenőrzi a hatóság. Az ellenőrzés tárgya egyrészt a gazdálkodó által kötelezően vezetendő nyilvántartások, másrészt a helyszíni ellenőrzés során tapasztaltak.

A madarak fészkelésének zavarására vonatkozó előírások, a védett növényfajok begyűjtésére, tartására stb. vonatkozó szabályok kapcsán a hatóság azt vizsgálja, hogy a helyszíni ellenőrzés időpontjában van-e egyértelmű jele annak, hogy a gazdálkodó megszegte a számára előírt követelményt.

k

KÖVETELMÉNYEK

Natura 2000 területeken csak engedéllyel lehet:

- A gyepterületeket feltörni, felülvetni.
- Az erdőkről és az erdő védelméről szóló törvény, valamint a fás szárú energetikai ültetvényekről szóló kormányrendelet hatálya alá nem tartozó fát kivágni, telepíteni.
- A gyepterületeken nádat irtani.
- A gyepterületeken október 31. és április 23. között legeltetni.
- Mezőgazdasági területet erdősíteni.
- A termőföld más célú hasznosítását eredményező területhasználatot folytatni.

Kötelezően betartandó földhasználati szabályok Natura 2000 gyepterületeken:

- Legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- Csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető.
- A kaszálás tervezett időpontját be kell jelenteni a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóságának.
- A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át kaszálásonként változó helyen kaszálatlanul kell hagyni.
- Kaszálás módjának megválasztásánál tekintettel kell lenni az élőhely védelmére.
- Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni a gazdálkodás során.

Gyepfeltörés

A Natura 2000 területeken a gyepek fenntartása kiemelt jelentőségű, ezért ezek feltörése a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött. Az engedély nélküli gyepfeltörés komoly bírságot vonhat maga után. **(Magyarázat 1.) (1. kép)** A feltörésen kívül az értékes gyeptársulások megőrzése érdekében a felülvetés szintén a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött. **(Magyarázat 2.)** A feltörés és a felülvetés nemcsak a természetes növényfajok pusztulását, illetve a társulás természeti értékének csökkenését eredményezik, hanem az ahhoz a gyeptársuláshoz kötődő egyéb állatfajok számára szükséges életteret is megszüntetik.

S

Jogsabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1979. április 2-i 79/409/EGK irányelve a vadon élő madarak védelméről 3. cikk (1), (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2), (4) bekezdés, 5. cikk a), b), d) pont.

Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 30-i 2009/147/EK IRÁNYELVE a vadon élő madarak védelméről

A Tanács 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről 6. cikk, 13. cikk (1) bekezdés a) pont.

Hazai jogszabály

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 9. § (2) bekezdés a), c) pont, (3) bekezdés d), h), i) pont. A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet 3., 4., 5. §.

Magyarázat 1.

Ósgyepék felszántásával a gyeptársulások helyrehozhatatlanul szűnnek meg, és akár több évtizedes munkával állíthatók eredeti állapotúra vissza.

Magyarázat 2.

A helytelen felülvetés esetében egyes idegenhonos fajok úgy terjednek el az őshonos gyeptársulásokban, hogy kiszorítják az értékes, és esetenként védett növényfajokat.

Magyarázat 3.

Szórványgyümölcsösök kivágása esetén szükséges a természetvédelmi hatóság engedélyét megszerezni a tevékenység megkezdése előtt.

Fakivágás

Az erdőknek, illetve a fás szárú energetikai ültetvénynek nem minősülő fajok esetében Natura 2000 területen a természetvédelmi hatóság az illetékes a telepítés és a kivágás engedélyezését illetően. Ennek megfelelően Natura 2000 területen elsősorban gyümölcsfajok telepítése és kivágása esetén szükség van a természetvédelmi hatóság engedélyére.

(Magyarázat 3.)

Erdőtelepítés

Támogatásra jogosult erdő telepítését a földtulajdonosnak csak erdészeti szakértő (ez irányú felsőfokú végzettséggel rendelkező erdőmérnök) által készített telepítési-kivitelezési terv alapján lehet kezdeményezni. A terv tartalmazza a talaj-előkészítés módját és az ültetési anyagra vonatkozó minőségi előírásokat.

A tervet az erdészeti hatósághoz kell benyújtani jóváhagyásra. Az engedélyező határozat megállapítja a telepítendő erdő területét, célállományának típusát, az elsődleges rendelkezését, támogatás esetén a támogatható kiegészítő berendezéseket. A határozatban szerepel Natura 2000 területekre a vonatkozó szakhatóság engedélye is.

A telepítés megkezdése előtt – a tárgyévre – éves erdőgazdálkodási tervet kell benyújtani a kérelmezőnek. Ezt határozattal jóváhagyja az erdészeti hatóság.

Az ellenőrzés a fenti határozatoknak a meglétére terjed ki. Az erdőtelepítési kivitelezési tervdokumentáció még nem jogosítja fel a gazdálkodót a telepítés megkezdésére.

Az erdőtelepítéssel érintett földrészeket, a munkák elvégzése után 30 napon belül erdőművelési ágúvá kell nyilvánítani. A művelési ág megváltoztatásához minden szükséges adatot az illetékes földhivatalhoz kell továbbítani.

Az erdőtelepítést az erdészeti hatóság határozatban befejezté nyilvánítja, ha az erdőtelepítési tervben meghatározott fafaj egyedei megfelelő számban, arányban és minőségben vannak jelen, és a faállomány további pótlást nem igényel.

Termőföld-hasznosítás váltás

Termőföldet más célra hasznosítani csak a földhivatal előzetes engedélyének birtokában lehet. A termőföld más célú hasznosítása során az időleges más célú hasznosítás ellenőrzésére kerül sor a kölcsönös megfeleltetés keretében.

Az időleges más célú hasznosítás oka általában nyomvonalas létesítmény talajszint alatti elhelyezése (földkábel, vízvezeték, szennyvízcsatorna, gázvezeték fektetése), vagy légvezeték építése (elektromos hálózat). Ezekben az esetekben a gazdálkodónak – ha nem ő az igénybevevő – semmilyen kötelezettsége nincs, hiszen a szükséges engedély kérése nem az ő feladata, hanem a beruházóé.

Megvalósulhatnak azonban olyan beruházások is, amelyek szintén a termőföld időleges igénybevételeivel járnak és a hozzá szükséges engedélyt a gazdálkodónak kell megkérnie. Ilyen például az állandó jellegű telefonkábel fektetése vagy valamely beruházáshoz szükséges ún. felvonulási terület kijelölése. Ez a terület például az építkezéshez használt anyagok, gépek átmeneti tárolására szolgálhat.

A termőföld időleges más célú hasznosítását engedélyező határozatot a területileg illetékes körzeti földhivatal adja ki. Az ellenőrzés során az engedély meglétét és érvényességét vizsgálja az ellenőrző hatóság.

Gyephasználat

- A földhasználati szabályok az alábbi kötelezettségeket határozzák meg:
- A Natura 2000 gyepterületeket legeltetéssel, kaszálással, illetve ezek kombinációjával kell hasznosítani, más típusú földhasználatra nincs lehetőség. A területeken kizárólag szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly legeltethető. Sertés, továbbá szárnyasok (pl. liba) Natura 2000 területen nem legeltethetők.
- A kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt legalább öt munkanappal a földhasználónak írásban be kell jelenteni a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóságának.

- A gyeptárolással hasznosított parcellák legalább 5%, legfeljebb 10%-át kaszálásonként változó helyen kaszálatlanul kell hagyni. (Magyarázat 4.) Ha a gazdálkodó nem hagy megfelelő mértékű kaszálatlan területeket a parcelláin, de ezt bejelenti a működési területe szerint érintett nemzeti park igazgatóságához, az jóváhagyja és a gazdálkodó ezt a megfelelő dokumentumokkal támasztja alá, akkor a kölcsönös megfeleltetés keretében nem kerül szankció megállapításra. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a használatlan terület nagyobb a jogszabályban foglaltaknál.
- A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellől, az ott élő állatok zárványterületre szorítása nélkül kell elvégezni. (2. kép) A kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező. (3. kép)

A Natura 2000 gyepterületeken az alábbi tevékenységek elvégzéséhez engedélyt kell kérni a megfelelő hatóságtól.

- A nádirtáshoz a települési önkormányzat jegyzőjének (a fővárosban a főjegyzőjének) érvényes engedélye.
- Október 31. és április 23. között legeltetni csak a természetvédelmi hatóság engedélyével lehetséges.
- A vadgazdálkodási létesítmények és berendezések kialakításához a vadászati hatóság engedélye szükséges.

Az engedélyeket meg kell őrizni, mert a helyszíni ellenőrzés során a dokumentumok bemutatása kötelező.

A természetes élőhelyek fenntartása érdekében Natura 2000 területeken meg kell akadályozni az inváziós és termőhely-idegen növényfajok (Magyarázat 5.) megtelepedését és terjedését. Állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel, vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással (Magyarázat 6.). Az inváziós fajok irtása egy gondos gazda számára, saját gazdálkodása érdekében is fontos, hiszen ezen fajok a gyeptárolás értékét jelentősen rontják, idővel a gyeptárolás terület csökkenését eredményezik. Az előírás csak az inváziós fajok terjedésének megakadályozását köti ki, a más elszaporodott terület visszaállítását nem (cserjeirtás).

Magyarázat 4.

A kaszálatlan foltok fontos búvóhelyként szolgálnak a gyeptároló állatok számára. A nem kaszált területen a szénahozam-vesztés minimális, ezzel szemben a gazdálkodó komoly mértékben járul hozzá a gyeptároló állatfajok megőrzéséhez. A kaszálatlan területek méretében a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett területeket is bele kell számolni.

Magyarázat 5.

Inváziós és termőhely-idegen növénynek a 269/2007. Kormányrendelet értelmében az alábbi fajok minősülnek: Fászfajók: akác, amerikai kőris, bálványfa, keskenylevelű ezüstfa, fekete fenyő, erdei fenyő, gyalogakác, kései meggy, zöld juhar Lágyszárúak: alkörömös, japán keserűfű fajok, kanadai aranyvessző, magas aranyvessző, parlagfű, selyemfű, süntök

Magyarázat 6.

Speciális növényvédőszer-kijuttatás az, amikor valamely inváziós vagy termőhely-idegen növényfaj ellen pontos, cseppmentes és célirányos vegyszer-kijuttatással – így különösen a tuskó-, sarj- vagy levélkenés, a pontpermetezés, a töltéskészítés technológiájával – történik a védekezés.

Magyarázat 7.

A vizes terület védelmének jelentősége az, hogy a kis területű sekély, gyorsan melegedő vizes foltok speciális élőhelyet biztosítsanak bizonyos növény-, illetve állatfajoknak.

A Natura 2000 gyepterületekre műtrágya, szerves trágya, illetve hígtrágya kijuttatása nem engedélyezett. Kizárólag az adott területen legeltetett állatok elhullajtott trágyájával lehetséges a tápanyag utánpótlás. A mesterséges tápanyag utánpótlás során a nitrogénkedvelő növények, sok esetben gyomfajok kezdenek el szaporodni a területen, ami kedvezőtlenül változtatja meg a gyeptároló fajösszetételét.

Az időszakosan megjelenő belvizes foltok kialakulásakor tilos a felesleges víz elvezetése. Ebben az időszakban oda kell figyelni a legeltetésre is, mert a vizes területen történő legeltetés a gyeptároló károsodásához is vezethet. A gyeptároló vizes területek elsősorban a nyári száraz időszakban nagy segítséget tudnak nyújtani a gazdálkodó számára, hiszen amikor a szárazság miatt a többi területen a gyeptároló "kiszűt", akkor ezek az eddigi vizes foltok tudnak legeltethető gyeptárolókat biztosítani. Éppen ezért a gazdálkodónak saját érdeke ezeknek a vizes területeknek a megőrzése. (Magyarázat 7.) Még száraz időszakban sem szabad a gyeptárolókat öntözni.

A vadon élő állatok éjszakai nyugalmanak megőrzése érdekében tilos gépi munkálatokat folytatni napnyugtától napkeltéig. Nem szabad a kaszált szalastakarmányt 30 napnál tovább a gyeptároló területen tartani, annak érdekében, hogy a gyeptároló ne károsodjon, hiszen minél tovább marad a szén a gyeptároló, annál nagyobb kár keletkezhet az újulatban. (5. kép)

A földön, a bokrokban valamint a fákon és odúkban fészkelő védett madarak fészkeinek a zavarása a költési időszakban a fiókák felnevelését zavarhatja, szélsőséges esetben a szülőpár elhagyhatja a fészket, ami a fiókák pusztulását eredményezheti. Mivel egyes madárfajok több évig használják a fészkeket, odúkat, azok elpusztítása komoly problémát okozhat a költési időszakban.

A védett fajok sokszor kis kiterjedésű élőhelyen lelhetőek fel, ezért irtásuk egy adott faj esetében komoly egyedszámcsökkenést okozhat. Védett növényfajokat csak indokolt esetben és kizárólag a természetvédelmi hatóság engedélyével lehet begyűjteni.

TILOS

- Az alábbi tevékenységek nem megengedettek a Natura 2000 gyeptárolóterületeken:
- A gyeptárolóterület túllegettetése.
 - Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elhullajtott ürületekből származhat, bármely plusz trágya (műtrágya, szerves trágya, hígtrágya) kiszórása tilos.
 - A belvizes gyeptárolóterületről elvezetése és a gyeptárolóterület öntözése.
 - Napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés.
 - Gyeptárolóterületen a szén takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl.
 - Minden olyan tevékenység, amely a gyeptárolóterületen maradó károsodást okoz.
 - A madarak fészkeinek és fészkelésének zavarása, megrongálása vagy elpusztítása.
 - A védett növényfajok egyedekének engedély nélküli elpusztítása, károsítása, begyűjtése, birtokban tartása, adásvétele, cseréje.

Túllegettetés nem történhet a gyeptárolóterületeken, ezért fontos a megfelelő állatlétszám meghatározása és a helyes legeltetési terv kidolgozása. Kerülni kell a túlzott taposási károkat, a növényzet foltokban történő kiszáradását vagy kipusztulását. (4. kép) A túllegettetés már rövidtávon is a gyeptárolóterület kimerülését eredményezi, számos növényfaj nem viseli el a túlzott gyephasználatot, ezáltal a gyeptároló fajszáma csökken, a fajösszetétele pedig veszít természeti értékéből. A leromlott állapotú gyeptároló állatlétszám csökkentése, és tápanyagtartalma egyaránt romlik, a túllegettetett gyeptároló gyorsabban gyomosodnak, nagyobb eséllyel telepednek meg rajta az inváziós növényfajok, vagyis a gazdálkodónak saját érdeke, hogy a megfelelő legeltetési sűrűségben, megfelelő pihentetési időszakok beiktatásával használja a területét.

TIPPEK

Gyeptárolóterületek felületére olyan gyeptároló fajtákat kell vetni, ami a területre jellemző gyeptárolóalkotó faj, ezáltal a fűhozam növelésével egy időben a gyeptároló természeti értéke is javul. A működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóság szakemberei tanácsot adnak az adott területre jellemző gyeptárolóalkotókról, és ötleteket a felületés módjára. Kaszálatlan foltot a géppel nehezen hozzáférhető, valamint az alacsony fűhozamot biztosító parcellarészekben ajánlott kialakítani, lehetőleg a tábla szélével érintkezően kaszálásonként eltérő helyen. Inváziós növényfajok mechanikus irtásának legkézenfekvőbb módja a tisztító kaszálás. Az optimális kaszálási időszak a virágzás kezdetekor van, mert így az inváziós fajok nem tudnak magot érlelni, és tovább terjedni a gyeptároló területen.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az erdőtelepítéssel kapcsolatban az adott megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságainak ügyfélszolgálatán érdemes érdeklődni. Tájékoztatást adnak a kivitelezés előtti, tervezési, hatósági munkák sorrendjéről és az egyes lépésekhez szükséges szakemberigényről is.

További információk:
www.air.gov.hu • www.natura2000.hu • www.mme.hu • www.kormany.hu
www.mvh.gov.hu • www.mgszh.gov.hu • www.termeszetvedelem.hu
www.nemzetipark.gov.hu
www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

A követelmények célja:

A felszín alatti vízkészlet védelme, a megfelelő minőségű víz biztosítása a jövőbeni vízfelhasználás érdekében.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A hatóság azt vizsgálja, hogy történt-e a gazdálkodó telephelyén, vagy területén szennyező anyag közvetlen, vagy közvetett bevezetése a felszín alatti vízbe. Ez azt jelenti, hogy megnevezik, van-e a gazdálkodó területén olyan kút, akna stb., amely szennyezőanyag közvetlen, vagy közvetett bevezetésére alkalmas. Amennyiben igen, akkor történt-e ezeken keresztül bevezetés. Megvizsgálják továbbá a különböző szennyezőanyagok tárolásának szakszerűségét, illetve azt, hogy szennyezőanyag talajfelszínre történt kijuttatásával és szikkasztással nem történt-e közvetett szennyezés. Mezőgazdasági eredetű szennyezőanyagok minősül a trágya, műtrágya, olaj, üzemanyag, növényvédő szer, szennyvíz, mosóvíz.

TILOS

Nem megengedett a szennyezőanyagok felszín alatti vízbe történő közvetlen bevezetése. Nem megengedett a szennyezőanyag bevezetése minden olyan mesterséges tóba, amelyet a földtani közeg kitermelésével és ezáltal a felszín alatti víz feltárásával hoztak létre, így különösen a bányatavakba, illetve jóléti tavakba. A felsorolt szennyezőanyagok felszín alatti vízbe történő közvetett bevezetése (beleértve az időszakos vízfolyásba történő bevezetést is) engedéllyel történhet. (Magyarázat 1.)

Közvetlen szennyezés

Nem történhet a gazdaság területén található működő vagy felhagyott kútba (1. kép) esetleg aknába folyékony vagy szilárd halmazállapotú szennyezőanyagok bevezetése, illetve elhelyezése. (Magyarázat 2, 3.) Közvetlen bevezetésnek minősülhet olyan természetes vagy mesterséges gödörbe vagy árokba történő bevezetés, ahol a bevezetett szennyeződés közvetlenül a felszín alatti vízbe jut. Ilyen gödör vagy árok lehet építkezéshez használt anyagnyerő hely, vízelvezető árok, vagy bármely okból a felszínt megbontó beavatkozás. A közvetlen bevezetés megvalósulhat a bevezetés helyéhez, állandó vagy ideiglenes jelleggel kialakított csővezeték vagy árok kiépítésével. Ez elsősorban folyékony szennyezőanyag esetében fordulhat elő. Ugyancsak közvetlen talajvízszennyezés a fent leírt bevezetési helyekhez történő eseti folyékony szennyezőanyag szállítása és ürítése, teherautó, tartály vagy bármely a szennyezőanyag szállítására alkalmas szállítóeszköz segítségével. Nem szabad szennyező anyagot juttatni olyan mesterséges tavakba (bányatavakba, jóléti tavak) (2. kép), melyeket a vízzáró fedőréteg (Magyarázat 4.) eltávolításával hoztak létre, közvetlen kapcsolatot teremtve a felszín alatti és felszíni víz között. A szennyezőanyagoknak tilos direkt módon a tóba, vízbe való bejuttatása. Ugyancsak tilos a tóparton való elhelyezése, ahonnan a bemosódás által, a felszín alatti víz közvetlen szennyezését eredményezheti.

Jogsabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1979. december 17-i 80/68/EGK irányelve a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezés elleni védelméről 4. és 5. cikk

Hazai jogszabály

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (2) bekezdés a), b) pont, 13. § (1) bekezdés b), c) és d) pont.

Magyarázat 1.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 1. számú melléklete szerinti szennyezőanyagok közül közvetlenül a mezőgazdasági termeléshez a következők kapcsolhatók: szerves trágya (ammónia és nitrít tartalma, illetve oxigénháztartásra kedvezőtlen hatású anyagok miatt); műtrágya (a szerves foszforvegyületek és az eutrofizációt elősegítő anyagok, elsősorban a nitrátok és foszfátok miatt); olaj és üzemanyag (az ásványolaj és egyéb tartósan megmaradó szénhidrogén tartalma miatt); növényvédő szer (felszín alatti vizekre káros hatóanyagai miatt); mezőgazdasági tevékenység közben keletkező szennyvíz, mosóvíz (a bennük fellelhető kémikáliák miatt).

Magyarázat 2.

Folyékony szennyezőanyag a gazdálkodás során a trágyából, növényvédő szerből, műtrágyából, olajból, üzemanyagból esővíz, öntözővíz vagy egyéb víz által feloldott hasznosításra nem kerülő folyadék. Folyékony szennyezőanyag továbbá a mosóvíz és a kommunális vagy ipari-technológiai szennyvíz.

Magyarázat 3.

Működő kút az olyan fúrt vagy ásott kút, amely vízbeszerzési, megfigyelési, vagy mintavételi kútként működik. Felhagyott kút olyan eredetileg működő kút, mely korábbi céljának megfelelően már nem működik.

Magyarázat 4.

Vízzáró fedőréteg a felszínen vagy felszín közelében található általában agyag vagy nagy agyagtartalmú réteg, mely a felszín alatti víz (rétegvíz) és a felszín között helyezkedik el.

Típusos hibák

A felhagyott kutakat, elsősorban ásott kutakat gyakorta használják szennyvízszikkasztásra. Mivel ezek a termelő, vagy a megfigyelő kutak a víztartó réteget csapolják meg, a bevezetett szennyvíz közvetlenül a felszín alatti vízbe jut, és azt szennyezi.

A szerves és műtrágyát esetenként fedetlenül úgy tárolják, hogy alattuk nem található vízzáró aljzat (például beton aljzat), amivel az összegyűlt csurgalékvizet megfelelően el lehet vezetni. Ugyancsak gyakori, hogy az olaj és az üzemanyag tárolása nem megfelelő.

Előfordulhat a műtrágyának a növény által felvehető mennyiségen túli adagolása, mely szennyezésként a felszín alatti vízben jelenik meg. A szerves trágya kiszórásánál megfigyelhető, hogy azok elsősorban az állattartó telepek közelében kerülnek felhasználásra. Nem egyenletes terítés esetén olyan területek alakulnának ki, ahol a kihelyezett nagy mennyiségű szerves trágya már nem kerül a növényzet által hasznosításra, így a felszín alatti vizet szennyezi.

Közvetett szennyezés

Nem szabad engedély nélkül a felszín alatti vízbe közvetett módon szennyező anyagot juttatni. A felszín alatti vizek mezőgazdasági eredetű szennyezése a következő esetekben jöhet létre:

Állandó és időszakos felszíni vízfolyások (pl. patakok) szennyezésével. Az állattartásból keletkező trágyatavak, illetve szennyvíztavak kialakulásával. Különböző szennyezőanyagok, főképp szerves és műtrágya, valamint olaj és üzemanyag nem megfelelő tárolásával. A nem megfelelően szigetelt aljzatú tárolókból a szennyező anyag közvetve a felszín alatti vízbe szivárog el, ezért gondoskodni kell a tárolók megfelelő szigeteléséről, műszaki védelméről.

Az állattartó telepek nem megfelelő kialakításával, amely szintén közvetetten szennyezi a felszín alatti vizeket.

A felhagyott bányák, elsősorban felszíni művelésű homok- és kőbányák, valamint az agyaggyerő helyek szennyezésével szintén közvetett felszín alatti vízszennyezés jön létre. (3. kép)

A felszín alatti víz közvetett szennyezését jelentheti a mezőgazdasági termelés során túl nagy mennyiségben felhasznált műtrágya és növényvédő szer is. Ezek a felhasználásuk során, a megművelt területen a felszínről a csapadék által feloldva szivárognak be a talajba és a felszín alatti vízbe is. Éppen ezért az előírtakon túli mennyiségben ilyen anyagok használata nem engedélyezett.

TIPPEK

Amennyiben a telepen üzemanyagkút van, körülötte az olajos csurgalékvíz összegyűjtésére betontálcát kell kialakítani, és az összegyűjtött vizet olajfogón kell átvezetni. Az üzemanyagtartályok és kiemelő kútoszlopok használatát kötelező előírások határozzák meg az üzemelő számára, érdemes utána nézni a 11/1994. (III. 25.) KM, illetve a 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendeletekben. A felhagyott kutakat szakszerűen, engedélyezett módon el kell tömnedelni, ezzel is megszüntetve a felszín alatti víz potenciális szennyezését. A műtrágyát és a növényvédő szereket ajánlott csak a szükséges mennyiségben alkalmazni, mert ezzel elkerülhetők a felszín alatti vizek ilyen irányból érkező szennyezése, emellett költségmegtakarítást is jelent úgy, hogy terméscsökkenést nem okoznak.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Felszín Alatti Vizek Alapítvány (FAVA) honlap (www.fava.hu)
Vidékfejlesztési Minisztérium (www.kormany.hu)
www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

A követelmények célja:

A szennyvíziszap mezőgazdasági területen való szakszerű felhasználásával elkerülhető a talajra, a felszíni és felszín alatti vizekre, valamint az emberek egészségére, a növényekre és az állatokra gyakorolt káros hatások bekövetkezése.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az ellenőrző hatóság azt vizsgálja, hogy történt-e szennyvíziszap kijuttatása a gazdálkodó területére. Ha igen, akkor a gazdálkodónak – amennyiben ő az engedélyes – rendelkeznie kell a szennyvíziszap felhasználására jogosító érvényes hatósági engedéllyel, illetve átadás-átvételi bizonylattal. Az ellenőrzés keretén belül megvizsgálják az engedély érvényességét, a gazdálkodónál található átadás-átvételi bizonylatot illetve azt, hogy történt-e kijuttatás az engedélyezett területre (legfeljebb az engedélyezett mennyiségben). Az engedély nélküli szennyvíziszap kijuttatást és a tiltott tárolást a terület bejárása során ellenőrzik.

K

KÖVETELMÉNYEK

Talajvédelmi hatóság engedélye a szennyvíziszap kijuttatásához

Szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználásához kötelező az illetékes talajvédelmi hatóság engedélyének megléte. (1. kép) Ha a szennyvíziszap kijuttatási engedélyt nem a gazdálkodó kérte, de a területe érintett, akkor is rendelkezni kell az engedély egy példányával.

Dokumentáció megőrzése

A szennyvíziszap kijuttatást engedélyező határozatot és a szennyvíziszap átadás-átvételi bizonylatot is meg kell őrizni.

Az engedélyező határozatban szereplő dózis és terület betartása

Szennyvíziszap csak az engedélyező határozatban szereplő helyrajzi szám szerinti területre, az engedélyezett mennyiségnél nem nagyobb adagban juttatható ki.

A szennyvíziszap talajba juttatása

A szennyvíziszapot a talaj felszíne alá kell juttatni, vagy felszíni kijuttatás esetén szikkadás után haladéktalanul be kell dolgozni.

Szennyvíziszap kijuttatásához szükséges az illetékes megyei talajvédelmi hatóság által kiállított engedély. A szennyvíziszap területre történt kiszállításakor kapott átadás-átvételi bizonylatot 10 évig meg kell őrizni. A helyszíni ellenőrzés során az ellenőr megvizsgálja az engedély érvényességét (dátum, pecsét, aláírás), valamint az engedélyben szereplő engedélyes nevét és a helyrajzi számokat.

A tényleges kijuttatás idejét, a szennyvíziszap mennyiségét és a területek helyrajzi számát az átadás-átvételi bizonylat tartalmazza. Az engedélyben megadott területen kívüli szennyvíziszap kijuttatása szankcióval jár.

A szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása szigorúan szabályozott, hatósági engedélyhez kötött tevékenység. (Magyarázat 1.)

A szennyvíziszap ideiglenesen sem tárolható termőföldön.

S

Jogsabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1986. június 12-i 86/278/EGK irányelve a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása során a környezet, és különösen a talaj védelméről 3. cikk

Hazai jogszabály

A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól szóló 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet 4. § (2)–(7) bekezdés, 8. § (2)–(4) bekezdés.

Magyarázat 1.

Ha a gazdálkodó nyilatkozata alapján nem történt szennyvíziszap kijuttatás, és ennek helyszíni nyoma sem látható, akkor a követelménynek a gazdálkodó megfelelt.

Tipikus hibák

A gazdálkodó nem őrzi meg a szükséges igazoló dokumentumokat.

Engedélyező határozat minta

Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

☎; 📠; fax:

E-mail: ntsz@ontsz.hu

Ügyiratszám: _____ Tárgy: Szennyvíziszap termőföldön való felhasználásának engedélyezése
 Előadó: _____
 Előzmény: _____
 Válaszában szíveskedjen iktatószámunkra hivatkozni. Ügyintézőjük: _____ Hiv.szám: _____

'mint első fokozatú eljáró talajvédelmi hatóság'

Engedélyes: Község Önkormányzata
 Alkotmány u. 2.
 1111

HATÁROZAT

A X település 012590/6 hrsz. alatti területen lévő Szennyvíztisztító telepen keletkező XXX m³/év mennyiségű szennyvíziszap termőföldön való felhasználása ügyében benyújtott megvalósítási engedélykérelmére, a csatolt talajtani szakvélemény, tulajdonosi hozzájáruló nyilatkozatok, tulajdoni lap másolatok, térképmásolatok, a helyszíni szemle tapasztalatai, valamint az érintett szakhatóságok hozzájárulásai alapján

MEGVALÓSÍTÁSI ENGEDÉLY - t

adok ki szennyvíziszap kijuttatásához és felhasználásához, az alábbi termőföldterületekre:

Település	hrszt.	hrszt. területe	művelési ág
X	012590/2	CCCC ha	szántó
x	012590/5	BBB ha	szántó
Összesen	-	DDDD ha	-

az alábbiak szerint:

- A laboratóriumi vizsgálatok eredménye, valamint a talajtani szakvéleményben foglaltak alapján az évente maximálisan felhasználható szennyvíziszap mennyisége x % szárazanyag tartalom mellett XXX t/ha (xx m³/ha).
- A teljes területen egy év alatt maximálisan felhasználható összes szennyvíziszap mennyisége XXXX t.
- A szennyvíziszap felhasználása előtt legalább két munkanappal a talaj várható terhelésének számszerű adatairól, a kijuttatás tényleges helyéről és időpontjáról értesíteni kell Igazgatóságunkat.
- ...

INDOKOLÁS

TILOS

Szennyvíziszap engedély nélküli kijuttatása nem megengedett. Nem megengedett szennyvíziszapot termőföldön tárolni. (2. kép)

TIPPEK

A jogszabály a szennyvíz, szennyvíziszap és szennyvíziszap-komposzt kijuttatását egyaránt szabályozza, a kölcsönös megfeleltetés követelményrendszere azonban csak a szennyvíziszap felhasználásra korlátozódik.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

További információ megtalálható a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal honlapján: www.mvh.gov.hu • www.mgszh.gov.hu

A követelmények célja:

A mezőgazdasági tevékenységből származó nitrát vegyületek által okozott vízszennyezés csökkentése, illetve megelőzése a nitrátérzékeny területeken.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Nitrátérzékeny területen a helyes mezőgazdasági gyakorlat (HMGY) szabályainak betartását ellenőrzi a hatóság. A HMGY előírásai a következőkre terjednek ki:

- Szerves trágyával kijuttatható nitrogén (N) hatóanyag mennyiségi korlátozásának betartása.
- Lejtős területen, felszíni vizek környezetében történő trágyázás feltételei.
- Trágyakijuttatási tilalmak.
- Hígrágya mezőgazdasági területen történő felhasználására vonatkozó engedély megléte.
- A műtrágya felhasználásához szükséges talajvizsgálati eredmények megléte.
- Trágyatárolóra vonatkozó követelmények betartása (csak a kialakításra vonatkozó határidők lejártá után).

k

KÖVETELMÉNYEK Nyilvántartásvezetés

A nitrátérzékeny területen gazdálkodóknak folyamatos nyilvántartást kell vezetnie.

A szervestrágya-kijuttatás mennyiségi korlátjának betartása

Mezőgazdasági területre évente szerves trágyával kijuttatott N hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg 170 kg/ha értéket, beleértve a legeltetés során az állatok által elhullajtott trágyát, továbbá a szennyvizekkel, szennyvíziszapokkal és szennyvíziszap-komposzttal kijuttatott mennyiséget is.

Lejtős területen történő trágyázás

12%-nál meredekebb lejtésű területre műtrágya és szerves trágya csak a jogszabályi feltételek mellett alkalmazható. 17%-nál meredekebb lejtésű területre trágya nem juttatható ki.

Hígrágya-kijuttatás

Hígrágya csak talajvédelmi tervre alapozott talajvédelmi hatósági engedély birtokában használható fel mezőgazdasági területen.

Műtrágyázás

Nitrátérzékeny területen a műtrágya-felhasználás feltétele, hogy a gazdálkodó rendelkezzen 5 évnél nem régebbi talajvizsgálati eredménnyel.

Szerves trágya termőföldön történő tárolása

Istállótrágya mezőgazdasági területen történő tárolása során be kell tartani az ideiglenes tárolásra vonatkozó előírásokat.

S

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1991. december 12-i 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről 4. és 5. cikk

Hazai jogszabály

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 3. §, 5. § (1), (2) bekezdés, 6. § (7), (9) bekezdés, 8. § (1)–(11) bekezdés, 9. §, 10 § (1), (2), (6) bekezdés.

Trágyatárolóra vonatkozó előírások

Állattartó telepen képződött trágyát szivárgásmentes, szigetelt, műszaki védelemmel ellátott tárolóban kell gyűjteni. A trágyatároló kapacitásának legalább 6 havi trágya befogadására kell elegendőnek lennie.

Silótároló

Amennyiben a gazdálkodó rendelkezik silótárolóval, akkor annak aljzatának és a keletkező silólé összegyűjtésére szolgáló aknának meg kell felelnie a szivárgásmentességi előírásoknak.

Engedélyköteles tevékenység esetén a hatóság ellenőrzi az előírt engedélyek meglétét és érvényességét.

A nitrátérzékeny területen gazdálkodóknak folyamatos nyilvántartást kell vezetnie. Ez a nyilvántartás a gazdálkodási napló tápanyag-gazdálkodásra, trágyázásra, parcellaművelési adatokra, valamint állattartásra vonatkozó lapjainak a vezetését, vagy pedig ettől esetleg eltérő formátumban, de adattartalmilag megegyező nyilvántartás vezetését jelenti. A gazdálkodási napló formanyomtatványai az MgSzH honlapján is megtalálhatóak. (Lásd: További információk)

Az ellenőr az ellenőrzés során a gazdálkodói nyilvántartásból számolja ki a mezőgazdasági területre szerves trágyával, szennyvízzel, szennyvíziszappal, és szennyvíziszap-komposzttal kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyiségét. Legelőterületnél a határértékbe beleszámít a legeltetés során az állatok által elhullajtott trágya nitrogén hatóanyagának mennyisége is. A kijuttott szerves eredetű nitrogén hatóanyag mennyisége éves szinten nem haladhatja meg a 170 kg/ha értéket. A legeltetésből, továbbá az állattartó telepről származó kijuttatásra kerülő nitrogén hatóanyag mennyiségének meghatározásához az 59/2008. FVM rendelet 1. számú mellékletében (lásd: További információk) meghatározott értékekkel kell számolni. A hígrágya és a szennyvíz, szennyvíziszap, valamint szennyvíziszap-komposzt kijuttatása engedélyhez kötött tevékenység, ezek esetében az engedélyben szereplő mennyiséggel kell számolni. A N hatóanyag mennyiségének megállapításához a laborvizsgálati eredménylap is segítséget ad.

Lejtős területeken a trágyázás csak a lejtő meredekségének megfelelően történhet. A 17% feletti lejtéssel rendelkező területekre trágya nem juttatható ki. A 15% feletti lejtős területeken található ültetvények esetében istállótrágya kijuttatása csak az illetékes talajvédelmi hatóság által jóváhagyott talajvédelmi tervnek megfelelően történhet. A műtrágyát 12%-nál nagyobb lejtőn haladéktalanul be kell dolgozni, amit az ellenőr a terület szemrevételezésével ellenőriz.

Hígrágyát csak hatósági engedély birtokában lehet termőföldre kijuttatni. (1. kép) A helyszíni ellenőrzés során az ellenőr az engedély bemutatását kéri.

A műtrágya felhasználás feltétele, hogy a gazdálkodó rendelkezzen 5 évnél nem régebbi talajvizsgálati eredménnyel. A kijuttatandó műtrágya mennyiségét talajvizsgálatra alapozottan kell meghatározni.

Vízjárta, pangóvízes területen, valamint alagcsövezett táblán, továbbá november 15. és április 1. között mezőgazdasági művelés alatt álló táblán ideiglenes trágyakazal nem létesíthető. Ezeket figyelembe véve, ideiglenes trágyakazal mezőgazdasági táblán csak abban az esetben létesíthető, ha nincs felszíni víz 100 m távolságon belül. Az ideiglenes trágyakazalban a trágya maximum 2 hónapig tárolható, és azt minden évben más helyszínen kell kialakítani. Az adott évben felhasználandó mennyiségnél több istállótrágya ideiglenes trágyakazalban a mezőgazdasági művelés alatt álló táblán nem tárolható.

Az állattartó telepen képződött szerves, és hígtrágyát szivárgásmentes, szigetelt, műszaki védelemmel ellátott tárolóban kell gyűjteni úgy, hogy a trágyatároló kapacitása elegendő legyen 6 havi trágya befogadására. (2. kép) Jelenleg ez a követelmény csak azon egységes környezethasználati engedéllyel rendelkező állattartó telepeken kerül ellenőrzésre, amelyeknél az engedélyben foglalt határidő már lejárt. (Magyarázat 1.) Mélyalmos tartás esetén képződött trágya és karámföld közvetlen kijuttatása esetén trágyatároló építése nem szükséges.

Magyarázat 1.

Az egységes környezethasználati engedélyezés alá nem tartozó telepek esetében a követelményeknek megfelelő trágyatároló kialakítására vonatkozó határidő 2011. december 31.

TILOS

Nitrátérzékeny területen nem megengedett:

A trágyakijuttatás november 15-től február 15-ig.

Az őszi kalászosok fejtrágyázása február 1. előtt.

Fagyott, vízzel telített, összefüggő hótakaróval borított talajra trágyát kijuttatni (3. kép). Mútrágya és szervestrágya a felszíni vizek partvonalától mért védőtávolságon belüli kijuttatása.

170 kg/ha/év nitrogén hatóanyag érték feletti szerves eredetű trágya kijuttatása.

Trágya kijuttatása 17 %-nál nagyobb lejtésű területre.

Kijuttatni könnyen oldódó nitrogén trágyát a betakarítás után, amennyiben megfelelő talajfedettséget biztosító növény vetésére 15 nappal követően nem kerül sor, vagy a szármaradványok lebomlása azt nem igényli.

A környezetszennyezés elkerülése érdekében meghatározásra került a téli trágyázási tilalmi időszak, ez minden évben november 15-től február 15-ig tart.

Mezőgazdasági területre tilalmi időben tilos a szerves és mútrágya kijuttatása, kivéve az őszi kalászosok fejtrágyázását, ami már február 1-től engedélyezett.

Fagyott, vízzel telített vagy összefüggő hóval borított talajra a tilalmi időszakon túl sem lehet trágyát kijuttatni.

A trágyázás során a tápanyagok semmilyen módon (szivárgás vagy erózió) nem juthatnak be a felszíni és felszín alatti vizekbe. Ennek érdekében nem juttatható ki mútrágya a felszíni vizek partvonalának 2 méteres sávjában, szerves trágya pedig a tavak partvonalától mért 20 méteres sávban, egyéb felszíni vizektől mért 5 méteres sávban, valamint forrástól, emberi fogyasztásra, illetve állatok itatására szolgáló kúttól mért 25 méteres körzetben. A szerves trágya kijuttatásakor, az egyéb felszíni vizektől mért védőtávolság 3 m-re csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 m-nél nem szélesebb és 1 hektárnál kisebb területű. A meghatározott védőtávolságok nem vonatkoznak a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

Könnyen oldódó nitrogén trágyát tilos kijuttatni a betakarítás után, ha megfelelő talajfedettséget biztosító növény vetésére 15 napon belül nem kerül sor. A szármaradványok lebontása érdekében maximum 80 kg/ha N hatóanyag kijuttatása lehet indokolt a betakarítást követően.

Tipikus hibák

A gazdálkodási nyilvántartás nem naprakész vezetése.

A nitrogén hatóanyag pontatlan számítása.

A trágyakihordási tilalmi időszak figyelmen kívül hagyása.

Talajvizsgálati eredmény hiánya.

A nitrátérzékeny területek az alábbiak:

- a MePAR (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer) szerinti fizikai blokkok szintjén közzétett a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendeletben szereplő blokkok;
- az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás alá tartozó állattartó telepek (40000 férőhely baromfi, 2000 férőhely (30 kg-on felüli) sertés, 750 férőhely anyakoca), valamint az állattartó telephez tartozó trágyatárolók területe;
- a nagy létszámú állattartó telepek (az állategészségügyi szabályok szerint: harminc ló, vagy ötven szarvasmarha, vagy kétszáz juh, kecske vagy száz sertés, vagy kettőezer broiler baromfi, vagy ötszáz kifejlett baromfi (tyúkfélék, víziszárnyasok, pulyka stb.) vagy ötven strucc, vagy ötven anyanyúl és szaporulata), valamint az állattartó telephez tartozó trágyatárolók területe, illetve a külön jogszabály szerinti trágyafeldolgozás területe.

t

TIPPEK

A nitrát adatlap időben történő beküldésére gondot kell fordítani.

Legeltetési állattartás esetén a tároló kapacitását csak az istállózott időszak hossza alapján kell megállapítani.

A talajvizsgálati eredménylapot a következő talajvizsgálat időpontjáig célszerű megőrizni.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Egyéb információ:

- www.mvh.gov.hu
- www.kolcsonosmegfeleltetes.hu
- www.mgsh.gov.hu

A követelmények célja:

Állat-egészségügyi és élelmiszer-biztonsági okokból alapvető fontosságú a sertésszállítók nyilvántartása, azonosíthatósága és nyomon követhetősége.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az ellenőrző hatóság azt vizsgálja, hogy a gazdálkodó eleget tett-e a tenyészet bejelentési kötelezettségének, az előírtaknak megfelelően vezeti-e az állatmozgás-nyilvántartást, rendelkezésre állnak-e az állatmozgás-nyilvántartással összhangban a szállítólevelek, illetve az állatok jelölése az ENAR szabályai szerint történt-e. Az utóbbi esetben ellenőrzi a jelölőkalapács használatára vonatkozó hatósági engedély meglétét is.

k

KÖVETELMÉNYEK

Tenyészet bejelentési kötelezettség

Tenyészet létesítését, a sertéstartás megkezdését vagy megszüntetését, továbbá bármely bejelentett adatban bekövetkezett változást be kell jelenteni az országos adatbázisnak.

Az állatmozgás-nyilvántartás vezetése

A tenyészetbe érkező, illetve az azt elhagyó sertésekről az előírtaknak megfelelően állatmozgás-nyilvántartást kell vezetni.

Az állatmozgás-nyilvántartás adatait legalább három évig, illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetétől kell megőrizni.

A sertés szállítólevél használata

Az állattartónak, illetve az állat szállítójának gondoskodnia kell arról, hogy az állatokat szállításkor érvényes sertés szállítólevél kíséresse.

A sertés szállítólevelet és az egyéb ENAR-bizonylatokat három évig, illetve később indított tartás esetén a tartás kezdetétől kell megőrizni és az ellenőrzés során be kell mutatni az ellenőrzést végző személynek.

A sertések jelölése

A sertéseket a jobb fülben elhelyezett, tenyésztési hatóság által engedélyezett ENAR-füljelzővel kell megjelölni, ha az állat elhagyja a tenyészetet.

Önálló tenyészetből hazai vágóhídra történő szállításkor az állatok jelölése jelölőkalapács használatával is történhet.

S

Jogsabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 2008. július 15-i 2008/71/EK irányelve a sertések azonosításáról és nyilvántartásáról 3., 4. és 5. cikk

Hazai jogszabály

A tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet 10. § (4) bekezdés.

A sertések jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 116/2003. (XI. 18.) FVM rendelet 3. §, 7. §, 8. §, 9. §, 17. §, 21. §, 26. §.

Magyarázat 1.

Az állat-egészségügyi hatóság az előírt feltételek biztosítása esetén a száz vagy annál több sertést tartó üzemeket önálló, a száz sertésnél kisebb létszámú üzemeket megyei körzetbe sorolt tenyészetként kezeli. A megyei körzetbe sorolt tenyészetben a megyei kapcsolattartó állatorvos, míg az önálló tenyészetben az állattartó, vagy az általa megbízott ENAR-felelős látja el az ENAR-feladatokat.

Magyarázat 2.

A sertés-ENAR (sertések Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszere) egy európai uniós és hazai jogszabályokon alapuló országos számítógépes nyilvántartási rendszer. A sertés ENAR keretében történik a sertések jelölése, a sertés szállítólevél kiállítása, az állatok mozgásának bejelentése az országos adatbázis felé, továbbá a szállításokkal, a füljelzőkkel és a nyomtatványokkal kapcsolatos információk nyilvántartása.

Az állatok jelölése, az állatmozgások nyilvántartása, valamint az ezekkel kapcsolatos adatok központi adatbázisban történő tárolása lehetővé teszi az élelmiszerbiztonsági szempontból meghatározó szerepet játszó állatmozgás nyomon követését.

Tenyészet bejelentésével kapcsolatos kötelezettségek

A tenyészetrel kapcsolatos bejelentési kötelezettségnek az útmutatóban (elérhető: www.enar.hu) szereplő TIR nyomtatványon tíz napon belül kell eleget tenni. Új tenyészetek bejelentését a 2150-es, a tenyészet módosítást a 2151-es nyomtatványon kell jelenteni. Új tartási hely bejelentését a 2152-es, annak változását a 2153-as nyomtatványon kell közölni a TIR/ENAR adatbázis felé.

Önálló tenyészetek esetében a megyei ENAR-koordinátor, megyei körzetek esetében az illetékes hatósági állatorvos ellenjegyzésével köteles az állattartó a bejelentést megtenni. (Magyarázat 1.)

A bejelentéseket a TIR Útmutató által meghatározott címre kell eljuttatni.

A sertés-ENAR-rendszer (Magyarázat 2.) üzemeltetését a megyei kormányhivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságán működő ügyfélszolgálati irodák segítik.

A bejelentés alapján az országos adatbázisban valamennyi tenyészet vonatkozásában az alábbi adatok nyilvántartásba vételére kerül sor:

- a tenyészet kódja, címe és levelezési címe;
- az állattartó ügyfél-regisztrációs száma;
- a tenyészethez tartozó tartási hely(ek) azonosítója, a tartási helyek további adatai (cím, kapacitás), a tartott fajok;
- a tenyészet típusa, minősítése és besorolása;
- önálló tenyészet esetében az ENAR-felelős neve és elérhetősége;
- megyei körzetbe sorolt tenyészet esetén a körzet kódja;
- az illetékes állat-egészségügyi hatóság azonosítója.

A tenyésztési vagy a megyei állategészségügyi hatóság, az állattartó kérésére, az országos adatbázisban nyilvántartott, saját tenyészetével kapcsolatos adatokról hatósági bizonyítványt állít ki.

Az állatmozgás-nyilvántartás vezetésével kapcsolatos kötelezettségek:

Az állatmozgás-nyilvántartásban a gazdálkodónak az alábbi adatokat kell feltüntetnie:

- a tenyészetbe érkezett és az onnan kikerült állatok számát, valamint azonosítóját vagy származási tenyészetkódját;
- a sertés szállítólevél sorszámát;
- beérkezés és kiszállítás esetén a küldő vagy fogadó tenyészet kódját, megnevezését és a szállítás időpontját;
- a szállított állatok korcsoportját (malac választásig, legfeljebb három hónapos süldő, hízó, tenyésztésbe vett sertés).

Az állatmozgás-nyilvántartásra vonatkozóan formai megkötés nincs. Az állatmozgás-nyilvántartás elektronikus formában is vezethető, amennyiben a gazdálkodó biztosítani tudja, hogy az az ellenőrzés során kinyomtatva is megtekinthető legyen.

A gazdálkodónak gondoskodnia kell arról, hogy az állatmozgás-nyilvántartás az előírt tartalommal állandóan rendelkezésre álljon, valamint az ellenőrzésre jogosult hatóság képviselője számára a szükséges információkat és adatokat hozzáférhetővé kell tennie. Az ellenőrzés tényét az ellenőrzést végző személy az aláírásával és az ellenőrzés időpontjának megjelölésével igazolja.

Az állatmozgás-nyilvántartást és az ellenőrzésről készült jegyzőkönyveket legalább három évig – illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetétől – kell megőrizni.

Sertés ENAR
Sertések Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszere
SERTÉS SZÁLLÍTÓLEVÉL

MagSzH TÖLTŐ KI
Beérkezési dátum: Sorszám: 12380017 Példány: 1

I/A. Kiszállító
1. Kiszállító tenyésztőkódja:
2. Tartóüzemeltető neve, tenyészet címe:
3. Kiszállítás dátuma: 4. Állatok száma: db

II/B. Kiszállított állatok

Sorszám	5. Füljelzőszám	6. Füljelzőszámig	7. Jelölés módja
1.	☐ 1) Vágóhídi füljelző
2.	☐ 2) Továbbtartásra szolgáló füljelző
3.	☐ 3) Jelöletlen (saját üzemi vágóhídra)
4.	☐ 7) Jelölő kalapács
5.	

III/C. Céltenyészet
6. Céltenyészet/vágóhíd tenyésztőkódja:
9. Tartóüzemeltető neve, tenyészet címe:
10. Rakodóhelyen keresztül: 11. Rakodóhely tenyésztőkódja: 12. Export szállítás:

IV/D. Jármű
13. Gépkocsi: 14. Pótkocsi:

15. Csatolt pótlapok száma: 16. Kiszállító tenyészet ENAR felelősenek aláírása:

II. Állategészségügyi igazolás
A. Alulírott jogosult állatorvos igazolom, hogy az állatok utolsó tartási helyén az állatállomány hivatalosan mentes a következő betegségektől:
17. Brucellózis: (1) Igen (2) Nem 18. Aujeszky-féle betegség: (1) Igen (2) Nem
19. Leptospirozis: (1) Igen (2) Nem 20. PRRS: (1) Igen (2) Nem
B. Alulírott jogosult állatorvos igazolom, hogy az állatot a vonatkozó állategészségügyi rendelkezéseknek megfelelően a mai napon megvizsgáltam, egészségesnek és szállításra alkalmasnak találtam.
C. Szállítás vágóhídra
Természetes, vagy mesterséges ösztrogén, illetve tirostatikus anyaggal egyáltalán nem, gyógyszerrel, vagy hozamfokozó szerrel az előírt élelmiszer-egészségügyi várakozási időn belül nem kezeltém - az előírt állatorvos az általa adott igazolás alapján nem kezelte -
Az állattartó nyilatkozata szerint sem részeselek az állatok ilyen kezelésében.
D. A fentiek alapján alulírott jogosult állatorvos igazolom, hogy az állatok vágóhídra szállításának - továbbtartás céljából történő elszállításának* állategészségügyi igazgatási szempontból akadálya nincs.
E. Kelt: **Az állattartó aláírása:
F. Kelt: Kiállításra jogosult állatorvos aláírása és bélyegzője:

* A nem kívánt rész törölendő
** Levoásra szánt állat esetén az állattartó aláírása szükséges

III. Beérkezési adatok
21. Fogadóhely tenyésztőkódja: 22. Export szállítás:
23. Tartóüzemeltető neve, fogadóhely címe:
24. Érkezés dátuma:
25. Átvett: db 26. Át nem vett hulla: db

27. Eltérés jelentő lapok száma: 28. Beérkeztető tenyészet ENAR felelősenek aláírása:

Verzió: 2.1

Magyarázat 3.

Az ENAR füljelző a tenyésztési hatóság által engedélyezett, ENAR-számot tartalmazó jelölőeszköz.

Ez egyszeri felhasználású és tartós, anyaga állat- és környezetbarát, valódisága és eredetisége jól megállapítható, számozása pedig jól olvasható.

A megrendelő tenyészet besorolása szerint létezik kisüzemi és nagyüzemi füljelző, felhasználási módja szerint pedig továbbtartásra szánt állat jelölésére, illetve vágóhídra szállított állat jelölésére alkalmazható füljelző.

A jóváhagyott füljelzők listája az VM, illetve az ENAR honlapján megtekinthető.

tást bejelentő (ENAR-felelős vagy kapcsolattartó állatorvos) tőpéldánya. A 2. és 3. példány a sertéseket kíséri a szállítás során, és ezek közül a 2. példányon kell jelenteni a beérkezést, az utóbbi pedig az érkeztetőnél marad. A 2009-től bevezetésre kerülő 4. példány, amely alapvetően a megyei körzetbe sorolt tenyészetek esetében játszik szerepet, a kiszállító állattartónál marad.

A sertésszállítások bejelentését önálló tenyészetnél az általa kijelölt ENAR-felelős, megyei körzetbe sorolt tenyészet esetén a körzet kijelölt kapcsolattartó állatorvosa köteles megtenni. Az állatok tenyészetből való távozását, illetve az oda történő érkezésüket a 2611-es (sertés-szállítólevél) és a 2612-es (sertés-szállítólevél pótlap) nyomtatványon kell jelenteni az ENAR Útmutató által meghatározott címre. A sertések mozgását (a tenyészetbe történő beérkezést, illetve annak elhagyását) 7 naptári napon belül kell jelenteni. A szállítólevél adatainak valódiságát a kiszállító és beérkeztető tenyészet ENAR-felelőse aláírásával igazolja.

A sertés szállítólevelet három évig, illetve később indított tartás esetén a tartás kezdetétől kell megőrizni és az ellenőrzés során be kell mutatni.

A jelöléssel kapcsolatos kötelezettségek

A sertéseket a jobb fülben elhelyezett (2. kép: ENAR füljelzővel jelölt sertések csoportja), a tenyésztési hatóság által engedélyezett ENAR-füljelzővel kell megjelölni. (Magyarázat 3.)

A továbbtartásra kiszállított, illetve a tenyészetben tenyésztési vagy állategészségügyi előírás alapján jelölésre kötelezett sertéseket sárga műanyag füljelzővel (3. kép: Továbbtartásra alkalmas kisüzemi műanyag füljelző és 4. kép: Továbbtartásra alkalmas nagyüzemi műanyag füljelző) kell megjelölni.

A vágóhídra szánt sertéseket fém (5. kép: Vágóhídi kisüzemi fém füljelző) vagy fehér műanyag füljelzővel (6. kép: Vágóhídi nagyüzemi műanyag füljelző és fogó) kell megjelölni.

Önálló tenyészetekben hazai vágóhídra történő szállításkor a lapockatájékon végzett jelölőkalapáccsal történő jelölés is megengedett. (7. kép: Kétsoros jelölőkalapács)

A sertéseket legkésőbb a születési tenyészet elhagyásának napján kell megjelölni. Önálló tenyészetekben a kijelölt ENAR-felelős, megyei körzetbe sorolt tenyészetekben a kijelölt kapcsolattartó állatorvos jogosult a jelölésre.

A sertéseket az alábbi esetekben kell megjelölni:

- az állat tenyészetből történő kiszállítását megelőzően;
- importált (az EU területén kívülről származó) állat esetében a karanténból, vagy a fogadó tenyészetből történő kiszállítását megelőzően;
- amennyiben az állategészségügyi okból indokolt;
- szükség esetén tenyésztési célból.

Nem kell megjelölni a sertéseket:

- ha a vágóhíd és a tenyészet azonos tartási helyen van, és a vágóhídon kizárólag erről a tartási helyről származó sertéseket vágják le;
- ha az állategészségügyi hatóság zárt vágást rendel el.

Amennyiben az importból (az EU területén kívülről) származó egyedek 5 napon belül levágásra kerülnek, azokat nem kell átjelölni.

A más EU-tagállamból származó sertést nem kötelező átjelölni. Amennyiben az állattartó a sertéseket mégis átjelöli, annak minden költsége az állattartót terheli.

A kiesett füljelző helyett új füljelző behelyezése abban az esetben szükséges, ha az egyed elhagyja a tenyészetet.

A sertés szállítólevél használatával kapcsolatos kötelezettségek:

A szállítólevél egy (1. kép: Sertés szállítólevél) szigorú számadású, sorszámozott nyomtatvány. Ezt az alábbi adatok feltüntetésével öt példányban kell kitölteni:

- a kiszállító- és a céltenyészet kódja, tartójának neve és címe;
- a kiszállítás és beérkezés dátuma;
- a kiszállított és beérkezett állatok száma;
- rakodóhelyen keresztül történő szállítás esetén a rakodóhely tenyésztőkódja;
- exportszállítás esetén ennek ténye;
- a sertések jelölésének módja, ENAR-száma;
- a szállítójármű és a pótkocsi rendszáma;
- a kiszállító és a fogadó állattartó aláírása;
- az állategészségügyi forgalomképességet igazoló adatok.

A nyomtatvány valamennyi vastagon szedett rovatának kitöltése kötelező. Az ötpéldányos sertés-szállítólevél 1. példány szolgál a kiszállítás bejelentésére, az 5. példány a kiszállító

TILOS

- A sertés azonosítása és nyilvántartása során az alábbiak nem megengedettek:
- A sertések TIR-ben nem regisztrált tenyészetben vagy tartási helyen történő tartása.
 - Jelöletlen sertés szállítása.
 - Nem engedélyezett füljelző használata.
 - A füljelzők szándékos eltávolítása, megrongálása, illetve olvashatatlanná tétele.
 - A sertések szállítólevél nélküli szállítása, a szállítólevél adatainak meghamisítása.
 - Megyei körzetbe sorolt tenyészetek esetén a jelölőkalapács használata.
 - Külföldre történő sertésszállítás esetében a jelölőkalapács használata.

A sertéstartás megkezdése előtt a tenyészet adatait az adatbázis felé jelenteni kell.

Magyarországon a sertéseket legkésőbb a születési tenyészet elhagyásakor, hasznosítási módtól függetlenül meg kell jelölni. Erre a célra csak engedélyezett ENAR füljelző használható. Azonban önálló tenyészetek esetén a hazai vágóhídra történő szállításkor lehetőség van a jelölőkalapács használatára is.

Amennyiben a jelölésre használt füljelző megrongálódik, illetve olvashatatlanná válik, a sertés megjelöléséről a következő kiszállításkor kell gondoskodni.

Magyarországon az ENAR füljelzővel vagy a jelölőkalapács használatával megjelölt élő sertést csak érvényes szállítólevéllel lehet szállítani.

Megyei körzetbe sorolt tenyészetek esetében a sertések vágóhídra történő kiszállításkor az állatokat ENAR füljelzővel kell megjelölni, a jelölőkalapács ebben az esetben nem alkalmazható.

Tekintettel arra, hogy az élőállaton a jelölőkalapáccsal történő jelölés nem látható, a külföldre (EU más tagállamába vagy harmadik országba) történő szállítás során jelölés céljából csak az ENAR füljelző használata fogadható el.

Tipikus hibák

A bizonylatokat pontosan kitöltik, de a központi ENAR-adatbázishoz történő elküldésükről már nem gondoskodnak.

Nem minden esetben reagálnak a súlyos hibát visszaigazoló bizonylatokra. (Már figyelmeztető hiba esetén is szükséges korrigálni a tévesen közölt adatokat!)

Az állatmozgás-nyilvántartó mellékletét képző sertés szállítólevél hiányzik, illetve hibásan vagy hiányosan kerül kitöltésre. A gazdálkodó a szállítóleveleket nem őrzi meg 3 évre visszamenőleg. (A szállítólevelet abban az esetben is ki kell állítani, amikor az előírások szerint nem szükséges a sertések megjelölése – pl. ha a vágóhíd és a tenyészet, ahonnan a sertések származnak, azonos tartási helyen található és más tenyészetből beszállítás nem történik, illetve zárt vágás elrendelésekor.)

Az állatmozgás-nyilvántartás nem áll rendelkezésre, vagy azt nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően vezetik, illetve a gazdálkodó nem tudja azt 3 évre visszamenőleg bemutatni.

TIPPEK

Ne felejtse el, hogy az új tenyészet bejelentése csak abban az esetben fogadható el, ha egyidejűleg legalább egy hozzá tartozó tartási helyet és az ott tartott kocák számát is bejelentik. Fordítson figyelmet arra, hogy önálló tenyészetek esetében a megyei ENAR-koordinátor állatorvos, megyei körzetbe sorolt tenyészetek esetében a hatósági állatorvos aláírása szükséges a bejelentőlapra.

Az állatmozgás-nyilvántartását vezesse naprakészen! A 2009-től érvényes szabályozás szerint, amennyiben egy tenyészethez több sertés tartási hely is tartozik, nem szükséges a nyilvántartást tartási helyenként vezetni.

Önálló tenyészet esetében a füljelzők és a bizonylatok megrendeléséről időben gondoskodjon!

A megyei körzetbe sorolt tenyészet esetében feltétlenül értesítse az állatok szállításáról kapcsolattartó állatorvosát!

Gondoskodjon arról, hogy az állatok jelölése, a szállítólevél kiállítása és a szükséges igazolások rendben megtörténjenek!

Vágóhídra szállítás esetében az állategészségügyi igazolás mellett a hozamfokozó és gyógyszer használat vonatkozásában az állattartó aláírása is szükséges.

A sertés szállítólevelek pontos, precíz kitöltése elengedhetetlen, ezért ügyeljen arra is, hogy:

- az ENAR-felelős aláírása ne hiányozzon;
- a szállítás valós dátuma fel legyen tüntetve a szállítólevélen;
- a fülszám intervallum vagy a fülszám megadása helyesen történjen;
- a fogadó, illetve a kiszállító tenyészet tenyészetkódját helyesen tüntesse fel.

Gondoskodjon arról, hogy az állatok szállítása engedélyezett szállítójárművel történjen!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az ENAR-ral kapcsolatos tudnivalók hozzáférhetők:

- ENAR Útmutató letölthető a www.enar.hu címen;
- Egyéb információk elérhetők a www.enar.hu címen;
- Telefonon, levélben az ENAR központi ügyfélszolgálati irodáján 1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 4, telefon: 06 (1) 336-9458, fax: 06 (1) 212-4995, e-mail: enar@enar.hu
- A megyei kormányhivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságán működő ügyfélszolgálatnál;
- Megyei körzetbe sorolt tenyészet esetén a kijelölt kapcsolattartó állatorvosnál. www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

Az ENAR-ral kapcsolatban egyéb információ elérhető:

- Az MgSzH, Állattenyésztési Igazgatóságán.

A követelmények célja:

Állat-egészségügyi, állattenyésztési és élelmiszer-biztonsági okokból alapvető fontosságú, hogy valamennyi szarvasmarhaféle (szarvasmarha, bivaly és bölény) azonosítható, nyilvántartható és nyomon követhető legyen.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az ellenőrző hatóság azt vizsgálja, hogy a gazdálkodó eleget tett-e a bejelentési kötelezettségének, továbbá az előírtaknak megfelelően vezeti-e az állomány-nyilvántartást, illetve, hogy az állatok jelölése a jogszabályoknak megfelelően, az MgSzH által engedélyezett füljelzővel történt-e.

k

KÖVETELMÉNYEK

Bejelentés

A tenyészetbe, illetve az onnan kifelé irányuló valamennyi állatmozgást, az állatok gazdaságban történő születését, illetőleg kiesését, továbbá ezen események időpontját be kell jelenteni.

Az állomány-nyilvántartás vezetése

A tenyészetben lévő szarvasmarhafélékről az előírtaknak megfelelően állomány-nyilvántartást kell vezetni.

A nyilvántartás adatait legalább három évig, illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetéig visszamenőleg kell megőrizni.

A szarvasmarhafélék jelölése

Minden Magyarországon született szarvasmarhafélét mindkét fülben elhelyezett füljelzővel kell megjelölni. Az állatok jelölését a borjú születését követő húsz napon belül kell elvégezni.

Az ún. harmadik országból, azaz az EU területén kívülről importált szarvasmarha-félék esetén az eredeti füljelzőt el kell távolítani, és helyette – a szükséges állategészségügyi vizsgálatoktól számított húsz napon belül – az MgSzH által kiadott füljelzőt kell behelyezni.

Bejelentéssel kapcsolatos kötelezettségek

Az adatszolgáltatás bizonylatok kitöltésével, és azok beküldésével, vagy az ENAR Útmutatónak megfelelően elektronikus úton történik. A bejelentéseket az eseménytől számított **hét** napon belül az országos szarvasmarha-ENAR-adatbázisnak jelenteni kell. **(Magyarázat 1.)** A borjú bejelentését a füljelző behelyezést követő **hét** naptári napon belül kell megtenni. A füljelzőt a születést követő húsz napon belül kell az állat fülébe helyezni. Amennyiben az egyed a születésétől számított húsz napon belül elhagyja a tenyészetet, akkor mind a jelölést, mind a bejelentést a tenyészet elhagyása előtt meg kell tenni.

§

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

Az Európai Parlament és a Tanács 2000. július 17-i 1760/2000/EK rendelete a szarvasmarhafélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, továbbá a marhahús és marhahústermékek címkézéséről, valamint a 820/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről 4. és 7. cikk

Hazai jogszabály

A szarvasmarha-fajok egyedeinek jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet 3. §, 7. §, 8. §, 19. §, 23. §, 31. §

Magyarázat 1.

A szarvasmarha-ENAR (Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszer) egy országos számítógépes nyilvántartás, amelynek rendeltetése minden magyarországi szarvasmarhaféle, valamint azok tartózkodási helyének nyilvántartása. A nyilvántartást az MgSzH működteti.

Az egyedek születése vagy mozgása alapján a rendszer marhalevél-igazolólapot állít ki. **(kép 1. és 2.: Marhalevél 1. és 2. oldal)** A marhalevél-igazolólapon kiállítására a bejelentést tanúsító bizonylat beérkezésétől számított tizennégy napon belül kerül sor. A marhalevél-igazolólapon tartalmazza a született egyed, a tartó és a tenyészet legfontosabb adatait. A marhalevél-igazolólapon tulajdonjogot nem igazol!

Amennyiben egy állat elhagyja a tenyészetét, a marhalevél-igazolólapon a perforált résznél ketté kell választani. A marhalevél-igazolólapon alsó részét kitöltve kell eljuttatni az ENAR-ügyfélszolgálatnak, melynek rögzítésével az érintett állat kikerül a tenyészetből. A marhalevél-igazolólapon alsó részén csak a vastagon szedett pontok kitöltése kötelező (pl. kikerülés dátuma, kódja, oka), a felső részének pedig kísérnie kell a tenyészetet elhagyó állatot.

Az egyed új tenyészetbe érkezésekor az új tartónak a marhalevél-igazolólapon felső részére rá kell vezetnie az új tenyészet kódját és a bekerülés dátumát, majd az így kitöltött felső részt meg kell küldenie az ENAR-ügyfélszolgálat részére. Ezt követően az ENAR-rendszer üzemeltetője kiállít egy új sorszámú (az új tenyészet adatait is tartalmazó) marhalevél-igazolólapon, melyet postán megküld az új tartónak.

Megyei körzetek esetén a marhalevek kezelése a kapcsolattartó állatorvosok feladata.

A bejelentést önálló tenyészetek esetében a tenyészet kijelölt ENAR-felelőse, megyei körzetbe sorolt tenyészetek esetén a körzet kijelölt kapcsolattartó állatorvosa köteles megtenni. Az eseményt követően három nap áll a megyei körzetbe sorolt tenyészet állattartója rendelkezésére, hogy a körzet kijelölt kapcsolattartó állatorvosát értesítse.

A borjak bejelentését a füljelzőhöz kapott 2010-es bizonylaton vagy elektronikus úton (e-mail küldésével) lehet megtenni. Az ENAR-rendszer bizonylatok útján kommunikál. Ezek olyan dokumentumok, amelyek a szarvasmarhák mozgásával, jelölésével, adatainak bejelentésével és/vagy azok módosításával, füljelző logisztikájával foglalkoznak. A borjak bejelentését szolgáló, a füljelzőhöz kapott 2010-es bizonylatok kivételével, az ENAR-rendszer bizonylatai letölthetők és kinyomtathatók az ENAR-honlapról (www.enar.hu). Megyei körzetek esetén a bizonylatolás a kapcsolattartó állatorvos feladata.

Az állomány-nyilvántartással kapcsolatos kötelezettségek

A tenyészetben lévő szarvasmarhafélékről vezetett állomány-nyilvántartásban a gazdálkodónak legalább a következő adatokat kell feltüntetnie:

- az állat azonosítója, születési ideje, neme, fajtája, színe;
- a gazdaságban tartott állat elhullásának napja;
- a gazdaságból távozó állatok esetén a fogadó állattartó neve és, a tenyészet címe, vagy a tenyészet kódja, valamint az indulás időpontja is;
- a gazdaságba érkező állatok esetén a küldő állattartó neve és a tenyészet címe, vagy a tenyészet kódja, valamint az érkezés időpontja is;
- az állomány-nyilvántartást ellenőrző hatóság képviselőjének neve és aláírása, valamint az ellenőrzés elvégzésének időpontja. **(Magyarázat 2.)**

Az állomány-nyilvántartást 3. kép szerinti formátumban és adattartalommal kell vezetni. **(3. kép: Állomány-nyilvántartás)** A nyilvántartás elektronikus formában (Excel vagy egyéb telepírányító program) is vezethető, amennyiben az a nyomtatványnak megfelelő formában kinyomtatható. Az állattartó az állomány-nyilvántartót három évig – illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetéig visszamenőleg – köteles a helyszínen megőrizni, és azt az ellenőrzést végző hatóság részére bemutatni.

Magyarázat 2.

Az állatok egyedi jelölési rendszeréhez kapcsolódó állomány-nyilvántartás vezetése nélkül nem végezhető tenyésztői munka, nincs törzskönyvezés és teljesítményvizsgálat sem, ami az állatállomány termelőképességének romlásához vezet.

4 180932

Szarvasmarha ENAR
Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszer
BELFÖLDI MARHALEVÉL – IGAZOLÓLAP

Kiadási dátuma: 2009.11.04. Kiadási sorszáma: 4

Az egyed
ENAR nyilvántartási száma: HU 3089621797

neme: nőivar (üző)
fajta/fajtája: vöröstarka
színe: vöröstarka
születési dátuma: 2002.04.07.
előző (külföldi) azonosító: HU 30896 0366 3
anya/recipiens: HU 30896 0366 3

Állattartó: Dél-Gabona Mezőgazdasági Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
6421 Kisszállán
Tavas u. 5.

Tenyészet: kódja: HU 656092
címe: 3030 Erd
Szarvasmarha telep

Égyed tenyésztési:
Ország: HU Tenyészkód: 656092 Bekérülés dátuma: 2002.04.07. Ország: HU Tenyészkód: 656092 Bekérülés dátuma: 2002.04.07.

Támogatások:

Állattartó aláírása:

Beérkezés dátuma: 1. A fogadó helyen kitöltendő adatok
Vágóhid, állati hulladék megsemmisítő szervezet, gyűjtőállomás, rakodóhely vagy egyéb tenyésztési létesítmény kódja:
Rakodóhely/vágóhidon való kikeresés kódja: (14) Export 3. országba / Kiszállítás EU-ba (11) Külföldi kiállítás (15) Más rindes vágás
Fogadóhelyre érkezés dátuma: EU kiszállítás/export vágás dátuma:

1

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI FORGALOMKÉPESÉG IGAZOLÁSA

A. Igazolom, hogy az állat forgalomba hozatalának állategészségügyi igazgatási szempontból akadályja nincs.

B. Igazolom, hogy az állat utolsó tartási helyén az állatállomány hivatásosan mentes a következő betegségekkel:

Szarvasmarha gümőkórja: Igen Nem
Brucella: Igen Nem
Szarvasmarhák enzootikus leukoziis: Igen Nem
Szarvasmarhák fertőző rhinotracheitise: Igen Nem
Szarvasmarhák vírusos hememérese: Igen Nem

C. Szállítás tenyésztésre, továbbtartásra:
Akiért jogosult állatorvos igazolom, hogy az állatot a vonatkozó állategészségügyi rendelkezéseknek megfelelően vizsgáltam, egészségesnek és szállításra, illetve továbbtartásra alkalmasnak találtam.

Utolsó vizsgálat időpontja Intézeti vizsgálati dátuma

* TBC vizsgálat: (8 hétes korú állatok állományában)
* Brucella vizsgálat: (12 hónapos korú nőstény állatok esetében (kivéve kasztrált állatok))
* Leukozis vizsgálat: (12 hónapos korú nőstény állatok esetében)

D. Szállítás vágóhídra
Térítéses vagy mesterséges ösztrogén, illetve freozstatikus anyagok szivárgása nem, gyógyszerrel vagy hormonokkal szemben az állat élelmezés-egészségügyi vonatkozású kórt nem okozhat. Az állattartó nyilatkozata szerint sem részeseül az állat ilyen kezeléseiben.

*** Az állatot vizsgálatom alapján vehetem tekintetbe: Igen Nem

(1) Kelt: Keltetésre jogosult állatorvos aláírása és pecsétje
(2) Kelt: Keltetésre jogosult állatorvos aláírása és pecsétje
(3) Kelt: Keltetésre jogosult állatorvos aláírása és pecsétje
(4) Kelt: Keltetésre jogosult állatorvos aláírása és pecsétje

* A szállítás megelőző 30 napon történő vizsgálat elvégzése kötelező csak legfeljebb három állat esetén az állattartó aláírása szükséges!
*** Csak nőivarú állat esetén kell kitölteni!

2

A jelöléssel kapcsolatos kötelezettségek:

Valamennyi Magyarországon született szarvasmarhafélét mindkét fülben elhelyezett füljelzővel kell megjelölni. A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal megalakulását követően (2007. január 1-jétől) egy új feliratú füljelző került köztenyésztésbe (4. és 5. kép; Nagyméretű és kisméretű füljelző ÚJ). A korábban kiadott füljelzők nyaki részénél az „OMMI” felirat volt látható. (6. és 7. kép; Nagyméretű és kisméretű füljelző RÉGI), míg az új füljelzők esetében már az „MgSzH” felirat olvasható. A fenti időpont óta született borjak jelölésére már az új feliratú füljelzők kerültek, kerülnek postázásra, illetve a 2007. január 1. utáni füljelző pótlások is már az „MgSzH” felirattal kerültek ki a gazdálkodókhoz. A szarvasmarha füljelzők beszerzésének körülményei 2010. augusztus 18-tól megváltoztak. A legfontosabb változások: Többféle füljelzőgyártmány közül van lehetőség választani. Az új bizonylatok, a választható füljelzők és segédesszközök gyártó-, illetve gyártmány kódjai, a gyártó neve, elérhetősége, a megrendelési és csomagolási egységek adatai, valamint az érvényes füljelző és segédesszköz árak megtalálhatók az MgSzH honlapján (www.mgszh.gov.hu) az Állattenyésztési Igazgatóságnál, valamint az ENAR honlapján (www.enar.hu). A füljelzőket és segédesszközöket a gyártó közvetlenül szállítja a megrendelőnek. A részletes előírások elérhetők az önálló tenyésztetek részére készült útmutatóban, a www.enar.hu honlapon.

Az egyedek jelölésére az MgSzH által kiadott páros füljelző alkalmazása kötelező. A füljelzőnek tartalmaznia kell az ország kódját (HU), az MgSzH (korábban kiadott füljelző esetén: OMMI) feliratot, egy tízjegyű életszámot, amely csak az adott egyedre jellemző. Az életszámából a használati szám (6-7-8-9. karakter) nagyobb betűméretben kerül nyomtatásra. A füljelzőnek tartalmaznia kell a tízjegyű életszámmal megegyező vonalkódot is. (Magyarázat 3.)

Magyarázat 3.
Az egyedek tartós, egész életükön keresztül megváltoztathatatlan egyedi jelölése és országos számítógépes adatbázisban való nyilvántartása alapját képezi

- a hatékony állategészségügyi intézkedéseknek, kezeléseknak;
- a nagyobb járványok megelőzésének;
- a járványos állatbetegségek izolálásának;
- a betegség állatmozgással történő terjedése megakadályozásának és
- több olyan intézkedésnek, amelyek nagy értékű állatainkat és azok környezetét – benne az ember egészségét – óvja.

Valamennyi borjút a születését követő húsz napon belül kell mindkét fülben elhelyezett füljelzővel megjelölni. Önálló tenyésztetek esetén a kijelölt ENAR-felelős, megyei körzetbe sorolt tenyésztetek esetén a kijelölt kapcsolattartó állatorvos jogosult a jelölésre. Az utóbbi esetben a borjú születését követően tíz nap áll a gazdálkodó rendelkezésére, hogy a körzet kijelölt kapcsolattartó állatorvosát értesítse, amit a kapcsolattartó állatorvos az ún. „Bizonylat, ENAR-esemény bejelentése kapcsolattartó állatorvosnak” segédbizonylaton igazol.

A harmadik országból (az EU területén kívülről) behozott szarvasmarhák esetén a szükséges állategészségügyi vizsgálatoktól számított húsz napon belül az eredeti füljelzőt el kell távolítani, és helyette az MgSzH által kiadott füljelzőt kell behelyezni. A fogadó tenyésztet nyilvántartásában mind az eredeti, mind pedig az új magyar ENAR-számot rögzíteni kell.

Amennyiben az állat egyik füléből kiesik vagy olvashatatlaná válik a füljelző, annak pótlásáról gondoskodni kell. A füljelző pótlást a kieséstől vagy megrongálódástól számított **48 órán belül** meg kell rendelni. A pótlásként érkezett füljelzők nyaki részén az adott élet-számra kiadott füljelző sorszáma szerepel római számmal. Így az első pótlás alkalmával „II”, a második pótlás alkalmával „III” szerepel (8. kép: Pótlásra gyártott füljelző). Az EU más tagállamból származó szarvasmarhaféle esetében a pótlásra gyártott füljelzőre az eredeti származási tagállam által kialakított tartalom kerül. A füljelző pótlást a megérkezésétől számított **48 órán belül** be kell helyezni az állat fülébe.

TILOS

Meghatározott esetek kivételével az állatok marhalevél-igazolólapon nélküli mozgatása nem megengedett.
Az EU más tagállamból származó egyed útlevél nélküli fogadása nem megengedett.
Az EU más tagállamból származó egyedek átjelölése nem megengedett.
A füljelzőket eltávolítani, illetve cserélni hatósági engedély nélkül nem lehet.

Amennyiben egy tenyészetnek több tartási helye is van, az egyedek tartási helyek közötti mozgatásának tényét nem szükséges a központi adatbázis felé jelenteni. Az EU más tagállamból származó egyedek mozgatása során útlevélnek kell kísélnie. Az állat útlevelét a bejelentéssel párhuzamosan kell az adatbázis üzemeltetőjének megküldeni.

Az EU más tagállamból származó egyedek az eredeti (a származási ország által kiadott) füljelzőjüket megtartják. Az ilyen egyedeket az eredeti füljelzőjük feltüntetésével kell nyilvántartásba venni.

A füljelzők mindkét fülből történő eltávolításához, cseréjéhez, amennyiben az valamilyen okból (pl. állatorvosi beavatkozás miatt) szükségessé válik, minden esetben szükség van az illetékes hatóság engedélyére.

Állomány-nyilvántartás

ENAR-szám	Anyja ENAR-száma vagy eredeti külföldi azonosítója	Születés ideje	Neme	Fajtagja és szörzetének színe	A tartási helyen lévő állat elpusztulásának, elvesztésének és a házi vágásának dátuma	A tartási helyen lévő állat leölésének és a házi vágásának időpontját	A tenyészetbe érkezett		Elhagyta a tenyészetet		Megjegyzés
							Származási tenyészet kódja	Dátum	Céltenyészet kódja	Dátum	

Ellenőrzések

Dátum:			
Alíírás:			

3

Tipikus hibák

Ha az egyed egyik füléből kiesik a füljelző, annak pótlását 48 órán belül nem igénylik meg.

Az állomány-nyilvántartás nem áll rendelkezésre, vagy azt nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően vezetik, illetve a gazdálkodó nem tudja azt 3 évre visszamenőleg bemutatni. Az állomány-nyilvántartást nem vezetik naprakészben, ezért a nyilvántartott állomány eltér a ténylegestől, és így a későbbiekben nehezzé válik a visszakövethetőség.

Nem a borjak valós születési dátumát jelentik be. (A tejelő tehenek esetében a laktáció indulása kizárhatja a borjú születési dátumát!) Amennyiben egy tehénnek ikerborjai születnek, az ikerelés tényét elfelejtik bejelenteni. (Ennek pótlására/módosítására mindössze 60 nap áll rendelkezésre.)

Az állomány-nyilvántartás vezetésekor a nap-tári év kezdetekor új nyilvántartást nyitnak. A már megkezdett nyilvántartást nem időso-roosan (három évre visszamenőleg) vezetik.

A kiesett, eltört, használhatatlanná vált fül-jelzőt házi megoldásokkal javítják (esetleg újra írják), behelyezik ugyanabba, vagy másik állatba.

TIPPEK

Útmutatóban találhatók:
• az elektronikus úton (e-mailen keresztül) történő adatjelentési lehetőségek;
• az ENAR-bizonylatok kitöltési utasításai.

Amennyiben az állat egyik füléből kiesik a füljelző, akkor mindenképpen szóljon kapcsolattartó állatorvosának, hogy 48 órán belül meg lehessen rendelni a pótlást! (Önálló tenyészet esetén 48 órán belül rendelje meg!) Ugyanis, ha időközben az állat másik füléből is kiesik a füljelző, az ilyen módon jelöletlenné vált egyed hatóságilag leölhető. A marhalevél-igazolólapon tulajdonjogot nem igazol!

A www.enar.hu internetes portálon bárki hozzáférhet egy szarvasmarhaféle nyilvános adataihoz (ivar, születés és vágás dátuma, minősítés adatai stb.), amennyiben ismeri a 10 jegyű ENAR-számát. Ugyanez a lekérdezés mobil interneten is elérhető a wap.enar.hu címen. Az ENAR-adatbázis az állattartónak közvetlen hozzáférést biztosít a nyilvántartott adatainak megtekintéséhez. Erre jogosultságot szerezhet felhasználói név és jelszó kérésével.

13 hónapnál idősebb egyed bejelentéséhez szükség van a kerületi főállatorvos vagy az állattenyésztési hatósági főfelügyelő ellenjegyzésére.

Ha az egyed mindkét füléből kiesik a füljelző, akkor lehetőség van dupla füljelző rendelésre. Ebben az esetben is szükség van a kerületi főállatorvos vagy az állattenyésztési hatósági főfelügyelő ellenjegyzésére.

2007. január 1-je után nincs felső határa a szaporulati füljelző megrendelhető mennyiségnek. Egy bizonylaton azonban legfeljebb 1000 állathoz rendelhető új füljelző, nagyobb mennyiség rendeléséhez több bizonylatot kell kitölteni.

Amennyiben egy tenyészetben elfogy a füljelző, és az újonnan megrendelt még nem érkezett meg, akkor lehetőség van más tenyészetből átvenni füljelzőt. Az átadás-átvételt a megfelelő ENAR-bizonylaton jelteni kell a központi adatbázisba.

A központi adatbázisnak hibásan beküldött bizonylat esetén a rendszer hibajelzést küld. Ha az a bizonylaton nincs külön jelezve (lásd Ne küldje vissza!), akkor az a bizonylat hibajavításra is szolgál.

Amennyiben valamely állat adataiban módosításra kerül sor, a rendszer új marhalevél-igazolólapot állít ki új sorszámmal. Az újabb módosítást követően a sorszám ennek megfelelően emelkedik. Mindig a legutoljára kiadott, legmagasabb sorszámú marhalevél-igazolólapon a hatályos.

Ha valamilyen ENAR-esemény (pl. újszülött borjú bejelentése, vásárolt egyed bekerülése, elhullás stb.) történik megyei körzetbe sorolt tenyészetben, az ún. „Bizonylat, ENAR-esemény bejelentése kapcsolattartó állatorvosnak” segédbizonylatot, illetve borjú bejelentés esetén a bejelentőlap egy példányát a kapcsolattartó állatorvostól feltétlenül kérje el!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az ENAR-ral kapcsolatos tudnivalók hozzáférhetők:
• ENAR Útmutató (letölthető a www.enar.hu címen);
• Egyéb információk elérhetők a www.enar.hu címen;
• Telefonon, levélben az ENAR központi ügyfélszolgálati irodáján (1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 4., Telefon: 06 (1) 336-9458, Fax: 06 (1) 212-4995, e-mail: enar@enar.hu
• Telefonon, levélben az adott állattartás helye szerint illetékes megyei kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági- és Állategészségügyi Igazgatóságán működő ügyfélszolgálati irodán.
www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

Az ENAR-ral kapcsolatban egyéb információ elérhető:
• Önálló tenyészet esetében az MgSzH, Állattenyésztési Igazgatóságán;
• Megyei körzetbe sorolt tenyészet esetén a kijelölt kapcsolattartó állatorvostól.

A követelmények célja:

Állat-egészségügyi, állattenyésztési és élelmiszer-biztonsági okokból alapvető fontosságú, hogy valamennyi juh és kecske azonosítható, nyilvántartható és nyomon követhető legyen.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az ellenőrző hatóság azt vizsgálja, hogy az állatok jelölése a jogszabályoknak megfelelően megtörtént-e, illetve, hogy a gazdálkodó az előírtaknak megfelelően vezeti-e az állomány-nyilvántartást és mellékleteit.

k

KÖVETELMÉNYEK

A juh- és kecskefélék jelölése

- Az állatokat, mielőtt elhagyják a születéskori gazdaságot, de legkésőbb 6 hónapos korukig kell megjelölni.
- Születési helyükről közvetlenül hazai vágóhídra kerülő juh és kecske egyedeket két füljelzővel kell ellátni, melyek közül az egyik vonalkódot is tartalmaz.
- Élő állatként az Unión belül kereskedelemben kerülő juh és kecske egyedeket elsődleges jelölési módként elektronikus füljelzővel, másodlagos jelölési módként füljelzővel kell ellátni.
- Továbbtartásra meghagyott juh egyedeket, illetve a továbbtartásra meghagyott, és az Unión belüli kereskedelemben kerülő kecske egyedeket úgy kell megjelölni, hogy a bal fülébe elektronikus füljelzőt kell helyezni, másodlagos jelölési módként pedig, az egyed jobb fülét füljelzővel kell ellátni. Az elektronikus füljelzőt bendő bőlusz helyettesítheti.
- A továbbtartásra meghagyott, és az Unión belüli kereskedelemben nem kerülő kecske egyedeket elsődleges jelölési módként füljelzővel, másodlagos jelölési módként tetoválással kell ellátni. A jobb fülbe az egyedi kód első öt, a bal fülébe pedig a második öt számjegyet kell tetoválni. Rövid fülű kecskék esetében a 10 számjegyű egyedi kódot a farokrépába kell tetoválni.
- A harmadik országból behozott, továbbtartásra meghagyott állatokat a kötelező állat-egészségügyi ellenőrzések elvégzését követő 14 napon belül, de minden esetben a gazdaság elhagyása előtt meg kell jelölni, és a harmadik ország által adott azonosító felüntetésével nyilvántartásba kell venni.
- A harmadik országból beérkező, vágásra szánt állatokat nem kell átjelölni, amennyiben azok az előírt állat-egészségügyi vizsgálat elvégzését követő 5 napon belül levágásra kerülnek.

Az állomány-nyilvántartás vezetése

- Az állattartónak a tenyésztésben található egyedekről, valamint a be- és kiszállításokról állatfajonként az előírtaknak megfelelő tartalommal naprakész nyilvántartást kell vezetni.
- Az állattartónak rendelkeznie kell az állomány-nyilvántartó mellékletét képező dokumentumokkal.
- Az állomány-nyilvántartás adatait legalább három évig, illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetétől meg kell őrizni.

§

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 2003. december 17-i 21/2004/EK rendelete a juh- és kecskefélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet, továbbá a 92/102/EGK és a 64/432/EGK irányelv módosításáról 3., 4., 5., cikk

Hazai jogszabály

Juh- és kecskefélék egyedének Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 182/2009. (XII. 30.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdés, 4. §, 5. §, 6. §, 9. § (8) bekezdés, 10. §, 11. § (1)-(6) bekezdés, 26. § (1) bekezdés

1

2

3

4

A jelöléssel kapcsolatos kötelezettségek

A jelölés alapesetei

A hazai születésű bárányokat és gidákat mielőtt elhagyják a születéskori tenyészetet, de legkésőbb 6 hónapos korukig az alábbiak szerint kell megjelölni:

- azokat az állatokat, amelyeket vágásra szántak mindkét fülben elhelyezett bárány (1. kép: Kisméretű bárány ENAR-füljelző), illetve gida (2. kép: Kisméretű gida ENAR-füljelző) ENAR-füljelzővel;
- a továbbtartásra szánt juh egyedeket, illetve továbbtartásra meghagyott és az EU-n belüli kereskedelemben kerülő kecske egyedek esetében a jelölését a jobb fülbe helyezett, továbbtartásra alkalmas ENAR-füljelzővel (3. kép: Juh nagyméretű továbbtartásra alkalmas ENAR-füljelző és 4. kép: Kecské nagyméretű továbbtartásra alkalmas ENAR-füljelző - téglá forma) és elektronikus füljelzővel vagy bendőbólusszal kell elvégezni.

A tetoválással történő megjelölés során:

- a továbbtartásra meghagyott és az Unión belüli kereskedelemben nem kerülő kecskék jobb fülébe az egyedi szám első 5 számjegyet, bal fülébe az egyedi szám második 5 számjegyet;
- a rövid fülű kecskék farokrépájába pedig a 10 számjegyű egyedi számot kell tetoválni.

Amennyiben a füljelző az állat egyik füléből kiesett, vagy megrongálódott, és a rajta lévő felirat vagy elektronikus jel olvashatatlanná vált, a pótlásáról minél hamarabb gondoskodni kell. A pótlást legkésőbb az állat tenyészetből történő kiszállítás előtt, vagy az éves állományleltár időpontjáig kell elvégezni.

Az ENAR-szám felépítése

A juh és kecske ENAR-füljelző (Magyarázat 1.) a tenyésztési hatóság által engedélyezett ENAR-számot tartalmazó jelölőeszköz.

A tartó igénylése alapján az országos számítógépes adatbázis által kiadott ENAR-szám:

- juh esetében Magyarország ISO jeléből (HU) és a 7-11 számjegyű egyedi számból álló kód. Az egyedi szám első számjegye a sorozatszám, az ezt követő 5 számjegy a tenyésztetre utaló fülszám előtag, a további 2-5 számjegy pedig a használati szám, amely tartalmazza a születési év utolsó számjegyet és a legfeljebb 4 számjegyből álló sorszámot
- kecske esetében Magyarország ISO jeléből (HU) és a 10 számjegyű egyedi számból álló kód. Az egyedi szám első számjegye fix 7-es, a következő 3 számjegye pedig a területi felelős által ellátott területre utaló szám (előtag), az 5-10 számjegye pedig a használati szám.

Minden füljelzőn található egy vonalkód, mely az ország kód kivételével tartalmazza az ENAR-számot.

A jelölés egyéb esetei

Az állat-egészségügyi hatóság bizonyos esetekben elrendelheti az állatok állat-egészségügyi füljelzővel történő megjelölését. Az ezen a füljelzőn lévő egyedi szám egy olyan folyamatos sorszám, amely juh esetében a 8-as, kecske esetében pedig a 79-es számmal kezdődik. EU-tagállamból származó, továbbtartásra behozott állatok az eredeti (a származási ország által kiadott) füljelzőjüket megtartják. Az ilyen egyedeket az eredeti füljelzőjük feltüntetésével kell nyilvántartásba venni.

A harmadik országból (az EU területén kívülről) továbbtartásra behozott állatokat az állat-egészségügyi ellenőrzések elvégzését követő 14 napon belül, de legkésőbb a rendeltetési gazdaság elhagyása előtt az előzőekben részletezett ENAR-jelöléssel kell ellátni. A harmadik országból beérkező, vágásra szánt állatokat nem kell átjelölni, amennyiben azok az előírt állat-egészségügyi vizsgálat elvégzését követő 5 napon belül levágásra kerülnek.

Magyarázat 1.

Az ENAR-füljelző a tenyésztési hatóság által engedélyezett, ENAR-számot tartalmazó jelölőeszköz. Ez egyszeri felhasználású és tartós, anyaga állat és környezetbarát, valódisága és eredetisége jól megállapítható, felirata pedig jól olvasható. Az engedélyezett füljelzők listája az VM, illetve az ENAR honlapján megtekinthető.

MINTA a létsámlánylánytartó vezetőnek

Egyesítő szám	Állománykezelés megnevezése	Egyed szám	Nem Korcsoport	Megtartás időtartama, kezdő- végző dátum	Környezeti jellemzők					Megtartás
					Anyja	Jerke	Teny. kos	Bárány	Fogás	
	induló állományból 2000	25	09. hó	15 nap	300	50	0	20	2	300
09.20.	E (előző)	25	bárány		300	50	0	55	2	413
09.25.	H (szállítás)	1	anya	1000000	299	50	0	50	2	112
09.31.	K (kiszállítás)	10	anya	jerkeből - anya	309	49	0	55	2	412
10.04.	F (előző)	12	bárány		309	40	0	67	2	424
10.08.	D (beszerzés)	1	teny. kos	330321 tenyésztőből	309	40	0	67	2	427
10.12.	V (zárás végére)	28	bárány	X. korcsoport	309	40	0	89	2	399
10.23.	R (kiszállítás)	3	jerke	bárányból jerke	309	43	0	36	2	391
10.28.	I (zárás utáni)	2	teny. kos	1562365 tenyésztőbe	309	43	0	36	2	397
11.03.	L (lopás)	8	anya	előző állományból	304	41	0	36	2	387
11.22.	F (megtalálás)	3	anya	megkerült állatok	307	43	0	36	2	395
					307	43	0	36	2	395

8

Tenyésző aláírása

A jelölés végrehajtása

Az állatok jelölését végezheti:

- a vágóhidra szánt, illetve Unión belüli kereskedelemben kerülő egyedek esetében az állattartó vagy az általa megbízott személy;
- a továbbtartásra szánt állatok esetében az MJKSz területi felelőse (instruktor);
- állat-egészségügyi intézkedéskor, valamint harmadik országból történő import esetében pedig a megyei állat-egészségügyi hatóság által megbízott személy.

Az állomány-nyilvántartással kapcsolatos kötelezettségek

Az állomány-nyilvántartót (ún. „zöldkönyvet”) (5. kép: Állomány-nyilvántartó fedőlapja, 6. kép: Állomány-nyilvántartó belső oldala, 7. kép: Állomány-nyilvántartó állatorvosi bejegyzések része) az MJKSz területi felelőse bocsátja az állattartó rendelkezésére. A zöldkönyv perforált és tőpéldány lapokat tartalmaz. Az eredeti, perforált lapokat az ellenőrzések alkalmával a területi felelősnek át kell adni adatfeldolgozás céljából. A zöldkönyv sorszámozott, ezért a fénymásolata nyilvántartásra nem használható.

Az állattartónak a tenyésztésben található egyedekről, valamint a be- és kiszállításokról állatfajonként naprakész állomány-nyilvántartást (8. kép: Állomány-nyilvántartó kitöltési minta) kell vezetnie, melyen az alábbi adatokat kell feltüntetni:

- tenyésztőkód;
- az állattartó neve és a tenyésztő címe.

Az állomány-nyilvántartóba az útmutatónak megfelelően az alábbi adatokat kell bejegyezni:

- az induló anyajuh, illetve anyakecske, tenyészkos, illetve tenyészbak, tenyészjerke, növendékjerke, bárány, tenyészgödölye, gida, növendékkos, illetve növendékbak és ivartalanított kos, illetve ivartalanított bak létszáma;
- a beszerzett állatok létszáma az a) pont szerinti bontásban nemenként és korcsoportonként, a vásárlás ideje, az eladó tenyésztőkódja;
- a született állatok létszáma;
- a szaporításra, illetve a tenyésztésre beállított állatok száma;
- a tenyésztőből kikerült állatok létszáma az a) pont szerinti bontásban, az elszállítás időpontja, a célállomás tenyésztőkódja vagy a céltenyésztő címe, állattartójának neve;
- a kiesett (elhullott, levágott) bárányok és gidák létszáma, a kiesés időpontja.

Az állomány-nyilvántartó minden lapján ki kell tölteni az induló létszámot és záró létszámot, ennek megfelelően az induló létszámnak mindig meg kell egyeznie az előző oldal záró létszámaival. A megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a legutolsó állományleltár eredményeit és elvégzésének időpontját.

Az állattartónak rendelkeznie kell az állomány-nyilvántartó mellékletét képező dokumentumokkal is:

- a jelölésre felhasználható fülszámok listája, amelyen minden füljelző esetében fel kell tüntetni a jelölés időpontját (év, hó);
- az állatok ENAR-számát tartalmazó lista;
- az állatok szállítólevelei.

Az állomány-nyilvántartás elektronikus formában is vezethető, amennyiben a gazdálkodó biztosítani tudja, hogy az az ellenőrzés során kinyomtatva is megtekinthető legyen. A gazdálkodónak gondoskodnia kell arról, hogy az állomány-nyilvántartás az előírt tartalommal állandóan rendelkezésre álljon; valamint az ellenőrzésre jogosult hatóság képviselője számára a szükséges információkat és adatokat hozzáférhetővé kell tennie. Az ellenőrzés tényét az ellenőrzést végző személy az aláírásával és az ellenőrzés időpontjának megjelöléssel igazolja. Az állomány-nyilvántartást a mellékleteivel együtt legalább három évig illetve a három éven belül indított tartás esetén a tartás kezdetétől meg kell őrizni.

Mezőgazdasági Szakszolgálatok
2701

Juh/Kecske ENAR
Juhok és Kecskék Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszere
JUH ÉS KECSKE SZÁLLÍTÓLEVÉL

MgSch TÖLTI KI

Beérkezési dátum: Sorszám: Példány:

1. Szállítvány
Állattípus: (1) Juh (2) Kecske
Indító tenyésztő kódja: Tartó székhely címe:
Tartó/üzemeltető neve, tenyésztő címe:
Indítás dátuma: Indított állatok száma:

2. Az állatok ENAR számainak megadása
Az állatok ENAR számainak megadása: (1) Egyedileg (2) Intervallum alapján (3) Állományban beküldve
ENAR szám vagy ENAR számtól ENAR szám vagy ENAR számig
1. 2. 3.
Csatolt pótlapok száma:

3. Céltenyésztés
Céltenyésztés kódja: vagy célország kódja
Tartó/üzemeltető neve és a tenyésztő címe, vagy a célország neve:

4. Szállító és szállítóeszköz adatai
Szállító engedélyszáma: Szállító neve és címe:
Szállítójármű azonosítója, rendszáma: Vontatmány azonosítója, rendszáma:

5. Indító állattartó aláírása
Felelősségem tudatában kijelentem, hogy az általam az 1-4. blokkokban közölt adatok a valóságnak megfelelnek.
Aláírás dátuma: Indító állattartó aláírása:

6. Állat-egészségügyi igazolás
Igazolom, hogy az állatok) tartás helye állat-egészségügyi okok miatt nem áll az állatok) nem kerültek) kapcsolatba ilyen tartási helyről származó állatokkal.
A. Szállítás tenyésztő-állattartó között: igazolom, hogy az állatok) a szállítási jogszabályban előírt feltételeknek megfelelnek, az állatok) egészségükre veszélyes, az állatok) elszállításának akadályozása nincs.
B. Szállítás vágóhidra: Termelésre vagy mesterségesen előkészített, illetve élelmiszeripari anyagok előállítására, vagy húsból készült élelmiszeripari anyagok előállítására szolgáló állatok szállítása esetén igazolom, hogy az állatok) az állat-egészségügyi előírásoknak megfelelnek, az állatok) elszállításának akadályozása nincs.
C. Szállítás külföldre: igazolom, hogy az állatok) megfelelnek a célország) által közzétett állat-egészségügyi előírásoknak, az állatok) elszállításának akadályozása nincs.
Hely: **Az állattartó aláírása:
Hely: Kijelölt állatorvos aláírása és bélyege:
A nem kívánt rész törlendő. **Vágóra szánt állatok esetében az állattartó aláírása szükséges.

7. Hatósági állatorvos azonosítója és aláírása (kőföldre történő szállítás esetén)
Hatósági állatorvos azonosítója: Hatósági állatorvos neve:
Aláírás dátuma: Hatósági állatorvos aláírása:

8. Szállítvány fogadása
Fogadó tenyésztő kódja:
Tartó/üzemeltető neve, tenyésztő címe:
Fogadás dátuma: Fogadott állatok száma: Eltörés jelentő lapok száma:

9. Fogadó tenyésztő állattartójának aláírása
Aláírás dátuma: Fogadó tenyésztő állattartójának aláírása:

9

Versió: 2.1

A juh és kecske szállítólevél használatával kapcsolatos kötelezettségek

Az állattartónak, illetve az állat szállítójának gondoskodnia kell arról, hogy az egyedeket szállításkor érvényes juh és kecske szállítólevél (ún. 2701-es bizonylat) kísérje. (9. kép: *Juh és kecske szállítólevél*). A juh és kecske szállítólevél sorszámozott bizonylat, melyet az alábbi adatok feltüntetésével öt példányban (Magyarázat 3.) kell kitölteni:

- a szállított állatfaj megjelölése;
- a kiszállító tenyészet és a céltenyészet kódja és címe, az állattartó neve;
- a kiszállítás és beérkezés dátuma;
- a kiszállított és beérkezett állatok száma;
- az állatok ENAR-száma (egyedileg vagy intervallum alapján);
- a szállító engedélyszáma, a szállítójármű és a pótkocsi rendszáma;
- a kiszállító és a fogadó állattartó aláírása;
- az állat-egészségügyi forgalomképességet igazoló adatok;
- külföldreállítás esetén a hatósági állatorvos neve, azonosítója, aláírása.

A szállítólevél adatainak valódiságát a kiszállító és beérkeztető az aláírásával köteles igazolni. A bizonylat önátíró, de a szállítólevél kitöltőjének kötelessége ellenőrizni, hogy az összes példányon jól olvashatók-e az adatok.

A szállítólevél pótlap (ún. 2704-es bizonylat) kitöltése abban az esetben válhat szükségessé, ha a szállítólevélben szereplő három sorban kitölthető füljelzőszám-tartomány kevés a kiszállított állatok füljelzőszámának bejelentéséhez.

Az állattartó a szállítólevél pótlap adatait elektronikus formában is beküldheti az országos adatbázisba. Ebben az esetben a szállított állományról nyomtatott listát kell készíteni, melynek tartalmaznia kell a kapcsolódó bizonylat típusát és sorsszámát, a tevékenység kódját, a szállítólevél számát és példányszámát, a tenyészet kódját, külföldre történő szállításnál a hatósági állatorvos azonosítóját és a füljelzők felsorolását. A nyomtatott listát a szállítómányt indító tenyészet a juh és kecske szállítólevél 2. és 3. példányával együtt továbbítja az állatokat fogadó tenyészetnek.

Az állományleltár készítésével kapcsolatos előírások

Az állományleltár készítésére vonatkozó előírások nem kerültek be a kölcsönös megfeleltetés keretén belül közvetlenül ellenőrzendő követelmények közé, azonban az állomány-nyilvántartásvezetéssel való szoros kapcsolata miatt mégis célszerűnek tűnik az erre vonatkozó szabályozást is röviden ismertetni.

Az állattartónak a területi felelős közreműködésével évente egyszer állományleltárt kell készíteni.

Az állományleltár készítése kiterjed:

- az állomány-nyilvántartó létszámadatainak záró és nyitó adataira;
- a tenyészetben található jelölt egyedek füljelzőszám szerinti leltárára;
- a szabad füljelzők ENAR-szám szerinti nyilvántartására;
- a jelölt egyedek kiesésének, valamint a kiesés okának rögzítésére az állomány-nyilvántartó adatai alapján;
- az állomány létszámára kor és hasznosítási csoport szerint;
- az állomány-nyilvántartó mellékletét képező ún. „szabad” füljelzők listájának és a jelölt állatok ENAR-számát tartalmazó listának a frissítésére.

Tipikus hibák

Az állatmozgásokat, a tenyészetből történő ki- és beszállításokat nem jelentik az országos adatbázisnak. Különösen fontos, hogy a súlyos hibát jelző hibaüzenetre javító válasz érkezzen, mert e nélkül az állatmozgás ténye, az állatok füljelzőszáma és egyéb adatai nem kerülnek rögzítésre. (Figyelmeztető hiba esetén is szükséges korrigálni a tévesen közölt adatokat.)

Az állomány-nyilvántartó mellékletét képező szállítólevél hiányzik, vagy hibásan kerül kitöltésre. A gazdálkodó a szállítóleveleket nem őrzi meg 3 évre visszamenőleg.

Az állomány-nyilvántartót, a nyilvántartott egyedek listáját, valamint a füljelzőszám-nyilvántartó listát nem vezetik naprakészen.

A kiesett, megromlott füljelzőket nem pótolják, a tetoválás nem megfelelő minőségben készül, rosszul olvasható.

Az állomány-nyilvántartó egyéb mellékletei hiányoznak.

Magyarázat 3.

A szállítólevél 1. példány szolgál a kiszállítás bejelentésére, melyet a kiszállítást követő hét munkanapon belül kell az országos adatbázisnak megküldeni. A szállítás során az állatot kísérő példányok közül a 2. példány szolgál a beérkezés jelentésére (erre szintén hét munkanap áll rendelkezésre), míg a 3. példány az állatot fogadó tenyészetben marad. A 4. példány az állat-egészségügyi igazolást kitöltő állatorvosé, az 5. példány pedig a kiszállítást bejelentő 5. példány.

t

TIPPEK

Magyarországon a juh és kecske egyedeket a születési tenyészet elhagyásakor, de legkésőbb 6 hónapos korukig hasznosítási módtól függetlenül meg kell jelölni.

Az állatok jelölésére csak engedélyezett ENAR-füljelző használható.

Amennyiben a jelölésre használt füljelző megromlott, illetve olvashatatlanná válik, gondoskodni kell annak cseréjéről. A füljelzők eltávolítására csak a vágóhídi vágáskor kerülhet sor.

Az EU más tagállamból származó egyedek az eredeti (a származási ország által kiadott) füljelzőjüket megtartják. Az ilyen egyedeket az eredeti füljelzőjük feltüntetésével kell nyilvántartásba venni.

Az állomány-nyilvántartó mellékletét képező dokumentumokat célszerű összegyűjtve, egy helyen tárolni. Ez egyrészt megkönnyíti az állatlétszám nyilvántartás pontos és naprakész vezetését, másrészt ez által az ellenőrzés során a dokumentumok könnyen hozzáférhetővé válnak.

Tekintettel arra, hogy jelölés és szállítólevél nélkül állat nem szállítható, a füljelzőket és a nyomtatványokat – a felhasználás ütemének figyelembe vételével – célszerű időben megrendelni, hogy mindig megfelelő készlet álljon rendelkezésre.

A nyilvántartott egyedek listáján fel kell tüntetni a tenyészetből kikerült (kiszállított, elhullott, házi vágott stb.) állatokat.

Annak érdekében, hogy füljelzőszám szerint nyomon követhető legyen az állomány változása, az állatok jelölésekor az ENAR-füljelzőkkel együtt kiküldött kiszállított füljelzőszámok listáján is jelezni kell a felhasználást.

Az állatok szállításáról időben értesíteni kell az állattartót, hogy a szállítólevélben az egyedek állat-egészségügyi forgalomképességének igazolása megtörténhessen.

A szállítólevelet golyóstollal, jól olvashatóan kell kitölteni, így elkerülhető az adatok későbbi megváltoztatása.

A szállítólevél adatainak valódiságát az állattartó az aláírásával és annak dátumával hitelesíti, ezért ez nem hiányozhat a bizonylatról.

Más tenyészet részére legyártott füljelző nem használható fel. Amennyiben az állattartó nem rendelkezik felhasználható füljelzővel, sürgős esetben a területi felelős (instruktor) instruktori füljelző készletéből igényelhet.

A juh és kecske ENAR-rendszerben használt nyomtatványok részletes kitöltésével és felhasználásával kapcsolatos tudnivalók megtalálhatók a nyomtatványok belső vagy hátoldalán, továbbá az ENAR Útmutatóban.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az ENAR-ral kapcsolatos tudnivalók hozzáférhetők:

- ENAR Útmutató (letölthető a www.enar.hu címen);
- Egyéb információk elérhetők a www.enar.hu címen;
- Telefonon, levélben az ENAR központi ügyfélszolgálati irodáján (1024 Budapest, Kitaibel Pál u. 4., telefon: 06 (1) 336-9458, fax: 06 (1) 212-4995, e-mail: enar@enar.hu);
- A megyei kormányhivatalok Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságán működő ügyfélszolgálatnál.
- www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

Az ENAR-ral kapcsolatban egyéb információ elérhető:

- Levélben, telefonon, illetve interneten keresztül a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség (Cím: 1134 Budapest, Lőportár u. 16., levelezési cím: 1242 Budapest, Pf. 365, telefon: 06 (1) 412-5030, fax: 06 (1) 412-5031,
- Internet: www.mjkszh.hu);
- Az MgSzH Állattenyésztési Igazgatóságán.

TILOS

Nem megengedett jelöletlen juhok és kecskék szállítása.

Nem szabad a tenyésztési hatóság által nem engedélyezett füljelzőt használni.

Nem megengedett a füljelzők szándékos eltávolítása, megromlása, illetve olvashatatlanná tétele.

EU-tagállamból származó egyedek átjelölése nem megengedett.

A követelmények célja:

A növényvédelemmel kapcsolatos veszélyek megelőzése, az ember és az állat egészségét, a környezet és a természet védelmét szolgáló intézkedések biztosításával, illetve a növényvédelemmel összefüggő kémiai biztonságra vonatkozó általános szabályok betartásával.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Az illetékes hatóság az ellenőrzés során megvizsgálja, hogy történt-e növényvédőszer-kijuttatás a gazdálkodó területén. Amennyiben igen, akkor az ellenőrzés arra irányul, hogy a felhasznált növényvédő szerek rendelkeznek-e megfelelő (felhasználási, kísérleti, eseti, vagy párhuzamos behozatali) engedéllyel, a növényvédő szert a címkéjén, és/vagy a használati utasításában foglaltaknak megfelelően használták-e fel, valamint a kijuttatásra alkalmazott gépek megfelelő műszaki állapotban vannak-e.

Amennyiben a gazdálkodó tárol növényvédő szert a hatóság ellenőrzi, hogy megfelelő állapotú-e a növényvédő szer raktár/szekrény [\(1. kép\)](#).

A fenti követelmények betartását az ellenőrök a terület, illetve telephely bejárásával, továbbá dokumentumok (Gazdálkodási Napló, számlák, bizonylatok, szerződések stb.) átvizsgálásával ellenőrzik.

Amennyiben a gazdálkodó a növényvédelmi tevékenységet kizárólag szolgáltatásként veszi igénybe, úgy egyes előírások ellenőrzésére (növényvédő szerek tárolása, alkalmazott gépekre vonatkozó követelmények) nem kerül sor. Azonban a gazdálkodó köteles az igénybe vett szolgáltatásokat dokumentumokkal igazolni (keretmegállapodás, nyilatkozat).

A 2009–2010 gazdálkodási évtől az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) támogatásokat igénylőknél a KM követelményein felül a 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet 16. melléklete szerint a tápanyag-gazdálkodási minimumkövetelményeket, valamint a 17. melléklet szerinti növényvédelmi minimumkövetelményeket is ellenőrzi a hatóság.

Mivel 2011-től a KM ellenőrzések kiterjednek a növényvédőszer-használat (JFGK 9) ellenőrzésére is, az AKG növényvédelmi minimumkövetelményekre vonatkozó ellenőrzések csak a növényvédelmi tevékenység során kiürült csomagolóburkolatok, göngyölegek szakszerű összegyűjtésére, kezelésére, megsemmisítésére vonatkozó előírások betartásának vizsgálatára fognak szorítkozni.

k

KÖVETELMÉNYEK

Engedélyezett növényvédő szer felhasználása

Kizárólag Magyarországon hatályos felhasználási, kísérleti, eseti vagy párhuzamos behozatali engedéllyel rendelkező növényvédő szer használható fel.

Növényvédő szer felhasználására vonatkozó előírások

A növényvédő szer címkéje, illetve használati utasítása tartalmazza azokat a legfontosabb szabályokat, korlátozásokat, amelyeket a gazdálkodóknak a növényvédő szer kijuttatása során be kell tartani.

§

Jogszábeli hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1991. július 15-i 91/414/EGK irányelve a növényvédő szerek forgalomba hozataláról 3. cikk

Az Európai Parlament és a Tanács 2009. október 21-i 1107/2009/EK rendelete a növényvédő szerek forgalomba hozataláról valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről 55. cikk

Hazai jogszabály

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 5. § (6) bekezdés

A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 5. § (2), (4) bekezdés, 6. § (1) bekezdés, 16. §, 27. §, 29. §, 32–36. §

A növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezéséről, valamint a növényvédő szerek csomagolásáról, jelöléséről, tárolásáról és szállításáról szóló 89/2004. (V. 15.) FVM rendelet 19–24. §, 31. §

A KM helyszíni ellenőrzés az engedélyezett kultúrára, a kijuttatott szer dózisára és a munka-egészségügyi és élelmezés-egészségügyi várakozási időre vonatkozó előírások betartására irányul.

Növényvédő szer felhasználásához szükséges végzettség

Az I. és II. forgalmi kategóriában sorolt növényvédő szereket hatósági engedély birtokában (fehér könyv, zöld könyv) lehet vásárolni, illetve felhasználni. A III. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szer vásárlása és saját célú felhasználása szakképesítéshez, engedélyhez nem kötött.

Permetezési napló vezetése

Az értékesítési célra szánt növény, növényi termék előállítás, raktározása és feldolgozása során végzett növényvédő szeres kezelésekről permetezési naplót kell vezetni, amelyet az utolsó bejegyzést követő 3 évig meg kell őrizni.

Nyilvántartás a növényvédő szerekről

Növényvédő szerek raktárkészletéről forgalmi kategóriájának megfelelő nyilvántartást kell vezetni.

Növényvédő szerek tárolása

A növényvédő szereket elkülönített raktárban vagy szekrényben kell tárolni, amelyeket jól látható felirattal és előírt jelölésekkel kell ellátni.

Növényvédő szerek átcsomagolása

Növényvédő szert más célra szolgáló csomagolóeszközbe (például élelmiszer, gyógyszer, kozmetikum, takarmány) tölteni és csomagolni tilos. Az átcsomagolt növényvédő szer csomagolóeszközén fel kell tüntetni a növényvédő szer nevét, engedélykijelölés számát, hatóanyagát, veszélyességi osztályba sorolását, forgalmi kategóriáját, az átcsomagolás időpontját és a felhasználhatósági időt.

A növényvédő szer kijuttatásra alkalmazott gépek műszaki állapota

A növényvédő szer kijuttatásra alkalmazott gépeknek megfelelő műszaki állapotban kell lenniük. 2011-ben ezt a követelményt az ellenőr kizárólag a gép megtekintése útján ellenőrzi. 2011. december 15-től a kézi, illetve háti permetezőgépek kivételével, a permetezőgépek időszakos felülvizsgálata kötelező. Ennek megfelelően a felülvizsgálati rendszer felállítását követően az ellenőrzés a felülvizsgálatot igazoló dokumentumra is ki fog terjedni.

Mezőgazdasági felhasználásra csak Magyarországon engedélyezett növényvédő szer kerülhet. Engedély nélküli szer felhasználása meg nem felelőnek számít, amely a Gazdálkodási Napló betétlapjai alapján, illetve a helyszín bejárása során ellenőrizhető. Az MgSzH által forgalmazásra és felhasználásra engedélyezett növényvédő szereket tartalmazó hatósági nyilvántartásból ellenőrizhető az érvényes, illetve a forgalmazó által visszavont, de még forgalomképes készítmények felhasználása.

Abban az esetben, ha a készítmény engedélyezés alatt áll és ezzel a termelő területén kísérletet végeznek, a kísérletet végző vállalkozásnak rendelkeznie kell az adott kísérlet végzésére jogosító engedéllyel. A gazdálkodónak a gazdasága területén történő, fejlesztés alatt lévő készítményekkel kapcsolatos kísérletekhez hozzá kell járulnia.

Az MgSzH engedélyezheti (eseti felhasználási engedéllyel) valamely, Magyarországon engedéllyel nem rendelkező növényvédő szer felhasználását legfeljebb 120 napra. Ilyen szer felhasználása esetén, a gazdálkodónak az eseti felhasználási engedélyt a helyszíni ellenőrzés során be kell mutatnia.

Az ellenőrzés során a KM ellenőrök azt vizsgálják, hogy a gazdálkodók a növényvédő szert az engedélyezett kultúrában, valamint a kijuttatott szer dózisára vonatkozó előírások és a munkaegészség-ügyi és élelmezés-egészségügyi várakozási idő betartásával használták-e fel. A forgalomba kerülő, felhasználási és forgalmazási engedéllyel rendelkező készítmények címkéje, illetve használati utasítása tartalmazza azokat a legfontosabb szabályokat, korlátozásokat, amelyeket a gazdálkodóknak a növényvédő szer kijuttatása során be kell tartania.

Az I. és II. forgalmi kategóriába tartozó növényvédő szereket csak megfelelő engedéllyel (fehér és/vagy zöld könyvvel) rendelkező személy vásárolhatja és használhatja fel. Ezeket az engedélyeket az engedély kiadásához szükséges képesítés igazolása után,

2

a területileg illetékes megyei kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága állítja ki.

A III. kategóriába tartozó növényvédő szerek képesítés nélkül felhasználhatók házi- és kiskertekben is, a növényvédő szer címkéjén részletezett előírások betartásával.

Az értékesítési célra szánt növény, növényi termék előállítása, raktározása és feldolgozása során végzett növényvédő szeres kezelésekről permetezési naplót kell vezetni. Ennek a követelménynek a jogszabályi előíráson túl azért is nagy jelentősége van, mert több más JFGK 9 követelmény ellenőrzése is a permetezési naplóban szereplő adatokra épül. A permetezési napló formátumát és adattartalmát a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. A támogatási időszak alatt kötelezően vezetendő Gazdálkodási Napló GN10 jelű lapja is megfelel a permetezési napló elvárásainak.

A permetezési naplóban jelölni kell a kezelt kultúrát, a kezelés helyét parcellaszinten, a területet és időpontot, az alkalmazott szer nevét, adagját a permetlé mennyiségével, az élelmezés-egészségügyi várakozási időt, a betakarítás időpontját, valamint a kezelés kivitelezéséért felelős személynek el kell látnia aláírásával.

Amennyiben a gazdálkodó raktároz növényvédő szert, akkor arról naprakész nyilvántartást kell vezetnie. A nyilvántartási kötelezettség az I. forgalmi kategóriás szerek esetében minden tételre vonatkozik. II. és/vagy III. forgalmi kategóriás szerek tárolása esetén csak akkor kell nyilvántartást vezetni, ha a raktárkészlet meghaladja a 25 kg-ot. Nyilvántartásnak megfelel a növényvédő szer vásárlásáról kapott számlabizonylat és a folyamatosan vezetett készletnyilvántartó lap. A helyszíni ellenőrzés a nyilvántartás meglétére és annak naprakész vezetésére irányul.

A gazdálkodás folyamata során különösen nagy figyelmet kell fordítani a növényvédő szerek biztonságos tárolására. A gazdálkodóknak még kis mennyiségű növényvédő szer felhasználása esetén is zárt szekrényben, ún. mérge szekrényben kell tárolniuk a készítményeket. Nagyobb mennyiség felhasználása esetén a növényvédő szer tárolására raktár is létesíthető. A növényvédő szer tárolására szolgáló helyiségnek vagy szekrénynek illetéktelenek behatolását kizáró berendezésekkel kell rendelkeznie [az ajtó(k)nak zárhatónak, illetve

Tipikus hibák

A raktár ajtaján nincs jól láthatóan feltüntetve, hogy „Méregraktár” vagy „Növényvédő szer raktár” és „Idegeneknek belépni tilos”.
A gazdálkodó birtokában vannak olyan növényvédő szerek, amelyek nem szerepelnek a gazdálkodó nyilvántartásában.
Permetezési napló nem naprakész vezetése.

TILOS

A növényvédő szert olyan helyen tárolni, ahol emberek vagy állatok tartózkodhatnak, ill. élelmiszert vagy takarmányt tárolnak.
Magyarországon felhasználási-, kísérleti-, eseti- vagy párhuzamos behozatali engedéllyel nem rendelkező növényvédő szer felhasználása.

az ablakoknak vagy rácsozottnak vagy kis nyílásméretűeknek kell lenniük]. Előírás a könnyen tisztítható padozat, valamint a raktár elhelyezése oly módon, hogy sem belvíz, sem árvíz esetén nem emelkedhet a vízszint a padozat szintje fölé. A raktár nyílásainak a szabadba kell nyílniuk (legfőképp nem nyílhat emberi tartózkodásra szolgáló helyiségbe). A KM ellenőrzés során a gazdálkodó szankcionálásra kerül, ha a növényvédő szert olyan helyen tárolja, ahol emberek vagy állatok tartózkodhatnak, ill. élelmiszert vagy takarmányt tárolnak. A környezet és az egészség védelme érdekében a növényvédő szerek tárolására használt helyiséget, szekrényt jól láthatóan a következő felirattal kell ellátni: „Méregraktár” vagy „Növényvédő szer raktár” és „Idegeneknek belépni tilos”. Amennyiben a gazdálkodó nem rendelkezik növényvédőszer-raktárral, de a helyszíni ellenőrzés és szemrevételezés során egyértelműen megállapítható, hogy használt növényvédő szert, abban az esetben a helyszíni ellenőr köteles jelenteni az esetet a területileg illetékes megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságnak további ellenőrzés céljából.

Fontos szempont a növényvédő szerek tárolása során a humán-egészségügyi óvintézkedések betartása a mérgezés elkerülése érdekében. Mivel a gyakorlatban előfordulhat a megbontott készítmények átcsomagolása, áttöltése, ezért a KM keretében ennek a tevékenységnek az ellenőrzése is szerepet kap. Az eredeti csomagolóeszköz megsérülése esetén átcsomagolásra kizárólag az eredetivel megegyező biztonságot nyújtó csomagolóeszköz használható fel. Növényvédő szert más célra szolgáló csomagolóeszközbe (például élelmiszer, gyógyszer, kozmetikum, takarmány) tölteni és csomagolni tilos. Átcsomagolt vagy átöntött növényvédő szer új csomagolóeszközén fel kell tüntetni a régi címke szerinti növényvédő szer nevét, az engedélyokirat számát, a szer hatóanyagát, veszélyességi osztályba sorolását, forgalmi kategóriáját, az átcsomagolás időpontját, a felhasználhatósági időt. Ennek formai előírásai nincsenek, de az ellenőrnek egyértelműen azonosítani kell tudnia az adott készítményt. Ismeretlen eredetű, azonosíthatatlan szer tárolása a követelmény szerint meg nem felelésnek minősül.

A hatályos jogszabály számos előírást tartalmaz a növényvédelemben alkalmazott gépekre vonatkozóan. A KM keretében az ellenőr a növényvédő szer kijuttatására alkalmazott gépek műszaki állapotát vizsgálja. Ellenőrzi, hogy a gépen nincsenek-e a biztonságos működést befolyásoló sérülések, előregedett alkatrészek (2. kép).

t

TIPPEK

A KM ellenőrzés szempontjából felhasználásnak minősül a szer eredeti csomagolásának megbontása, a szer bekeverése és kijuttatása, de az eredeti csomagolásban bontatlan tárolás és birtoklás önmagában nem minősül felhasználásnak.

Növényvédelmi szolgáltatást csak az nyújthat, aki rendelkezik a felhasznált növényvédő szer forgalmazási kategóriájának megfelelő engedéllyel (fehér vagy zöld könyvvel), valamint kamarai tagsággal, és az azzal járó pecséttel.

III. forgalmi kategóriájú növényvédő szer felhasználásával járó szolgáltatást csak az végezhet, aki rendelkezik II. vagy I. forgalmi kategóriájú hatályos engedéllyel.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal honlapján: www.mgszh.gov.hu
- VM Mezőgazdasági és Gépesítési Intézet (MGI) www.fvmmi.hu
- Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara www.magyaroveny orvos.hu
- www.kolcsonosmegfeleletes.hu

A követelmények célja:

A hormonhasználat az Európai Unióban az élelmiszer-termelés céljából tartott állatok vonatkozásában nem megengedett. A tenyészállatok vonatkozásában bizonyos kivételek vannak (terápiás, illetve tenyésztéstechnikai célból egyes anyagok használhatók), de itt is szigorított feltételek mellett. A követelmények célja az, hogy ezeknek az emberre kockázatos anyagoknak az élelmiszerbe való átkerülését elkerüljük.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

Az előírás a következő állatfajokat érinti: szarvasmarha, sertés, juh, kecske, ló, nyúl, valamint a baromfi, tehát a követelmények ezen állatok tartóira vonatkoznak.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

Fentiek alapján a hatóság az ellenőrzés során vizsgálja, hogy a gazdálkodó kezelte-e hasonállatait a jogszabályban meghatározott tiltott anyagokkal, illetve tart-e vagy forgalomba hoz-e tiltott anyaggal kezelt hasonállatot. Amennyiben jogszabályban megengedett (kivételes) kezelésre került sor, azt is vizsgálja, hogy szabályosan végezték-e el és megfelelően dokumentálták-e a kezeléseket. Továbbá az ilyen kezelésben részesült állatok esetében ellenőrzi, hogy az élelmiszer-egészségügyi várakozási időt betartották-e az állatok és termékeik forgalomba hozatala előtt.

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1996. április 29-i 96/22/EK irányelve az egyes hormon- vagy tiroosztatikus hatású anyagoknak és a β -agonistáknak az állattenyésztésben történő felhasználására vonatkozó tilalomról, valamint a 81/602/EGK, 88/146/EGK és 88/299/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről 96/22/EK irányelv 3. cikk a), b), d), e) pont; 4., 5., 7. cikk

Hazai jogszabály

Az egyes hormon- vagy tiroosztatikus hatású anyagok és a β -agonisták állattenyésztésben történő felhasználásának tilalmáról szóló 24/2004. (III. 2.) FVM rendelet 24/2004. FVM rendelet 3. § a), b), c), e), f) pont, 4., 5., 8. §

TILOS

Tilos a 96/22/EK irányelv II. és III. mellékletében szereplő anyagok használata az élelmiszer-termelés céljából tartott állatokon.

A követelmény hatálya alá tartozó tiltott anyagok az alábbiak:

- tiroosztatikus anyagok,
- stilbének, stilbénszármazékok, sóik és észterei,
- 17- β -ösztradiol és észterei,
- béta-agonisták,
- ösztrogén hatású anyagok,
- androgén hatású anyagok,
- gesztagén hatású anyagok.

Tipikus hibák

A gazdálkodó nem őrzi meg a szükséges igazoló dokumentumokat.

A gazdálkodó nem vezet saját gyógyszernaplót, mert azt gondolja, hogy elég, ha az állatorvos vezeti a saját naplóját.

Olyan lovat kínálnak vágóhídi eladásra, melynek lóútlevelében már nyilatkozott a korábbi tulajdonos, hogy az állatot nem értékesítik ilyen célra. Ezen nyilatkozat a későbbiekben nem vonható vissza!

KÖVETELMÉNYEK

Tesztoszteron és progeszteron, illetve alliltrenbolont vagy béta-agonistákat tartalmazó állatgyógyászati készítmények használata csak a 96/22/EK irányelvben leírt módszertani és nyilvántartási kötelezettségek betartása mellett megengedett (csak a tenyésztési célból tartott állatokon, terápiás célból).

Ösztrogén, androgén vagy gesztagén használata megengedett, a 96/22/EK irányelvben leírt módszertani és nyilvántartási kötelezettségek megtartása mellett (csak a tenyésztési célból tartott állatokon, tenyésztéstechnikai célból).

A fent említett kezeléssel átesett állatokat és termékeiket csak az élelmiszer-egészségügyi várakozási idő betartásával lehet forgalomba hozni.

A jogszabály élesen elkülöníti azt, hogy melyik állatcsoportra milyen korlátozás vonatkozik. Semmilyen, a rendelet hatálya alá tartozó hormonhatású szert nem szabad használni azoknál az állatoknál, amelyeket élelmiszer-termelés céljából tartanak, azaz az éppen termelő húshasznú, tejtermelő, tojástermelő stb. állatoknál.

Egyes szereket lehet használni azoknál az állatoknál, amelyeket kizárólag tenyésztési célból tartanak, azaz az utódaikért tartott állatoknál, amelyeket a közeljövőben nem szándékoznak vágóállatként értékesíteni, sőt esetleges termékeiket (tej, tojás stb.) sem értékesítik élelmiszerként. Ezért a követelményeket az alábbi bontásban ismertetjük.

Élelmiszertermelés céljából tartott haszonállatok: mindennemű hormonkezelés tiltott

Tilos a jogszabály által tiltottnak minősített anyagok beadása az élelmiszer-termelő állatoknak. A tilalom teljes mértékben és kivétel nélkül érvényes az élelmiszert termelő állatokra, mert ezeknél az állatoknál fennáll a veszély, hogy az általuk termelt élelmiszer (hús, tej stb.) maradékanyagot tartalmaz a tiltott anyagból, és így az élelmiszer fogyasztójára káros lehet. Tilos olyan haszonállatot tartani a gazdaságban, amelyet tiltott anyaggal kezeltek, mert az ilyen állat szintén a fenti kockázatot hordozza magában. Ez az előírás akkor is érvényes, ha nem az éppen ellenőrzött gazdálkodó kezelte az állatot, hanem pl. az, akitől az állatot vette. Tilos forgalomba hozni olyan állatot vagy termékét, amelyet tiltott anyaggal kezeltek, ezzel is csökkentve a fenti kockázatot.

A jogellenes szerhasználat bizonyítására a hatóság laborvizsgálati eredményt is felhasználhat: ha – a kölcsönös megfeleltetés ellenőrzéstől függetlenül – a reziduum (maradékanyag) monitoring terv szerint a gazdálkodónál az adott évben mintavételre került sor, és az eredmények igazolták valamely hormonhatású vagy béta-agonista anyag jogellenes használatát, a gazdálkodó a kölcsönös megfeleltetés jelen követelményét is megszegte, és ezért a KM eljárásban is szankciót kell megállapítani számára.

Tenyésztés céljából tartott haszonállatok: kivételes esetekben a hormonkezelés lehetséges

A jogszabály a tenyészállatok vonatkozásában megenged néhány kivételt a tilalom alól, ha ezek az állatok nem állítanak elő élelmiszert, és ezért nem áll fenn az a veszély, hogy az élelmiszerben maradékanyag marad a tiltott anyagból. A kivételek szabályai pontosan meghatározzák, hogy melyik anyagot milyen célból, milyen feltételekkel lehet beadni, az alábbiak szerint:

- terápiás (gyógyítási) céllal felhasználhatók tesztoszteron, progeszteron, alliltrenbolon, illetve béta-agonista tartalmú szerek, ha
 - olyan állatgyógyászati készítmény formájában használják, amely a külön jogszabály szerinti forgalomba hozatali engedéllyel rendelkezik, az adott állatfajra engedélyezték, és a jóváhagyott használati utasítás szerint alkalmazzák,
 - a kezelt állatokat egyértelmű azonosító jelzéssel látják el,
 - a kezelést nyilvántartásba veszi a kezelő állatorvos legalább az alábbi adattartalommal: a kezelés típusa, az engedélyezett termékek típusa, a törzskönyvezett állatgyógyászati készítmény típusa, a kezelés időpontja, a kezelt állatok egyedi azonosítása,

- állatorvos adja be a készítményt, injekció útján, vagy – a petefészek működési zavarának kezelésére – hüvelyspirál formájában (implantátum azonban nem megengedett),
- alliltrenbolon tartalmú készítmény esetében azt szájon át adják be,
- béta-agonista tartalmú készítmény esetében azt injekció formájában adják be, borjazó tehének részére az ellés megindítására;
- tenyésztéstechnikai (szaporítási) céllal felhasználhatók ösztrogén, androgén, illetve gesztagen tartalmú szerek, ha
 - olyan állatgyógyászati készítmény formájában használják, amely a külön jogszabály szerinti forgalomba hozatali engedéllyel rendelkezik, az adott állatfajra engedélyezték, és a jóváhagyott használati utasítás szerint alkalmazzák,
 - a kezelt állatokat egyértelmű azonosító jelzéssel látják el,
 - a kezelést nyilvántartásba veszi a kezelő állatorvos legalább az alábbi adattartalommal: a kezelés típusa, az engedélyezett termékek típusa, a törzskönyvezett állatgyógyászati készítmény típusa, a kezelés időpontja, a kezelt állatok egyedi azonosítása,
 - állatorvos adja be a készítményt, vagy a kezelést állatorvos felügyeletével végzik,
 - az ivarzás szinkronizálását, valamint a donor és a recipiens embrióbeültetésre való felkészítést nem csak állatorvos végezheti, ez esetben az állatorvos egyszeri alkalmalmmal kiváltható vényt állít ki, amelyben meghatározza az adott kezelést és a szükséges készítmény mennyiségét.

Az említett kezeléssel átesett állatokat és termékeiket csak az előírt élelmezés-egészségügyi várakozási idő betartása után lehet forgalomba hozni, és ezt bizonyítani kell tudni. Ennek érdekében a nyilvántartásokból egyértelműen ki kell, hogy derüljön, hogy

- mennyi a beadott készítmény élelmezés-egészségügyi várakozási ideje,
- mikor kezelték az állatot,
- mikor hozták forgalomba az állatot vagy termékeit.

A forgalomba hozatal időpontjának értelemszerűen későbbinek kell lennie, mint a várakozási idő utolsó napja (pl.: kezelés napja: augusztus 1., várakozási idő: 3 nap, forgalomba hozatal: augusztus 5-től lehetséges).

A gazdálkodó az alábbi dokumentumokkal tudja bizonyítani, hogy a várakozási időket betartotta:

- kezelési napló/gyógyszernapló,
- az állatorvosi vény másodpéldánya (élelmiszer-termelő állatnak felírt készítmény esetén a vény 3 példányos, melyből egyet az állattartónak kell megőriznie) (1. kép),
- az állat vagy termékeinek forgalomba hozatalát / elszállítását igazoló dokumentumok. (Magyarázat 1.)

The form is a standard veterinary prescription. It includes fields for the veterinarian's name, address, and contact information. There are sections for the animal's name, breed, and treatment details. A date field is also present. The form is marked with a circled '1' in the top left corner.

Magyarázat 1.

Ezeket a dokumentumokat a vonatkozó jogszabályok alapján egyébként is kötelező vezetni, megőrizni, éppen azért, hogy utólag is nyomon követhető legyen az, hogy a gyógyszerhasználat nem járt élelmiszer-biztonsági kockázattal.

t

TIPPEK

Soha ne vásároljon vény nélkül állatgyógyszert, és ajándékba se fogadjon el, így elkerülheti, hogy engedély nélküli szerek maradvékát mutassa ki a hatóság egy laborvizsgálat során.

Kislétszámú állattartó telepen a hivatalos – állatorvos által ellenjegyzett – nyilvántartáson felül a gyógykezeléseket érdemes egy egyszerű asztali naptárban följegyezni, amit egyéb célokra is használ a gazdálkodó. Így biztosan elkerülhető, hogy az élelmezés-egészségügyi várakozási idő lejártá előtt értékesítésre kerüljön az állat vagy valamely terméke. Lovaknál a lóútlevelemben a tartónak lehetősége van a szerint nyilatkozni, hogy az állatot soha semmilyen körülmények között nem értékesítik vágóállatként. Ha ez így történik, az állat gyógykezelésére használható szerek köre bővül.

Élelmiszer-termelő állat vásárlásakor próbáljon meggyőződni arról, hogy az állatot soha nem kezelték tiltott anyaggal, mert az ilyen állatnak a tartását is szankcionálni fogja a hatóság.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

A fenti hatóanyagokat tartalmazó engedélyezett állatgyógyászati készítmények listáját a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal teszi közzé honlapján (2. kép)* és a VM Értesítőben.

További információ megtalálható a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal honlapján: www.mvh.gov.hu; www.mgszh.gov.hu www.kolcsonsmegfeleltetes.hu

* www.mgszh.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/allatgyogyaszati_igazgatosag/kozerdeku/torzskonyvezes

A követelmények célja:

A gazdálkodót terheli a felelősség azért, hogy az általa felhasznált anyagok és az általa forgalomba kerülő termékek élelmezési és takarmányozási szempontból biztonságosak legyenek, így biztosítva az uniós agrárpolitika reformjának egyik legfőbb célkitűzését, a fogyasztók megfelelő minőségű, egészséges élelmiszerhez való jogát (Magyarázat 1.). Az élelmiszer-biztonságot garantálni kizárólag úgy lehet, ha az adott termék „útja” során minden egyes, a termék előállításában és szállításában részt vevő szereplő (termelők, feldolgozók, csomagolók, kereskedők stb.) azonosítható. Az azonosítás mellett azt is kell tudnunk, hogy melyik szereplő milyen műveleteket hajtott végre a terméken, milyen egyéb anyagokat használt fel előállítására vagy feldolgozása során.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A megyei kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóságának munkatársai a növénytermesztőket és az állattartókat ellenőrzik a követelmény vonatkozásában.

Mit ellenőriz az illetékes hatóság a követelmények betartása kapcsán?

A hatóság azt vizsgálja, hogy a gazdálkodó megfelel-e az élelmiszer- és takarmányhigiéniai előírásoknak. Ellenőrzi, hogy a gazdálkodó megfelelő rendszert működtet-e a nyomon követhetőség biztosítására, naprakészen és pontosan vezeti-e a nyilvántartásait, megfelelő intézkedéseket hoz-e, amennyiben élelmiszer- vagy takarmánybiztonsági követelményeknek nem felel meg a terméke, vagy gyanú áll fenn, hogy nem felel meg. Továbbá a hatóság azt is vizsgálja, hogy a gazdálkodó betartja-e a helyes állattartási gyakorlatot és biztosítja-e a fejés megfelelő higiéniai körülményeit, illetve betartja-e a tojtástárolásra vonatkozó előírásokat. Van-e igazolása arról, hogy a bivaly, szarvasmarha-, juh- vagy kecskeálmánya brucellózistól és gümőkórtól mentes. Az ellenőrzés során a hatóság azt is ellenőrzi, hogy a gazdálkodó helyesen használja-e az állatgyógyászati készítményeket, növényvédőszereseket és biocidokat, illetve a hulladékok és veszélyes anyagok tárolása megfelel-e az előírásoknak.

Az előzőekben ismertetett alapelvek mentén külön követelménycsoportok meghatározására kerül sor az állattartók (speciális követelmény a tej- és tojást termelők számára), a növényi eredetű élelmiszert és takarmányt előállítók részére.

k

KÖVETELMÉNYEK

Állattartókra és növénytermesztőkre egyaránt vonatkozó követelmények:

Nyomon követhetőség biztosítása:

A nyomon követhetőség érdekében az élelmiszeripari vállalkozó naprakész nyilvántartást vezet az általa előállított, forgalmazott termékekkel kapcsolatban. A nyilvántartás tartalmazza az alapanyag beszállítókat, illetve a vállalkozás által előállított végterméket, élelmiszert, illetve takarmányt vásárlókra vonatkozó jogszabályban előírt információkat.

Az élelmiszereket (a zöldség-gyümölcs termékek esetében a speciális szabályok figyelembevételével), takarmányokat a nyomon követhetőség érdekében el kell látni címkékkel vagy azonosító eszközökkel.

A zöldség-gyümölcs termékek esetében a termelő által saját gazdaságában történő, közvetlenül a fogyasztónak személyes felhasználásra történő eladás kivételével a terméket jelöléssel kell ellátni.

* Különösen az alábbiakkal végrehajtva:

- 2377/90/EK rendelet: 2., 4. és 5. cikk,
- 852/2004/EK rendelet: 4. cikk (1) bekezdés, valamint I. melléklet A. rész [II 4 (g, h, j), 5 (f, h), 6; III 8 (a, b, d, e), 9 (a, c)],
- 853/2004/EK rendelet: 3. cikk (1) bekezdés és III. melléklet IX. szakasz 1. fejezet [I-1 b, c, d, e; I-2 a (i, ii, iii), b (i, ii), c; I-3; I-4; I-5; II-A 1, 2, 3, 4; II-B 1 (a, d), 2, 4 (a, b)], III. melléklet X. szakasz 1. fejezet (1),
- 183/2005/EK rendelet: 5. cikk (1) bekezdés és I. melléklet A. rész (I-4 e, g; II-2 a, b, e), 5. cikk (5) bekezdés és III. melléklet (1, 2), 5. cikk (6) bekezdés, és - 396/2005/EK rendelet: 18. cikk.

S

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

Az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 852/2004/EK rendelete az élelmiszer-higiénéről

Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 853/2004/EK rendelete az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2005. január 12-i 183/2005/EK rendelete a takarmányhigiénia követelményeinek meghatározásáról

A Tanács 1990. június 26-i 2377/90/EGK rendelete az állati eredetű élelmiszerekben található állatgyógyászati készítmények maximális maradékanyag-határértékeinek megállapítására szolgáló közösségi eljárás kialakításáról

Az Európai Parlament és a Tanács 2005. február 23-i 396/2005/EK rendelete a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint a 91/414/EGK tanácsi irányelv módosításáról

178/2002/EK rendelet 14., 15. cikk, 17. cikk (1) bekezdése*, 18., 19. és 20. cikk

Hazai jogszabály

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény

Magyarázat 1.

Az európai polgárok biztonságos élelmiszert történő ellátása érdekében az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Igazgatósága az alábbi hét alapkövetelményt fogalmazta meg az élelmiszer-ipari, takarmányipari vállalkozókkal szemben:

Biztonság: A vállalkozók nem hozhatnak forgalomba olyan élelmiszert vagy takarmányt, amely nem biztonságos.

Felelősség: A vállalkozók felelősek azon élelmiszer és takarmány biztonságért, amelyet előállítanak, szállítanak, tárolnak vagy eladnak. Nyomon követhetőség: A vállalkozóknak képesnek kell lenniük bármely szállító vagy címzett gyors azonosítására.

Átláthatóság: A vállalkozóknak haladéktalanul értesíteniük kell az illetékes hatóságokat, ha okuk van azt feltételezni, hogy az élelmiszerük vagy a takarmányuk nem biztonságos. Szükséghez: A vállalkozóknak haladéktalanul vissza kell vonniuk a piacról azon élelmiszert vagy takarmányt, amelyről okuk van azt feltételezni, hogy nem biztonságos.

Megelőzés: A vállalkozóknak azonosítani és rendszeresen felülvizsgálni kell az eljárásaik kritikus pontjait, és biztosítaniuk kell, hogy ezeken a pontokon ellenőrzést végeznek.

Együttműködés: A vállalkozóknak együtt kell működniük az illetékes hatóságokkal a kockázatok csökkentése érdekében tett intézkedések során.

Az előírt jelölési információkat (a termékek nevét és származási országát, adott esetben - ha a termékspecifikus forgalmazási minőségszabvány megköveteli - a minőségi osztályt, fajtát vagy kereskedelmi típust, vagy azt a tényt, hogy a terméket feldolgozásra szánták) a csomagolás egyik oldalán jól látható helyen, olvashatóan kell feltüntetni, vagy egy címkén, amely a csomagolási egység szerves része, vagy a csomagolási egységhez van rögzítve.

Nem biztonságos termék kivonása a piacról, visszahívás, tájékoztatás

Amennyiben a gazdálkodó értesült arról, hogy terméke nem tesz eleget az élelmiszer-biztonsági követelményeknek, megteszi a szükséges intézkedéseket, és szükség esetén kivonja a piacról az érintett terméket.

Dokumentáció

A nyomon követés biztosításához szükséges bizonylatok, dokumentációk megőrzése, ellenőrzés során történő bemutatása. A vállalkozók intézkedéseit (pl. termék visszahívása) alátámasztó dokumentációk vezetése és megőrzése.

Hulladékok és veszélyes anyagok megfelelő tárolása

Az előállítónak gondoskodnia kell arról, hogy a veszélyes anyagokat és hulladékokat az előírásoknak megfelelően tárolja és semmisítse meg, továbbá a veszélyes anyagok ne kerüljenek kapcsolatba a vállalkozásból kikerülő termékekkel. (1. kép)

Nyomon követhetőség

Az ún. nyomon követhetőség követelménye azt jelenti, hogy a gazdálkodónak naprakészen tudnia kell a nyilvántartásaiból a következőket: kitől milyen alap- és segédanyagokat szerzett be, illetve milyen vállalkozásoknak szállított a saját gazdaságában megtermelt/előállított/csomagolt élelmiszerekből, takarmányokból.

Az élelmiszer- és takarmányipari vállalkozóknak gondoskodniuk kell arról, hogy azonosítani tudják a forrásokat, ahonnan az általuk felhasznált termék, illetve az élelmiszerbe vagy takarmányba bekerülő vagy vélhetően bekerülő egyéb anyag származik. A gazdálkodóknak olyan rendszerekkel és eljárásokkal kell rendelkezniük, amelyek segítségével azonosítani tudják, hogy az általuk előállított termékek hová kerültek kiszállításra.

A vállalkozóknak olyan rendszereket és eljárásokat kell alkalmazniuk, amelyek lehetővé teszik, hogy az összegyűjtött és dokumentált információkat eljuttathassák az illetékes hatóságokhoz, abban az esetben, ha azok kéri.

A rendszer az „egy lépés vissza, egy lépés előre” elvén működik, amely a vállalkozók számára a következőket jelenti:

- rendelkezniük kell egy olyan rendszerrel, amely azonosíthatóvá teszi közvetlen beszállítókat, illetve közvetlen vásárlókat;
- létre kell hozniuk egy „beszállító-termék” kapcsolatot (azaz: melyik termék melyik beszállítótól származik);
- létre kell hozniuk egy „vásárló-termék” kapcsolatot (azaz: melyik terméket melyik vásárlónak adták el). Nem szükséges a közvetlen vásárlók azonosítása abban az esetben, ha azok végső fogyasztók.

A nyomon követéshez szükséges adatok fontosságuk szintjétől függően két nagy kategóriába csoportosíthatók:

- Az első kategória azokat az adatokat foglalja magában, amelyeket minden esetben az illetékes hatóságok rendelkezésére kell tudni bocsátani:
 - a beszállító neve, címe, illetve a tőle származó termék jellege;
 - a vásárló neve, címe, illetve a neki szállított termék jellege;
 - a szállítás időpontja.

Van olyan eset is, amikor az első kategóriában felsorolt adatokkal nem lehet biztosítani a nyomon követést. Például ha ugyanolyan típusú termék több alkalommal is szállításra kerül ugyanazon vállalkozóhoz.

- A második kategóriába azok az adatok tartoznak, amelyeknek rögzítése nem kötelező, de ajánlott:
 - térfogat vagy mennyiség;
 - tételszám, ha van ilyen;
 - termék részletesebb leírása.

A rögzítendő adatok körét az élelmiszer- és takarmányipari tevékenység jellegének megfelelően, a nyomon követhetőségi rendszer jellemzőinek, illetve a vállalkozás méretének függvényében kell kiválasztani. A gazdálkodóval szemben a követelmény „csak” annyi, hogy biztosítsa a nyomon követhetőséget, ennek módját (a rendszereket és eljárásokat) a gazdálkodó választja meg. Van olyan vállalkozás, akik számítógépes nyomon követési rendszerrel rendelkeznek. Kisebb vállalkozások esetében elegendő lehet az is, ha a számlák vagy szállítási iratok másolatát fűzik le dossziéban. Nagyon fontos, hogy a gazdálkodó által működtetett rendszerrel a termékek fizikai mozgása is követhető legyen.

A beérkező és kikerülő termékek nyomon követésén túl az élelmiszer- és takarmányipari vállalkozóknak egy úgynevezett belső nyomon követést is célszerű vezetni. A belső nyomon követhetőség kialakítása célzottabb és pontosabb termék kivonást eredményez, amellyel a vállalkozó az őt érő anyagi kárt is csökkentheti.

A nyomon követés biztosításának másik alapvető feltétele, hogy a termék azonosítható legyen. Az Unióban forgalomba hozott, illetve valószínűleg forgalomba hozatalra kerülő élelmiszereket vagy takarmányokat el kell látni olyan címkékkel vagy azonosító eszközökkel, amelyekkel a vonatkozó dokumentáción és információkon keresztül lehetővé tehető a termékek nyomon követését.

Zöldség-gyümölcs esetében a számlákon és kísérő dokumentumokon – kivéve a fogyasztónak szánt elismervényt – fel kell tüntetni a termékek nevét és származási országát, adott esetben – ha termékspecifikus forgalmazási minőségszabvány megköveteli – a minőségi osztályt vagy kereskedelmi típust, vagy azt a tényt, hogy a terméket feldolgozásra szánták.

A dokumentumok megőrzésével kapcsolatban általánosságban elmondható, hogy az üzleti dokumentumokat 5 évig kell megőrizni.

Ettől az általános szabálytól azonban néhány esetben el lehet térni:

- 5 év feletti minőség-megőrzési idejű termékek esetén, az adat-megőrzés javasolt határideje a terméken feltüntetett időtartam után 6 hónappal jár le;
- erősen romlandó, közvetlenül a végső fogyasztónak szánt termékek esetén, amelyeken a felhasználhatósági idő 3 hónapnál kevesebb vagy nem meghatározott, a gyártástól vagy a szállítástól számított 6 hónapig kell megőrizni az adatokat;
- meg nem határozott minőség-megőrzési idejű termékek esetén, az 5 éves általános szabály érvényesül.

Élelmiszer és takarmány visszahívása, tájékoztatási kötelezettség

A gazdálkodó felelős azért, hogy a „kezében megforduló” alapanyagok és a tőle távozó termékek élelmiszeri és takarmányozási szempontból biztonságosak legyenek. (2. kép) Amennyiben egy élelmiszer-ipari vagy takarmányipari vállalkozó úgy véli vagy okkal feltételezi, hogy egy termék, amelyet a vállalkozás behozott, előállított, feldolgozott, gyártott vagy forgalmazott, nem felel meg az élelmiszer- és takarmánybiztonsági követelményeknek, köteles haladéktalanul kezdeményezni az élelmiszer vagy takarmány kivonását a piacról, és tájékoztatni erről az illetékes hatóságot.

Abban az esetben, amikor egy takarmány nem felel meg a takarmánybiztonsági követelményeknek, akkor azt meg kell semmisíteni, kivéve, ha az illetékes hatóság más módszert ír elő. A gazdálkodónak hatékony eszközökkel és pontosan tájékoztatnia kell a termék felhasználóit a kivonás okáról, valamint szükség esetén – amennyiben egyéb intézkedések nem elegendőek a magas szintű egészségvédelem megvalósításához – vissza kell hívnia a már leszállított terméket.

A vállalkozónak be kell jelentenie az illetékes hatóságoknak a termék felhasználásából származó veszély megelőzésére tett intézkedéseket, és együtt kell működnie az illetékes hatóságokkal, amennyiben ezzel megelőzhető, csökkenthető vagy megszüntethető egy termékkel kapcsolatos veszély.

A hatósági ellenőrzések során azonosított problémák megoldására a gazdálkodónak megfelelő helyreigazító intézkedéseket kell tennie.

Hulladék és veszélyes anyagok tárolása

A gazdálkodónak a nyomon követhetőség biztosítása érdekében a vezetendő nyilvántartásokon és egyéb dokumentációkon felül gondoskodnia kell arról is, hogy a hulladékok és veszélyes anyagok megfelelően legyenek tárolva és megsemmisítve, ne szennyezessenek

Tipikus hibák

Nincsenek pontos nyilvántartások a beszállítókról, illetve az értékesítésről.

Ugyan vezet nyilvántartást a vállalkozó a beszállításokról, illetve az értékesítésről, de a rendszer nem biztosítja a termék fizikai nyomon követését.

Nem történik meg a termék visszahívása, illetve a hatóság értesítése élelmiszer-biztonsági probléma esetén.

A veszélyes anyagok tárolása és megsemmisítése nem az előírásoknak megfelelően történik.

A gazdálkodó nem őrzi meg a szükséges igazoló dokumentumokat.

A nyilvántartások vezetése nem naprakész.

2

be más terméket, ne károsíthassák az állatok egészségét. A hulladékgyűjtőket zárható fedéllel kell ellátni. A tárolóeszközöket rendszeresen kell tisztítani és indokolt esetben fertőtlenítést kell végezni. Biztosítani kell a hulladék és a veszélyes anyagok rendszeres elszállítását. A veszélyes hulladékokat a rájuk vonatkozó jogszabály szerint kell tárolni és dokumentálni. Az üzemben használt tisztító- és fertőtlenítőszeret, valamint az egyéb veszélyes anyagokat (pl. kenőanyagok, üzemanyagok, növényvédő-, rágcsálóirtó szerek) külön helyiségben elzárva vagy zárható szekrényben, de mindenképpen elkülönítve kell tárolni.

TILOS

Tilos olyan élelmiszert, illetve takarmányt forgalomba hozni, amely nem felel meg az élelmiszer-, illetve takarmánybiztonsági követelményeknek.

TIPPEK

Ha eddig nem vezetett nyomon követhetőségi nyilvántartásokat, haladéktalanul kezdje el, mert a dokumentáció teljes hiánya magasabb összegű szankciót eredményez, mint annak részleges hiánya.

Célszerű a dokumentumokat rendszerezve gyűjteni és mindig naprakészen vezetni. Olyan nyomon követhetőségi rendszert alkalmazzon a gazdálkodó, amely egyrészt biztosítja a termékek azonosítását, illetve mozgását, másrészt megfelel a vállalkozás méretének és tevékenysége jellegének.

KÖVETELMÉNYEK

Állattartókra vonatkozó követelmények:

Az emberekre élelmiszerekkel átvihető járványos betegségek behurcolásának, illetve állati eredetű termékeken keresztül történő elterjedésének megakadályozása, beleértve az állatok elkülönítését is.

Csak olyan tej használható fel, mely olyan bivaly, szarvasmarha, juh vagy kecskeálmánytól származik, amely brucellózistól és gümőkórtól mentes.

Takarmány-adalékanyagok és állatgyógyászati készítmények helyes használata és tárolása.

Csak nyilvántartott takarmányipari vállalkozástól lehet takarmányt beszerezni.

A járványvédelmi előírásokat és az emberre is átvihető fertőző betegségek kórokozói miatti higiéniai előírásokat be kell tartania a gazdálkodónak. A járványos betegségek elterjedésének megakadályozását célzó egyik alapvető szabály, hogy új állomány telepítésekor az állatok csak megfelelően előkészített, fertőtlenített épületben fogadhatók. Az épület előkészítése száraz tisztítással kezdődik, ezt követi a nedves tisztítás, majd a fertőtlenítés. Mind a tisztítást, mind a fertőtlenítést gondosan és alaposan kell elvégezni. Az épület előkészítését oly módon kell dokumentálni, hogy abból egyértelműen kiderüljön, hogy a munkafolyamatot alaposan és gondosan elvégezték (ki végezte, milyen fertőtlenítő szerrel, ki ellenőrizte stb.).

Az állati kártevőkben különféle kórokozók (pl. vírus, baktérium, spirocheta, rickettsia, fonálféreg stb.) fordulnak elő, amelyek a háziállatra és gyakran az emberre is átvihetnek, ezért a kártevők elleni védekezés kiemelkedő szerepet játszik a járványvédelemben. A kártevők elleni védekezés folyamatát olyan módon kell dokumentálni, hogy az üzem mindenkori kártevő-fertőzöttségi állapota és a védekezést célzó valamennyi intézkedés a dokumentáció alapján bizonyítható legyen. A szubjektív, személyes megfigyelések mellett ajánlott a kártevők megjelenésének ellenőrzésére objektív mérési adatokkal szolgáló monitoring rendszert telepíteni, azt folyamatosan üzemeltetni, és az üzem sajátosságainak megfelelő gyakorisággal (hetente, havonta) dokumentáltan szakember által ellenőriztetni.

Takarmány-adalékanyagok és állatgyógyászati készítmények helyes használata

A gyógyszeres takarmányokat, az adalék-anyagokat és az állatgyógyászati készítményeket körültekintően és szabályosan kell használni. Az állatgyógyászati készítmények használati utasításában feltüntetett alkalmazási módot és adagot be kell tartani, a lejáratú időt figyelembe kell venni az állatgyógyászati készítmény alkalmazásakor. Élelmiszer-termelő állatok kezelésére szolgáló állatgyógyászati készítmények esetében – a biztonságos élelmiszer előállítás érdekében – be kell tartani a vonatkozó élelmiszer-egészségügyi várakozási időt. Abban az esetben, ha a készítményen különleges tárolási előírások vannak feltüntetve, azt a gazdálkodónak be kell tartania. A fel nem használt állatgyógyászati készítményekre és a belőlük keletkezett hulladékokra vonatkozó különleges óvintézkedéseket be kell tartani. Az állattartónál a hatóság a reziduum (maradékanyag) monitoring terv szerint vizsgálatot végezhet, ennek eredménye alapján bizonyítható, hogy jogellenesen alkalmaztak-e valamilyen anyagot.

Az élelmiszer-termelő állat tulajdonosának vagy tartójának nyilvántartást kell vezetnie az állatgyógyászati készítmény vásárlásáról, birtoklásáról és alkalmazásáról, amely nyilvántartást a kezeléstől számított öt évig meg kell őriznie még akkor is, ha

- az állatot az ötéves időtartam alatt levágják. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell:
- a vásárolt, birtokolt, illetve alkalmazott állatgyógyászati készítmény nevét, mennyiségét;
- adagolását és az alkalmazás módját;
- a készítmény forgalmazójának nevét és címét;
- az alkalmazás időpontját és időtartamát;
- a kezelt állatok fajtát, számát és azonosító adatait;
- az állatorvosi tájékoztatást, illetve az állatorvosi vények, megrendelők másodpéldányait.

Helyes állattartási gyakorlat

A szennyeződés megakadályozása érdekében a takarmányt a kemikáliáktól és az etetés céljából tiltott egyéb termékektől elkülönítetten kell tárolni.

A vetőmagot az állatoktól elzártan kell tárolni. Mivel a vetőmagokat különböző kemikáliákkal és biocidokkal kezelik, ezért a gazdálkodóknak különös figyelmet kell fordítania arra, hogy az állatok ne férhessenek hozzá.

Az állatok különböző csoportjainak vagy különböző fajtáinak etetésére szánt gyógyszeres és gyógyszer nélküli takarmány tárolására olyan módszert szükséges kialakítani, amely kizárja annak lehetőségét, hogy olyan állatokkal etessék fel, amelyeknek a takarmányt nem szánták. A gyógyszer nélküli takarmányt a gyógyszeres takarmánytól elkülönítetten kell kezelni a kontamináció (szennyezés) veszélyének elkerülése érdekében.

A takarmányt az elosztás és etetés során oly módon kell kezelni, hogy bizonyosan ne fordulhasson elő szennyeződés a tárolási helyről és tároló berendezésről.

A létesítményen belüli takarmányszállító járműveket és etetőberendezéseket rendszeresen tisztítani kell, különösen, amikor gyógyszeres takarmány szállítására és elosztására használják azokat.

Az állattartók csak nyilvántartott takarmányipari vállalkozástól szerezhetnek be takarmányt.

Nyilvántartási kötelezettség

Az állatot tenyésztő vagy állati eredetű alapterméket előállító élelmiszeripari vállalkozóknak legalább az alábbi pontokban felsoroltokról nyilvántartást kell vezetnie:

- az állatok etetésére használt takarmány jellege és eredete;
- az állatoknak adott állatgyógyászati készítmények vagy egyéb kezelések, a beadás dátumi és az élelmiszer-egészségügyi várakozási idő;
- az állatokból vett mintákon vagy más, az emberi egészség szempontjából fontos, diagnosztikai célra vett mintákon végzett laboratóriumi vizsgálatok eredményei;
- az állatokon vagy állati eredetű termékeken végzett vizsgálatokról szóló vonatkozó jelentések.

Magyarázat 2.

Szarvasmarha brucellózissal fertőzött állomány: olyan szarvasmarha-állomány, amelyben Brucella abortussal fertőzött szarvasmarhát találtak.

Juh és kecske brucellózissal fertőzött állomány: olyan juh- vagy kecskeállomány, amelyben Brucella melitensissel fertőzött juhot vagy kecskét találtak.

Brucellózistól mentes egyed: az az állat, amely mentes állományból származik és mindaddig mentes környezetben tartották, továbbá 24 hónapnál idősebb szarvasmarhák esetén egy évnél nem régebbi, ivarérett kanok esetén félév-nél nem régebbi negatív eredményű szerológiai vizsgálati eredménnyel rendelkezik.

Gümőkórmentes egyed: az a szarvasmarha, amely gümőkórmentes állományból származik, illetőleg új állományba szállítását követő 30 napon belül bovin tuberkulinnal végrehajtott bőrpróbája negatívnak minősül.

Magyarázat 3.

A mentességi igazolást az elvégzett megfelelő eredményű vérvizsgálat, illetve tuberkulin vizsgálat alapján a területileg illetékes Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal adja ki.

k

KÖVETELMÉNYEK

Tejtermelőkre vonatkozó követelmények:

Azon tejtermelő állatokkal szemben támasztott követelmények, melyek az előállított tej emberi fogyasztásra való minőségét garantálják.

Azon tejtermelő állatokkal szemben támasztott követelmények, melyek az előállított tej emberi fogyasztásra való minőségét garantálják.

A nyomon követhetőség biztosítása érdekében vezetendő nyilvántartások és egyéb dokumentáción kívül gondoskodni kell arról is, hogy a tej olyan állatokból (szarvasmarha, bivaly, juh, kecske) származzon, amelyek jó egészségi állapotban vannak, mentesek bizonyos fertőző betegségektől és nem kaptak tiltott szereket.

Ha felmerül a gyanú, hogy az állat megbetegedett, illetve ha jól látható tüneteket (az ivarszervek váladékos fertőzése, hasmenés, láz, tőgy felismerhető gyulladása, tőgyseb) mutat, az állatok fejését úgy kell elvégezni, hogy a tej ne keveredhessen az egészséges állatok tejével. Gyógyszeres kezeléssel átesett állatok tejét az élelmiszer-egészségügyi várakozási idő lejártáig szintén külön kell fejni és gondoskodni kell annak megsemmisítéséről. Fontos, hogy a gazdálkodó dokumentumokkal tudja bizonyítani (pl. gyógykezelési naplóval), hogy ilyen esetekben körültekintően járt el, meghozta és betartotta a megfelelő intézkedéseket.

A nyerstej termelésére vonatkozó egészségügyi követelmények:

Csak olyan bivaly- és tehéntej használható fel emberi fogyasztásra, amely olyan állományból származik, amely állomány

- brucellózistól hivatalosan mentes, vagy brucellózistól mentes vagy
- az illetékes hatóság engedélyével, ha brucellózis-tesztje nem pozitív, brucellózisra utaló tüneteket nem mutat, tejét hőkezelték, és a tej az alkalikus foszfatáz próbára negatív reakciót mutat, és
- gümőkórtól hivatalosan mentes, vagy
- az illetékes hatóság engedélyével, ha gümőkór-tesztje nem pozitív, gümőkórra utaló tüneteket nem mutat, tejét hőkezelték, és a tej az alkalikus foszfatáz próbára negatív.

Csak olyan juh- és kecsketej használható fel emberi fogyasztásra, amely olyan állományból származik, amely állomány

- brucellózistól hivatalosan mentes, vagy brucellózistól mentes, vagy
- az illetékes hatóság engedélyével, ha brucellózisra utaló tüneteket és B-tesztre pozitív reakciót nem mutat, vagy hivatalos mentesítési program keretében brucellózis ellen vakcinázták, feltéve ha az ilyen állomány tejét legkevesebb két hónapos érlelésű sajt gyártására szánják, vagy hőkezelték, és utána az alkalikus foszfatáz próbára negatív reakciót mutat;
- tehénnel együtt tartott kecskék esetében a gümőkórra irányuló vizsgálatot és tesztet elvégezték **(Magyarázat 2).**

Abban az esetben, ha az állomány hivatalosan brucellózistól és/vagy gümőkórtól mentes, a gazdálkodónak ezt igazolnia kell a hatósági ellenőrzés során **(Magyarázat 3).** A fertőzöttségre gyanús egyedeket úgy kell elkülöníteni, hogy ne fertőzhessen meg másik állatot. A gazdálkodó köteles megfelelő higiéniai intézkedéseket hozni a fertőzésre gyanús, illetve a fertőzött állat gondozójával kapcsolatban.

Az állományba bevitt új állatot el kell különíteni, és abban az esetben, ha az egyed szerológiai vizsgálatát, illetve bovin tuberkulinnal végrehajtott bőrpróbáját még nem végezték el, mindaddig elkülönítve kell tartani, amíg a negatív eredménnyel nem bizonyosodik be az állatok gümőkór és brucellózis mentessége.

Higiéniai követelmények a fejés, a begyűjtés és a tej szállítása alatt

A fejés során különös figyelmet kell fordítani a következőkre:

- a fejés megkezdése előtt a tőgybimbókat, a tőgyet és a környező részeket meg kell tisztítani;
- azonosítani kell az olyan állatorvosi kezelésen átesett állatokat, amelyek kezelése során maradékanyagok juthatnak a tejbe, és az előírt élelmezés-egészségügyi várakozási idő letelte előtt az ilyen állatoktól származó tejet elkülönítetten kell kezelni, nem használható emberi fogyasztásra.

Minden, a tejjel érintkező felület legyen semleges, és ne bocsásson ki az élelmiszerben oldódó, vagy abban megkötődő anyagokat (pl. festékek). Tisztításra-fertőtlenítésre csak az illetékes hatóság által élelmiszeripari felhasználásra igazoltan jóváhagyott szer használható fel. Az élelmiszerral érintkező gépeket, berendezéseket, csővezetéseket, munkaeszközöket és tároló, szállító eszközöket úgy kell kialakítani és karbantartani, hogy ne szennyezzék az élelmiszert, és szükség szerint megfelelően lehessen őket tisztítani, fertőtleníteni, kifogástalan műszaki állapotukat fenn lehessen tartani. A tisztítási és fertőtlenítési utasításnak ki kell térnie a nehezen hozzáférhető helyeken való tisztítási és fertőtlenítési eljárásra. A berendezések, eszközök és helyiségek takarításának és fertőtlenítésének módját és gyakoriságát részletes takarítási utasításban, írásban kell meghatározni, a munka elvégzéséhez szükséges feltételeket biztosítani kell. A takarítás hatékonyságát rutin ellenőrzési programokkal kell felügyelni, különös figyelemmel a kritikus, nehezen takarítható területekre (pl. szelepek, szűrők); az ellenőrzés eredményét dokumentálni kell. A berendezéseket és az edényzetet a használatukat követően, de napi használat esetén legalább naponta tisztítani és fertőtleníteni kell, ügyelve a tisztítószer maradványok felületről történő tökéletes öblítésére. A tisztítást csak olyankor lehet elvégezni, amikor nem áll fenn a termék szennyeződésének kockázata.

A tejet közvetlenül a fejést követően tiszta helyen, az állatoktól elkülönítve, a szennyeződés lehetőségét kizárva kell tárolni, és le kell hűteni (napi begyűjtés esetén legalább 8 °C hőmérsékletre, ha a begyűjtés nem naponta történik, akkor legalább 6 °C hőmérsékletre). Nem kell eleget tenni a hőmérsékleti követelményeknek, ha a tejet a fejés után legfeljebb két órával feldolgozzák, illetve ha bizonyos tejtermékek előállításához kapcsolódó technológiai okokból magasabb hőmérsékletre van szükség, és erre a hatáskörrel rendelkező hatóság engedélyt adott. Az állati kártevők elleni védekezés a korábbiakban részletezettek szerint ezekben a helyiségekben is meg kell, hogy történjen.

Tipikus hibák

A felhasznált gyógyszerekről, az állatok gyógykezeléséről nem vezetnek naprakész nyilvántartást.

A gazdálkodó nem tudja igazolni, hogy betartotta a higiéniai előírásokat. Bár rendelkezik utasításokkal, eljárásokkal, nem dokumentálja megfelelően az elvégzett munkafolyamatot (pl. nincs dokumentálva az istállók tisztítása és fertőtlenítése, az állati kártevők elleni védekezés folyamata).

Nincs dokumentálva a takarítás, illetve a takarítás ellenőrzésének eredménye.

Nincs elkülönítve a fertőzésre gyanús egyed. A gazdálkodó nem bizonyosodott meg arról, hogy nyilvántartott vagy engedélyezett takarmányipari vállalkozástól szerezte be a takarmányt.

Tipikus hibák

A nyilvántartást nem naprakészen vezeti a gazdálkodó.

k

KÖVETELMÉNYEK

Tojástermelőkre vonatkozó követelmények:

A gazdálkodók a tojásokat tisztán, szárazon, idegen szagoktól mentesen, a rázkódástól és a közvetlen napfénytől hatékonyan védve kell, hogy tartsák a termelő helyiségeiben. (3. kép)

Gondoskodni kell arról, hogy a tojásokat tisztán, szárazon, idegen szagoktól mentesen, a rázkódástól és a közvetlen napfénytől hatékonyan védve tartsák a gazdálkodás helyiségeiben. Különös figyelmet kell fordítani a nyári hőségben a megfelelő hőmérséklet fenntartására, illetve télen a fagyás megakadályozására.

k

KÖVETELMÉNYEK

Növénytermesztőkre vonatkozó követelmények:

A növényvédő szerek, biocidok megfelelő használata. Naprakész nyilvántartás vezetése.

A növényi termékeket előállító vagy betakarító élelmiszeripari vállalkozóknak megfelelő módon kell a növényvédő szereket és a biocidokat használnia, betartva a vonatkozó jogszabályokat.

A gazdálkodó csak engedélyezett növényvédő szert vagy biocidot használhat fel. A felhasználás során be kell tartania az engedélyokiratban (törzskönyvben) előírtakat. Élelmiszer-biztonsági szempontból különösen fontos, hogy az előírt várakozási időt betartsák. Növényvédő szert emberek és állatok tartózkodására, valamint élelmiszer és takarmány tárolására szolgáló helyiségtől elkülönített és megfelelő módon jelölt raktárban (szekrényben) kell tárolni, figyelembe véve a biztonsági előírásokat.

A gazdálkodónak legalább az alábbi pontokban felsoroltokról kell nyilvántartást vezetnie:

- a növényvédő szerek és biocidok használata;
- a növényekből vett mintákon vagy más, az emberi egészség szempontjából fontos mintákon végzett laboratóriumi vizsgálatok eredményei;
- genetikailag módosított vetőmagok felhasználása;
- minden beérkező növénytermesztési termék származási helyéről és mennyiségéről, valamint minden kimenő növénytermesztési termék rendeltetési helyéről és mennyiségéről.

!

TILOS

Növényi terméket az adott termékre nem engedélyezett növényvédő szerrel, biociddal kezelni.

Növényvédő szerrel vagy biociddal kezelt növényi terméket a munkaegészségügyi és élelmezés-egészségügyi várakozási idő letelte előtt forgalomba hozni.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal honlapján: www.mgszh.gov.hu
- Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal: www.mebih.gov.hu
- Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal: www.efsa.europa.eu

TILOS

Állatgyógyászati készítmények alkalmazását követően a kezelt élelmiszer-termelő állatokat a kötelező élelmezés-egészségügyi várakozási idő letelte előtt forgalomba hozni tilos. Tilos olyan állatok tejét forgalomba hozni, amelyek betegség tüneteit mutatják. Tilos a gyógyszerrel kezelt állatok tejét forgalomba hozni az élelmezés-egészségügyi várakozási idő letelte előtt.

TIPPEK

A kártevők elleni védekezési szabályozás (pl.: kártevőirtási program, terv stb.) tartalmára vonatkozóan a következők javasoltak:

- a kártevők elleni védekezés, illetve a kártevők irtásával összefüggő szükséges oktatás, tájékoztatás módja;
- kártevők megnevezése, amelyekre a szabályozás vonatkozik;
- a védekezésbe bevont – akár üzemi, akár üzemen kívüli – területek helye, jellege, mérete;
- felelős személyek neve, beosztása, elérhetősége;
- az állati kártevők elleni védekezés eljárásrendjének alapjai (megelőzés módszerei, a kártevők megjelenésének ellenőrzésére alkalmazott módszerek, a kártevőirtás módszerei)
- a kártevőirtást követő takarítás rendje;
- a dokumentálás rendje.

A higiénikus fejés állandó biztosítása érdekében célszerű a fejést és tejszelést leíró, írásos szabályozással rendelkeznie a gazdálkodónak. A szabályozásnak a fejéssel kapcsolatban a következőkre javasolt kitérnie:

- a tőgy, illetve a bimbó fejés előtti tisztítása, fertőtlenítése erre engedélyezett szerekkel;
- az ún. első tejsugarak kézi kifejeése és vizsgálata a klinikai tőgygyulladás kizárására;
- fejés után a tőgybimbó fűrésztése engedélyezett szerrel.

A követelmények célja:

Az Európai Unióban az élő állatok, illetve az állati eredetű termékek az egységes piacon szinte akadály nélkül mozoghatnak, így a fertőző állatbetegségek elleni védekezés kizárólag egységes tagállami fellépés esetén biztosítható.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A JFGK 12 követelmények minden haszonállat tartójára vonatkoznak. Kivételt képez ez alól a bejelentési kötelezettség követelménye, ez alá ugyanis a szivacsos agyvelőbántalmak közül csak a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma (BSE) és a súrlókór tartozik, tehát ez csak a szarvasmarha-, juh- és kecsketartókra vonatkozik.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A hatóság az ellenőrzés során vizsgálja, hogy a gazdálkodó etette-e haszonállatait tiltott takarmánnyal, hogy a betegség gyanúja esetén bejelentési kötelezettségének eleget tett-e, valamint, hogy az állatorvos által esetlegesen elrendelt intézkedéseket végrehajtották-e. Ellenőrzi továbbá a nyomon követhetőséget biztosító dokumentumokat.

k

KÖVETELMÉNYEK

Az állati eredetű fehérje tartalmú takarmányok etetésének korlátozása
Bejelentési, együttműködési kötelezettség
A nyomon követhetőséget biztosító dokumentumok

Az állati eredetű fehérjetartalmú takarmányok etetésének korlátozása

Feldolgozott állati eredetű fehérjét haszonállatokkal etetni csak a jogszabályban foglalt kivételek és részletes szabályok figyelembevételével szabad. A KM releváns állatok tartóira vonatkozó szabályok az alábbiak:

Tilos a kérődzők bármilyen feldolgozott állati eredetű fehérjével, illetve állati eredetű fehérje tartalmú takarmánnyal való takarmányozása, kivéve a tejet, tejtermékeket, a tojást és tojásból készült termékeket (de: borjaknak választásig bizonyos feltételek mellett lehet halliszt alapú takarmányt adni).

A nem kérődző élelmiszer-termelő állatokkal is tilos feldolgozott állati eredetű fehérjét, illetve állati eredetű fehérjetartalmú takarmányt feletetni, kivéve a hallisztet, a bevonóanyagként használt nem kérődző eredetű alapanyagból készült zselatint, a csont eredetű

Magyarázat 1.

Kölcsönös megfeleltetés szempontjából kérődzők: szarvasmarha, juh, kecske; nem kérődzők: sertés, ló, nyúl, baromfi.

Tipikus hibák

Az állatok elhullását nem jelentik, és így meghiusul a betegség felderítésére irányuló vizsgálat.

Magyarázat 2.

Gyakorlatias megközelítésben a gazdálkodótól az kérhető számon, hogy amennyiben a legutóbbi szakhatósági ellenőrzés óta a gazdaságban volt idegrendszeri tüneteket mutató állat vagy ezzel összefüggésben elhullás, akkor arról értesítették-e az ellátó állatorvost, továbbá, hogy végrehajtották-e az állatorvos által elrendelt intézkedéseket.

dikalcium- és trikálcium-foszfátot (a továbbiakban együtt: dikalcium-foszfát), a hidrolizált fehérjét, valamint a kérődzők esetében is engedélyezett tejet, tejtermékeket, a tojást és tojásból készült termékeket. (Magyarázat 1.)

Bejelentési kötelezettség, együttműködési kötelezettség

TSE-ben beteg állat gyanúja esetén haladéktalanul értesíteni kell az állatorvost, és be kell tartani az állatorvos által elrendelt intézkedéseket. A jogszabály szerint.

TSE-re gyanús állatok: azok az élő, levágott vagy elhullott állatok, amelyek idegrendszeri tüneteket vagy viselkedészavart, illetve az idegrendszer bántalmazottságával összefüggésbe hozható fokozatosan súlyosbodó kondícióromlást mutatnak, illetve mutattak, és amelyek esetében az összegyűjtött adatok, a klinikai vizsgálatok, a kezelés hatására történő változás, valamint a kórbonctani vagy laboratóriumi vizsgálatok alapján alternatív diagnózis nem állapítható meg. A szarvasmarhák fertőző szivacsos agyvelőbántalmára gyanús az a tünetmentes szarvasmarha is, amelynél a BSE-re specifikus gyorseszteszt pozitív eredményt ad. A súrlókórra gyanús az a tünetmentes juh vagy kecske is, amelynél a gyorseszteszt pozitív eredményt ad.

TSE-ben beteg állat: az olyan állat, amely esetében a meghatározott laboratóriumi vizsgálat, illetve vizsgálatok eredménye pozitív. (Magyarázat 2.)

A nyomon követhetőséget biztosító dokumentumok

Az élő állatok, valamint a sperma, embrió, petesejt szállításáról a nyomon követhetőséget biztosító dokumentációval kell rendelkezni. A nyomon követhetőség a járványügyi védekezés alapja, ezért e követelménynek mindenképp meg kell felelni, függetlenül attól, hogy a betegség jelen van-e az országban.

t

TIPPEK

A betegség Magyarországon még nem fordult elő, a gazdálkodók nem ismerik a tipikus tüneteket, ezért célszerű kezdeményezni az esetlegesen furcsán viselkedő állatok állatorvosi vizsgálatát.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ, KAPCSOLÓDÓ KIADVÁNYOK, ELÉRHETŐSÉGEK

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal: www.mgszh.gov.hu
- www.kolcsonosmegfeltetes.hu

A követelmények célja:

Az Európai Unióban az élő állatok, illetve az állati eredetű termékek az egységes piacon szinte akadály nélkül mozoghatnak, így a fertőző állatbetegségek elleni védekezés kizárólag egységes tagállami fellépés esetén biztosítható.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A JFGK 13 követelménye a szarvasmarha-, juh-, kecske- és sertéstartókra vonatkozik, mivel a betegség iránt ezen haszonállatok fogékonyak.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A hatóság az ellenőrzés során vizsgálja, hogy a gazdálkodó a betegség gyanúja esetén bejelentési kötelezettségének eleget tett-e.

k

KÖVETELMÉNYEK
Bejelentési kötelezettség

Bejelentési kötelezettség

A gazdálkodónak haladéktalanul értesítenie kell az állatorvost állatai ragadós száj- és körömfájás betegségéről vagy annak gyanújáról. A jogszabály szerint

- fertőzöttségre gyanúsnak kell tekinteni azt a ragadós száj- és körömfájásra fogékony állatot, amelynél a klinikai tünetek vagy kórbonctani elváltozások, illetve a laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján felmerül a ragadós száj- és körömfájás alapos gyanúja;
- ragadós száj- és körömfájást kell megállapítani, ha a fertőzött fogékony állatban vagy annak hullájában a ragadós száj- és körömfájás betegséget a jogszabályban foglaltak szerint meghatározták, a klinikai tünetek vagy a kórbonctani elváltozások, illetve a jogszabályban foglaltak szerint elvégzett laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján azt megállapították. *(Magyarázat 1.)*

Itt kell megjegyezni, hogy a ragadós száj- és körömfájás Magyarországon 1973 óta nem fordult elő, de Európába szórványosan az utóbbi években is behurcolták. A betegséget okozó vírus nagy ragályozóképessége, és az általa okozott jelentős gazdasági kár miatt így továbbra is rettegett fertőző betegség maradt, és az Unióban való esetleges felbukkanása a kereskedelmet oly mértékben akadályozná, hogy a járvány megelőzés érdekében minden tagállam komoly erőfeszítéseket tesz.

!

TILOS

Az ilyen betegségben szenvedő állatok gyógykezelése tilos! A betegség leküzdése kizárólag járványügyi igazgatási eszközökkel történhet!

t

TIPPEK

Az állományban hirtelen tömegesen jelentkező megbetegedést mindenképpen jelezni kell az állatorvosnak. A bejelentés az állami kártalanításnak is feltétele!
Juhon a betegség gyakran a tipikus tünetek megjelenése nélkül jelentkezik. Tejelő állatoknál az első tünet a tejtermelés nagymértvű csökkenése az egyik napról a másikra.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal: www.mgszh.gov.hu
- www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

§

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1985. november 18-i 85/511/EGK irányelve a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre irányuló közösségi intézkedések bevezetéséről 3. cikk

Hazai jogszabály

A ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésről szóló 23/2005. (III. 23.) FVM rendelet 5. §

Tipikus hibák

Későn vagy egyáltalán nem jelentik a betegség gyanúját az állatorvosnak.

Magyarázat 1.

Tekintettel arra, hogy a betegség vagy annak gyanújának bejelentését nem a gazdálkodónak, hanem a hatóságnak kell dokumentálnia, a követelmény betartását a hatóság a saját nyilvántartásából is ellenőrizni tudja.

A követelmények célja:

Az Európai Unióban az élő állatok, illetve az állati eredetű termékek az egységes piacon szinte akadály nélkül mozoghatnak, így a fertőző állatbetegségek elleni védekezés kizárólag egységes tagállami fellépés esetén biztosítható.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A JFGK 14 követelménye a szarvasmarha-, juh-, kecske- és sertéstartókra vonatkozik, mivel a betegség iránt ezen haszonállatok fogékonyak.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A hatóság az ellenőrzés során vizsgálja, hogy a gazdálkodó a betegség gyanúja esetén bejelentési kötelezettségének eleget tett-e.

keleti marhavész, kiskérődzők pestise, sertések hólyagos betegsége, kéknyelv betegség, szarvasok epizootiás haemorrhagiás betegsége, juh- és kecskehimlő (Capripox), hólyagos szájgyulladás, afrikai sertés pestis, bőrcsómosodás-kór, Rift-völgyi láz

k

KÖVETELMÉNYEK
Bejelentési kötelezettség

§

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 1992. december 17-i 92/119/EGK irányelve az egyes állatbetegségek elleni védekezésre irányuló általános közösségi intézkedések, valamint a sertések hólyagos betegségére vonatkozó külön intézkedések bevezetéséről 3. cikk

Hazai jogszabály

Az állatbetegségek bejelentésének rendjéről szóló 113/2008. (VIII. 30.) FVM rendelet 1. §, 3. §

Magyarázat 1.

Tekintettel arra, hogy a betegségek vagy azok gyanújának bejelentését nem a gazdálkodónak, hanem a hatóságnak kell dokumentálnia, a követelmény betartását a hatóság a saját nyilvántartásából is ellenőrizni tudja.

Tipikus hibák

Későn vagy egyáltalán nem jelentik a betegség gyanúját az állatorvosnak.

!

TILOS

Az ilyen betegségekben szenvedő állatok gyógykezelése tilos! Ezen betegségek leküzdése kizárólag járványügyi igazgatási eszközökkel történhet!

t

TIPPEK

Az állományban hirtelen tömegesen jelentkező megbetegedést mindenképpen jelezni kell az állatorvosnak. A bejelentés az állami kártalanításnak is feltétele!

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
- Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal: www.mgszh.gov.hu
- www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

A követelmények célja:

Az Európai Unióban az élő állatok, illetve az állati eredetű termékek az egységes piacon szinte akadály nélkül mozoghatnak, így a fertőző állatbetegségek elleni védekezés kizárólag egységes tagállami fellépés esetén biztosítható.

Kit ellenőriz az illetékes hatóság a kölcsönös megfeleltetés ezen követelményei kapcsán?

A JFGK 15 követelménye a szarvasmarha-, juh- és kecsketartókra vonatkozik, mivel a betegség iránt ezen haszonállatok fogékonyak.

Mire vonatkozik az ellenőrzés?

A hatóság az ellenőrzés során vizsgálja, hogy a gazdálkodó a betegség gyanúja esetén bejelentési kötelezettségének eleget tett-e.

k

KÖVETELMÉNYEK
Bejelentési kötelezettség

A gazdálkodónak haladéktalanul értesítenie kell az állatorvost állatai kéknyelv betegségről vagy annak gyanújáról. **(Magyarázat 1.)**

A jogszabály szerint betegség gyanúja: a kéknyelv betegsége utaló klinikai tünet megjelenése fogékony állatfaj (azaz kérődzők) valamely egyedében, amit olyan járványügyi adatok támasztanak alá, amelyek alapján ennek a valószínűségével ésszerűen számolni kell. A kéknyelv betegség sokáig egzotikus betegségnek számított Európában, az utóbbi években azonban többször is behurcolták az Unió területére.

!

TILOS
Az ilyen betegségben szenvedő állatok gyógykezelése tilos! A betegség leküzdése kizárólag járványügyi igazgatási eszközökkel történhet!

t

TIPPEK
Az állományban hirtelen tömegesen jelentkező megbetegedést mindenképpen jelezni kell az állatorvosnak. A bejelentés az állami kártalanításnak is feltétele!
Juhon a betegség gyakran a tipikus tünetek megjelenése nélkül jelentkezik.

i

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal: www.mvh.gov.hu
Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal: www.mgszh.gov.hu
www.kolcsonosmegfeleltetes.hu

§

Jogszabályi hivatkozások

EU jogszabály

A Tanács 2000. november 20-i 2000/75/EK irányelve a kéknyelv betegség elleni védekezésről és felszámolására vonatkozó külön rendelkezések megállapításáról 3. cikk

Hazai jogszabály

A kéknyelv betegség elleni védekezés szabályairól szóló 31/2009. (III. 27.) FVM rendelet (3. §)

Magyarázat 1.

Tekintettel arra, hogy a betegségek vagy azok gyanújának bejelentését nem a gazdálkodónak, hanem a hatóságnak kell dokumentálnia, a követelmény betartását a hatóság a saját nyilvántartásából is ellenőrizni tudja.

Tipikus hibák

Későn vagy egyáltalán nem jelentik a betegség gyanúját az állatorvosnak.

A rendszer három lépcsőben bővül

A közvetlen támogatások közösségi szabályozását a 73/2009/EK tanácsi rendelet tartalmazza, amely alapján a kölcsönös megfeleltetés szabályozórendszere négy lépcsőben kerül bevezetésre.

- 2004-től: Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásai (HMKÁ);
- 2009-től: HMKÁ + nyolc jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény (JFGK 1-8);
- 2010-től: HMKÁ + JFGK 1-8 + AKG minimumkövetelmények;
- 2011-től: HMKÁ + JFGK 1-8 + AKG minimumkövetelmények + újabb hét JFGK (9-15);
- 2013-tól: HMKÁ + JFGK 1-15 + AKG minimumkövetelmények + újabb három JFGK (16-18).

A rendszer tehát 2013-ban válik teljessé, abban az évben, amikor a magyar gazdálkodók is ugyanakkora uniós támogatáshoz jutnak a közvetlen kifizetések terén, mint a régi tagállamok gazdálkodói. Érdemes megjegyezni, hogy a régi tagállamok gazdálkodói a 2005–2006–2007-es ütemezés után már ma is a teljes KM ellenőrzési rendszert működtetik.

Mit jelent tartalmilag, illetve szakmailag ez a fokozatos bővülés?

A gazdálkodók a HMKÁ előírásait már 2004 óta, a JFGK 1–8 követelményekre vonatkozó szabályokat már 2009 óta ismerik és betartják. A 2009-es, illetve 2011-es követelménycsomag bemutatására e kézikönyv előző fejezetei hivatottak.

Az alábbiakban rövid áttekintést nyújtunk arról, hogy 2013-ban milyen követelményekkel bővül az ellenőrzés köre.

Szakmai tartalom szempontjából a 2013-ban bevezetendő követelménycsomag a következőket fedi le:

- Állatjólét: borjak védelme (JFGK 16);
- Állatjólét: sertések védelme (JFGK 17);
- Állatjólét: mezőgazdasági haszonállatok védelme (JFGK 18).

Az állatjólét általánosságban a termelési célból tartott gerinces fajok, illetve egyedek alapvető fiziológiai igényeinek kielégítését, valamint a kínzás minden formájának tiltását jelenti. Ennek megfelelően a JFGK 18 keretében az etetés, itatás, állatgondozás általános feltételeit, valamint a fizikai tartási körülmények megfelelőségét vizsgálják (pl. az istálló bármely berendezése vagy annak műszaki állapota nem veszélyezteti-e az állatok testi épségét). Ugyanilyen fontos a jó szellőzés és az állat fajának, életkorának és kondíciójának megfelelő férőhely, hőmérséklet.

Mivel az Európai Unióban – így hazánkban is – külön állatjóléti előírások vonatkoznak a sertésekre és a hat hónapnál fiatalabb szarvasmarhafélékre (borjakra), a JFGK 16 és a JFGK 17 keretében ezekre a fajokra (és korcsoportokra) különös figyelmet for-

dítanak az ellenőrzések során. Ez azt jelenti, hogy tételes, többnyire határértékekkel leírt követelményeket kell betartani akár a testsúly szerinti férőhelyszükséglet, a padozat anyaga és milyensége, vagy éppen az érzéstelenítés nélkül végezhető kezelések tekintetében.

Az alábbiakban – tájékoztatásul – felsoroljuk a 2013-ban bevezetésre kerülő JFGK-k EU és magyar jogszabályhelyeit.

JFGK 16. Állatjólét (borjak védelme)

EU jogszabályhelyek:

A Tanács 1991. november 19-i 91/629/EGK irányelve a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról (HL L 340., 1991.12.11., 28. o.) 3. és 4. cikk

Magyar jogszabályhelyek:

A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet 1. sz. melléklet 2–23. pontok

JFGK 17. Állatjólét (sertések védelme)

EU jogszabályhelyek:

A Tanács 1991. november 19-i 91/630/EGK irányelve a sertések védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról (HL L 340., 1991.12.11., 33. o.) 3. cikk és a 4. cikk (1) bekezdése

Magyar jogszabályhelyek:

A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet 2. sz. melléklet 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.1., 1.2.3.2., 1.2.3.3., 1.2.4., 1.2.5., 1.2.5.1., 1.2.6., 1.2.7., 1.2.8., 1.2.9., 1.2.10., 1.3., 1.5., 1.7.1., 1.9., 1.10., 1.10.1., 1.10.2., 1.10.3., 1.13., 1.14., 1.16., 1.17., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 5.4., 5.5., 5.5.1., 5.5.2., 5.6., 5.6.1., 5.6.2., 6.1., 6.2., 6.3., 6.4. pontok; 2. kanok tartásának követelményei

JFGK 18. Állatjólét (tenyésztés céljából tartott állatok védelme)

EU jogszabályhelyek:

A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EGK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről (HL L 221., 1998.08.08., 23. o.) 4. cikk

Magyar jogszabályhelyek:

A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet 3. § c), d), e), f) pont, 4. § (1) bekezdés a), b), c) pont, (2) bekezdés, 5. § (1), (2), (3) bekezdés, 6. §, 7. §, 8. § (1), (2), (3) bekezdés, 9. § (1), (2), (3) bekezdés, 11. §, 12. § (1), (2) bekezdés, 13. §

Készült a **Magyar Köztársaság Kormánya**
és az **ÚMVP Irányító Hatósága** támogatásával.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa.

Összeállították:

a **Vidékfejlesztési Minisztérium (VM)**,
a **Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH)**,
a **Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH)** munkatársai

Kiadó:

VM Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet

Szerkesztés, nyomdai előkészítés, valamint nyomás:

Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft.